

**Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова**

Факультет психології

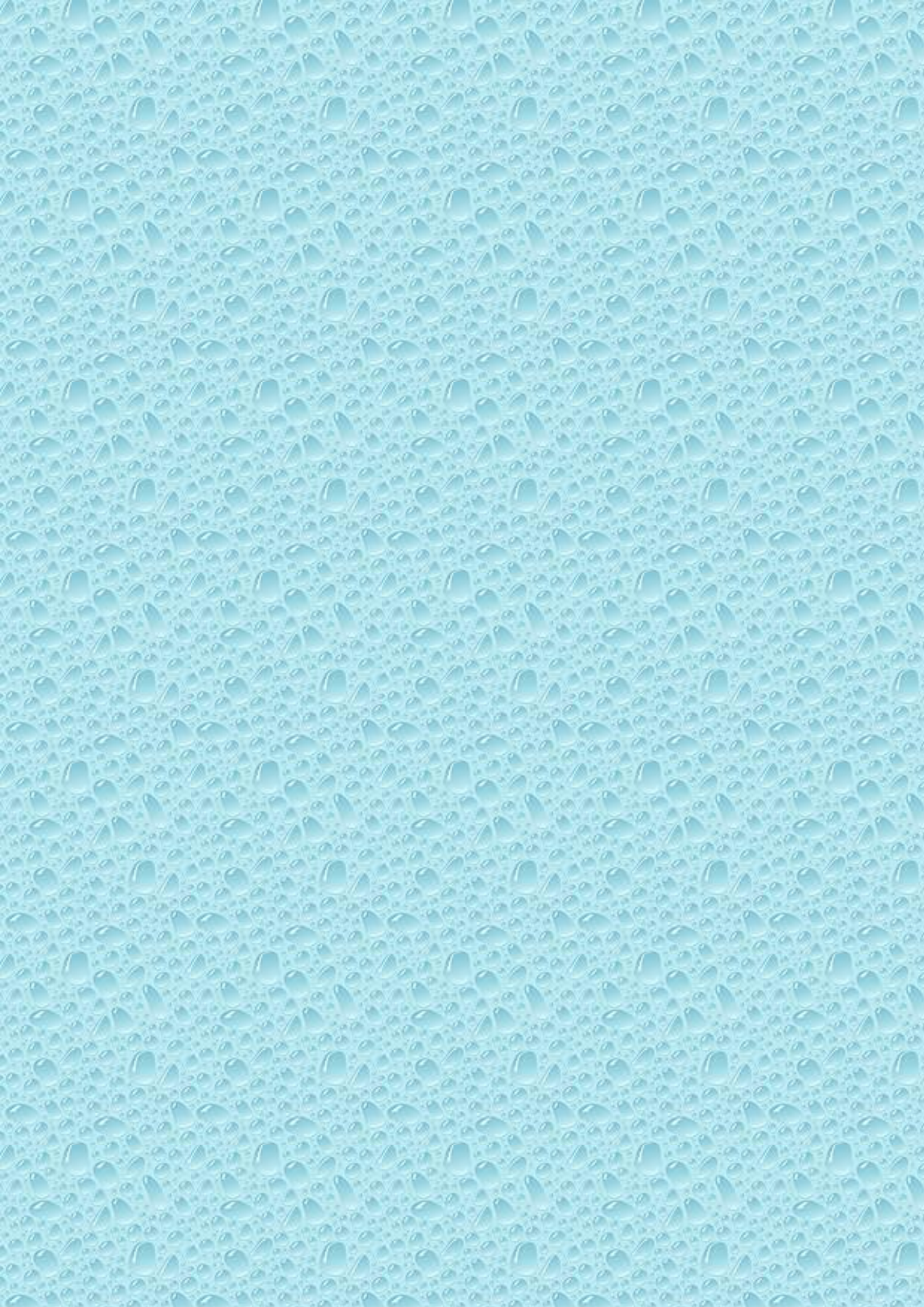
Кафедра психосоматики та психологічної реабілітації

Кафедра політичної психології та міжнародних відносин

ФАХОВА ПСИХОЛОГІЧНА ПРАКТИКА

Методичні рекомендації

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА**

Факультет психології

Кафедра психосоматики та психологічної реабілітації

Кафедра політичної психології та міжнародних відносин

ФАХОВА ПСИХОЛОГІЧНА ПРАКТИКА

Методичні рекомендації

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 053 Психологія
освітньо-професійної програми «Психологія»**

Київ-2023

УДК: 378.22. 091.33-027.22:159.9
Ф29

*Рекомендовано до друку Вченою Радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 р.)*

Рецензенти:

Ставицька Світлана Олексіївна - доктор психологічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

Липченко Інна Олександрівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Фахова психологічна практика: методичні рекомендації (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, освітньо-професійної програми «Психологія» денної, заочної, дистанційної форм навчання) / Укладачі: Андрущенко Т. В., Мозгова Г. П., Федоренко А. Ф., Ханецька Т. І., Сидоренко О. Б., Бондарчук О. Ю., Праченко О. К., Дьоміна Г. А., Кушмирук Є. С. - К.: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. 161 с.

Методичні рекомендації містять комплекс програм з фахових психологічних практик для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія денної, заочної та дистанційної форм навчання; зміст, мету та основні завдання; особливості та вимоги до організації й проходження навчальної та виробничих психологічних практик; форми звітних матеріалів.

Посібник розроблено з урахуванням Закону України «Про вищу освіту»; стандарту вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, освітньо-професійної програми «Психологія» для студентів денної, заочної та дистанційної форм навчання; Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

УДК: 378.22. 091.33-027.22:159.9

©Колектив авторів, 2023
© Український державний університет
імені Михайла Драгоманова, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	6
II. ТЕРМІНИ ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРАКТИК	11
III. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	11
IV. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК.....	12
V. РОБОЧІ ПРОГРАМИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРАКТИК	
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 ПСИХОЛОГІЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ	
ПРОГРАМИ «ПСИХОЛОГІЯ» ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР	13
5.1. Навчальна ознайомлювальна практика.....	13
5.2. Виробнича психодіагностична практика	22
5.3. Виробнича психоконсультативна практика.....	47
5.4. Виробнича психокорекційна практика	60
VI. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА	81
6.1. Рекомендовані джерела до навчальної ознайомлювальної практики.....	81
6.2. Рекомендовані джерела до виробничої психодіагностичної практики.....	85
6.3. Рекомендовані джерела до виробничої психоконсультативної практики	89
6.4. Рекомендовані джерела до виробничої психокорекційної практики.....	91
VII. ДОДАТКИ.....	95
7.1. Додатки до навчальної ознайомлювальної практики	95
7.2. Додатки до виробничої психодіагностичної практики.....	98
7.3. Додатки до виробничої психоконсультативної практики.....	121
7.4. Додатки до виробничої психокорекційної практики.....	134

ПЕРЕДМОВА

Психологічна практика являє собою одну із складових практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія й передбачає формування та розвиток інтегральної, загальних та спеціальних компетентностей, результатів навчання, здібностей, вмінь проведення психодіагностичного обстеження, психоконсультативної, психокорекційної та розвивальної діяльності майбутнього психолога.

Психологічна практика забезпечує поєднання теоретичної підготовки психологів з їх майбутньою практичною діяльністю в різних установах та організаціях, передбачаючи поглиблення засвоєних теоретичних знань, формування практичних навичок і закріплення набутого досвіду.

Психологічна практика виконується здобувачами вищої освіти самостійно під керівництвом досвідченого викладача і має показати рівень сформованості умінь студентів організовувати і планувати роботу, рівень оволодіння ними основами теоретичних і практичних знань із фундаментальних дисциплін психології (загальна психологія та історія психології, основи психофізіології та психосоматики, вікова та педагогічна психологія, соціальна психологія та ін.) й практичної психології (психодіагностика й експериментальна психологія, основи психологічного консультування, психокорекція, медична та реабілітаційна психологія, психопрофілактика та основи патопсихології, основи психотерапії, основи профорієнтології, конфліктологія, основи політичної психології та ін.), а також рівень оволодіння методами і технологіями різних напрямів роботи сучасного психолога.

Основна спрямованість практичної підготовки здобувачів вищої освіти протягом навчання у ЗВО полягає у виявленні вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, ставити та вирішувати пізнавальні завдання. Виконуючи завдання різних видів психологічної практики, студенти, дотримуючись правил Етичного кодексу психолога, навчаються проведенню практично спрямованого психологічного дослідження; систематизації й оформлення отриманих результатів практичної діяльності; визначенню психологічних запитів клієнтів; проведенню індивідуальних та групових сеансів психоконсультування та психокорекції.

Метою практичної підготовки є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою роботи психолога у освітніх закладах, психологічних центрах, реабілітаційних центрах, центрах соціальних служб та інших установах за базовими напрямками; оволодіння практичними вміннями та основними професійними навичками фахівця галузі психології.

Основними *завданнями* практичної підготовки здобувачів вищої освіти є засвоєння, поглиблення та застосування ними в практичній діяльності теоретичних знань із загальної, вікової, педагогічної психології, психодіагностики,

експериментальної психології, психоконсультації, психокорекції та інших фахових дисциплін; проведення психодіагностичних обстежень особистості клієнтів різних вікових категорій; здійснення психологічного аналізу та формулювання запитів клієнтів, регулювання професійного спілкування в процесі психоконсультації; виявлення на основі результатів психодіагностичного обстеження наявності різних видів відхилень психологічного розвитку особистості – неадекватної самооцінки, високого рівня тривожності, страхів, фрустраційних реакцій та ін. й впровадження психокорекційних впливів щодо їх усунення; оцінка ефективності психоконсультації та психокорекції; систематизація та оформлення результатів практичної діяльності, формулювання психологічних висновків та рекомендацій.

Всі види психологічної практики тісно пов'язані між собою, реалізують принцип поступовості у набутті здобувачами вищої освіти спеціальних компетентностей та практично-спрямованих результатів навчання (психодіагностичних, психоконсультативних, психокорекційних, розвивальних, прогностичних). У програмах практик представлені різні варіанти методів практичної підготовки, що відповідають індивідуальній траєкторії навчання здобувачів вищої освіти за вибілковими блоками дисциплін (соціальна та сімейна психологія; політична психологія, коучинг; психосоматика та психологія здоров'я).

Діяльність психолога ставить до нього вимоги щодо встановлення професійної взаємодії з клієнтами різних вікових категорій та соціального статусу, тому метою психологічних практик є оволодіння студентами практичними вміннями та навичками професійної діяльності в закладах різного типу, в яких працюють фахівці з психології: школи, гімназії, ліцеї, коледжі, психологічні центри, реабілітаційні центри, соціальні служби для сім'ї та молоді; установи/організації, підприємства державного та приватного підпорядкування та ін. Це дозволяє здобувачам вищої освіти адаптуватися до проходження виробничої практики на базах, які мають різне спрямування у наданні психологічної допомоги.

Практична підготовка дає можливість здобувачу вищої освіти визначитися в правильності вибору професії, зрозуміти специфіку майбутньої професійної діяльності, набути практичних вмінь та навичок. У той же час психологічна практика – це й перевірка професійної придатності майбутнього психолога.

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів вищої освіти психологічних спеціальностей відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Психологія» та навчального плану підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія», проте може бути використаний студентами інших закладів вищої освіти, які вивчають психологію та проходять психологічну практику.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Психолог, який здійснює загальне керівництво психологічною практикою на факультеті забезпечує організацію та планування практики; підбирає бази для проходження практики проводить інструктаж психологів-керівників практики; розподіляє студентів за базами практики; організовує і проводить настановчу та підсумкову конференції; підводить підсумки практики, вносить пропозиції щодо підвищення її ефективності, готує загальний звіт.

Психологи-керівники практики контролюють роботу студентів-практикантів своєї групи; за необхідності здійснюють індивідуальні та групові консультації; беруть участь у врегулюванні суперечностей, якщо такі виникають між здобувачами вищої освіти та персоналом бази практики; аналізують звітну документацію та оцінюють роботу здобувачів вищої освіти підзвітної групи, а також виставляють підсумкову оцінку в залікову книжку та відомість.

Здобувачі вищої освіти проходять психологічну практику в державних і недержавних закладах освіти, на підприємствах / в організаціях / установах, де є психолог чи діє психологічна служба.

Безпосередній керівник від бази практики (психолог) надає здобувачам вищої освіти допомогу в плануванні роботи з виконання завдань практики; здійснює щоденний контроль за дисципліною; керує здобувачами вищої освіти та організовує їх діяльність під час практики; складає характеристику на кожного здобувача й оцінює його діяльність під час проходження практики.

Свою діяльність на місцях здобувачі-практиканти вибудовують відповідно до завдань і цілей психологічної практики, а також координують її з планом роботи психологічної служби відповідного закладу / організації / установи.

За тиждень до початку практики проводиться настановча конференція відповідальним за практику від факультету та психологами-керівниками даного виду практики від кафедри. Здобувачів вищої освіти знайомлять з основними завданнями практики, дають рекомендації з ведення та оформлення необхідної документації, умовами організації та порядком проходження практики, повідомляють про розподіл здобувачів за базами практики і формують групи здобувачів-практикантів під керівництвом психологів-керівників від кафедр (*відповідно до наказу про проходження практики*).

У кожній групі здобувачів вищої освіти призначається староста, який виконує організаційні функції (координує роботу здобувачів вищої освіти (відвідування бази практики, виконання завдань практики), виконує доручення психолога-керівника практики).

Після завершення терміну проходження практики здобувачі вищої освіти через 3 дні подають психологу-керівнику практики звітні матеріали за результатами виконання обраних і узгоджених із керівником практики завдань. Підсумкову оцінку

виставляє психолог-керівник від кафедри, за яким закріплений здобувач вищої освіти.

Звітна документація подається у встановлений термін керівнику практики від освітнього закладу для перевірки та рецензування.

Після перевірки представлених матеріалів практики проводиться підсумкова конференція, на якій здобувачам вищої освіти повідомляються остаточні оцінки, здійснюється аналіз якості виконання завдань практики й оформлення звітної документації.

При невиконанні вимог практики від навчального закладу чи порушенні статуту бази практики – закладу / організації / установи, здобувач-практикант може бути усунений від практики. Рішення про продовження, перенесення терміну практики або повторне її проходження приймає директор закладу / установи / організація за узгодженням з керівником практики від освітнього закладу.

Основні завдання психологічної практики здобувачів вищої освіти психологічних спеціальностей походять зі змісту практики та з основної мети підготовки конкурентоспроможних фахівців у різних напрямках і галузях сучасної й практичної психології:

1. Засвоєння, поглиблення та застосування здобувачами вищої освіти в практичній діяльності теоретичних знань із загальної, вікової, педагогічної психології, психодіагностики, експериментальної психології, основ психологічного консультування, психокорекції та інших фахових дисциплін.

2. Проведення психологічних досліджень, використання методів тестової діагностики та психодіагностичних методів обстеження особистості.

3. Здійснення психологічного аналізу та формулювання запитів клієнта, регулювання професійного спілкування, розпізнавання наявності різних видів психологічних проблем – дезадаптації, внутрішніх та міжособистісних конфліктів, тривог, страхів, фрустраційних реакцій та впровадження психологічних заходів щодо їх психокорекції та психопрофілактики.

4. Систематизація та оформлення психологічного матеріалу, одержаного емпіричним шляхом, формулювання психологічних висновків та рекомендацій.

Вміння, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти під час проходження різних видів психологічних практик:

- застосовувати теоретичні знання, засвоєнні протягом навчання у різних видах психологічних практик;
- формулювати об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження;
- проводити психологічне спостереження досліджуваних;
- підбирати методики для психологічного обстеження клієнтів;
- встановлювати діалогічні та емпатійні стосунки з клієнтами різних вікових груп під час проходження психологічних практик;

- складати план індивідуального та групового психоконсультування за запитом клієнта / клієнтів;

- складати розвивально-корекційну програму з профілактики та подолання психологічних проблем психічного розвитку особистості клієнта / клієнтів, обираючи ефективні методи і прийоми для кожної стадії психокорекційної діяльності;

- проводити індивідуальну та групову роботу з клієнтами;

- володіти вміннями та практичним навичками проведення психодіагностичного обстеження, психоконсультативної, психопрофілактичної, розвивальної та психокорекційної роботи;

- володіти практичними вмінням проводити аналіз, робити психологічні обґрунтовані висновки та узагальнення результатів діяльності;

- закріплювати й поглиблювати професійні теоретичні знання та практичні уміння у відповідності до змісту програм навчальних дисциплін;

- узагальнювати отриманий матеріал під час проходження практики і заповнювати документацію.

Як тимчасовий працівник психологічної служби освітнього закладу / установи / організації (бази практики), **здобувач вищої освіти під час практики повинен:**

- керуватися і дотримуватися Етичного кодексу психолога;

- дотримуватися педагогічної й психологічної етики, поважати гідність клієнта;

- захищати права клієнта, приймати його доброзичливо, з довірою, дотримуватися принципу «не нашкодь»;

- пропагувати здоровий спосіб життя, підвищувати рівень психологічних знань та психологічної культури дітей і дорослих (батьків, педагогів, найближчого оточення клієнта);

- зберігати професійну таємницю, не поширювати відомостей (інформації), отриманих у процесі психодіагностики, психоконсультування або психокорекції;

- знати програмно-методичні матеріали й документи щодо обсягу, рівня знань та розвитку клієнтів, вимоги державних стандартів до забезпечення навчально-виховного процесу.

Успішність проходження практики здобувачем-практикантом залежить від:

- ступеня налагодження професійних стосунків з практичним психологом бази практики: психологічного центру, соціальної служби, установи, організації, освітнього закладу (з вчителями, класними керівниками, вихователями, батьками дітей та самими дітьми, з якими працюють студенти-практиканти);

- якості вивчення документації практичного психолога закладу (психодіагностичних і медичних карток досліджуваних тощо);

- організованості та якості здійснення основних завдань практики (наприклад, постановки психологічного діагнозу, збору психологічного анамнезу, проведення психоконсультативних та психокорекційних занять тощо);

- якості оформлення звітної документації практики, своєчасного її подання керівнику практики та захисту основних положень звітних матеріалів практики.

Обов'язки здобувачів вищої освіти під час проходження різних видів психологічної практики:

Здобувачі вищої освіти, що допущені до проходження практики, **зобов'язані:**

- взяти участь у настановчій та підсумковій конференціях;
- ознайомитись із загальними професійно-важливими вимогами до проходження практики, а також до оформлення звітної документації (на настановчій конференції або в індивідуальному порядку у відповідального керівника від бази практики та методиста-керівника групи студентів за розподілом по випусковій кафедрі);

- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку базової установи, а також розпоряджень керівника установи і керівників практики;

- дотримуватись графіку роботи, затвердженого керівником від бази практики та психологом-методистом від кафедри;

- бути присутнім на базі практики упродовж всього терміну практики або вчасно повідомляти керівника від бази практики та психолога-методиста про причини відсутності на практиці;

- розробити індивідуальну програму практики з визначенням мети, завдань та обраних методів практики;

- щоденно виконувати в повному обсязі усі завдання, які передбачені програмою практики (за узгодженням із керівником практики та практичним психологом від бази практики), вести облік роботи у щоденнику проходження практики;

- своєчасно подати звітні матеріали практики на випускову кафедру у встановлений термін (не пізніше як через тиждень після закінчення практики);

- звітувати про результати практики на підсумковій конференції з обговоренням проблемних питань (якщо такі виникали) під час її проходження.

Критерії оцінювання результатів психологічної практики згідно сучасних вимог модульно-рейтингової і кредитно-модульної системи:

- *ступінь* виконання студентами завдань практики;
- *якість* психологічних знань, проявлених під час практики та їх відображення у звітній документації;

- *рівень* сформованості умінь та навичок практичної роботи здобувачів вищої

освіти як майбутніх фахівців з психології.

У відповідності з вимогами кредитно-модульної та модульно-рейтингової системи навчання розроблено критерії для оцінки результатів проходження фахової психологічної практики (подано для кожного виду практики).

Якщо здобувач вищої освіти під час навчання працює за спеціальністю (психологом), вчиться за індивідуальним графіком, він звільняється від проходження практики. У такому випадку здобувач надає керівнику практики та в деканат відповідну довідку з місця роботи, характеристику з місця роботи та витяг із трудової книжки, завірені керівництвом закладу / установи (стаж роботи не менше 1 року).

**II. ТЕРМІНИ ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРАКТИК
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 ПСИХОЛОГІЯ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ПСИХОЛОГІЯ»**

№ з/п	Назва практики	Кількість тижнів	К-ть кредитів ЄКТС	Семестр
1.	<i>Навчальна ознайомлювальна</i>	2	3	1
2.	<i>Виробнича психодіагностична</i>	4	6	4
3.	<i>Виробнича психоконсультативна</i>	4	6	6
4.	<i>Виробнича психокорекційна</i>	6	9	7

**III. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Методи роботи та функції здобувачів-практикантів зумовлюються типом установи, в якій вони працюють на практиці, та виконуються відповідно до завдань того чи іншого виду практики (ознайомлювальної, психодіагностичної, психоконсультативної, психокорекційної), передбачених програмою кожної практики.

Навчальна ознайомлювальна практика, виробнича психодіагностична, виробнича психоконсультативна та виробнича психокорекційна практики організовуються випусковими кафедрами: кафедра політичної психології та міжнародних відносин; кафедра психосоматики та психологічної реабілітації, які за погодженням із адміністрацією факультету психології та відділом практики УДУ імені Михайла Драгоманова здійснюють розподіл здобувачів вищої освіти у заклади освіти, психологічні центри, соціальні служби та інші установи, визначають терміни проходження практик та подачі звітної документації керівникам практики по кафедрам відповідно до навчальних планів освітньої програми «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Керівництво практикою здійснюється викладачами психологічних кафедр і практичними психологами від бази практики. Всі групи здобувачів вищої освіти закріплюються у відповідності із запланованим навчальним навантаженням з керівництва практикою викладачів кафедр.

Перед початком практики проводиться настановча конференція відповідальним за даний вид практики та керівниками практики від кафедри. На настановчій конференції здобувачі вищої освіти ознайомлюються з основними завданнями практики, умовами організації та порядком проходження практики.

Здобувач вищої освіти протягом практики організовує свою діяльність відповідно до вимог Статуту університету, виконує правила внутрішнього розпорядку бази практики, розпорядження адміністрації та керівників практики у частині здійснення завдань практики. Керівник практики відвідує здобувача вищої освіти на базі практики, консультує його та оцінює виконання завдань практики.

IV. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК

Формою підсумкового контролю навчальної практики є залік, виробничих практик – диференційований залік. Практика здобувачів вищої освіти оцінюється за 100-бальною шкалою університету, яка відповідно переводиться в національну шкалу та шкалу ECTS.

Після завершення терміну проходження практики здобувачі вищої освіти подають керівнику практики по кафедрі письмові матеріали за результатами виконання обраних і узгоджених із керівником практики завдань. Щоденник здобувача з практики разом зі звітом, підписаним і оціненим безпосередньо керівником від бази практики, та інші документи, встановлені фаховою кафедрою, подаються на рецензування керівнику практики від фахової кафедри.

Результати роботи здобувача вищої освіти під час практики вносяться до Щоденника з практики і є підставою для формування загальної оцінки з практики. Здобувач вищої освіти має право одержати від керівників практики роз'яснення стосовно результатів його оцінювання.

Після перевірки і оцінювання представлених матеріалів практики проводиться підсумкова конференція, на якій здобувачам вищої освіти повідомляються підсумкові оцінки, здійснюється аналіз якості виконання завдань практики й оформлення звітної документації.

Усі звітні матеріали практики (щоденники, звіти здобувачів-практикантів, характеристика керівників з бази практики щодо оцінювання роботи здобувачів тощо) зберігаються на фаховій кафедрі протягом трьох років.

Здобувачі вищої освіти, які не виконали програму практики без поважних причин, або отримали незадовільну оцінку «F» з практики, наказом ректора відраховуються з університету.

Здобувачам вищої освіти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин (що підтверджено відповідними документами), рішенням Вченої ради факультету надається право на повторне її проходження індивідуально без відриву від навчальних занять. Організація індивідуального проходження практики такими здобувачами покладається на фахову кафедру. Здобувачі вищої освіти, які після повторного проходження практики отримали негативну оцінку, відраховуються з університету.

Підсумкова оцінка за практику вноситься у відомість обліку успішності та в залікову книжку здобувача за підписом керівника практики від фахової кафедри.

Організаційні питання практики, особливості її проходження, підсумки та рекомендації щодо удосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти обговорюються на підсумковій конференції, під час засідань кафедр, а загальні підсумки практики здобувачів вищої освіти заслуховуються на засіданні Вченої ради факультету.

**V. РОБОЧІ ПРОГРАМИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРАКТИК
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 ПСИХОЛОГІЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ
ПРОГРАМИ «ПСИХОЛОГІЯ» ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР**

5.1. НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПРАКТИКА

1. Опис навчальної ознайомлювальної практики

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>053 «Психологія»</u> (шифр і назва)		
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність (професійне спрямування): <u>психологія</u>	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: самостійної роботи студента – 90	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		Індивідуальна робота	
		Самостійна робота	
		90 год.	90 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю:	
		диференційований залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – - /90/ -

для заочної форми навчання – - /90/ -

2. Мета та завдання навчальної ознайомлюваної практики

Мета навчальної ознайомлювальної практики полягає в ознайомленні студентів зі специфікою роботи психолога в закладах освіти, психологічних центрах та інших установах за базовими напрямками.

Основними завданнями навчальної ознайомлювальної практики є:

1. Ознайомлення здобувачів вищої освіти зі структурою психологічної служби в Україні.
2. Вивчення відповідної нормативної документації.
3. Ознайомлення з основами професійної етики психолога.
4. Вивчення досвіду роботи практичного психолога в закладах освіти та інших установах.
5. Стимулювання розвитку професійної самосвідомості майбутніх психологів.
6. Загальне вивчення різних напрямів та підходів роботи психолога.
7. Розширення уявлень про зміст, форми, методи та специфіку роботи психолога.
8. Формування у здобувачів вищої освіти стійкого інтересу до професії психолога, потреби в самоосвіті.
9. Вивчення особливостей контингенту осіб, з якими працює психолог.
10. Вироблення усвідомленого використання здобувачами вищої освіти теоретичних знань в практичній діяльності, оцінки їх професійної значущості.
11. Знайомство з основними проблемами, вирішення яких є професійною компетенцією психолога.
12. Розвиток умінь та навичок організовувати і планувати виконання професійно-орієнтованого завдання.
13. Ознайомлення з процесами взаємодії психолога з представниками інших професій, напрямків, центрів та психологічних служб.
14. Розвиток у здобувачів вищої освіти навичок самоорганізації і самоконтролю, професійної і особистісної рефлексії.
15. Виявлення напрямів фундаментальної психології і конкретних теоретичних концепцій, на ґрунті яких будується практична робота психолога в різних психологічних установах.

Основні результати навчання і компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР14. Ефективно виконувати різні ролі в команді в процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості. ПР20. Вміти використовувати професійно-профільовані знання	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

	при плануванні професійної діяльності, визначати пріоритетні напрями роботи у конкретній установі, державних і приватних організаціях й на виробництві.	
2	ПР14. Ефективно виконувати різні ролі в команді в процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.	ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
3	ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

3. Програма ознайомлювальної практики

Ознайомлювальна практика здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 053 Психологія на першому курсі спрямована на початкове знайомство зі структурою системи психологічної служби України, її функціональними підрозділами, ознайомлення з різними напрямками та теоретичними підходами роботи психолога.

Навчальну ознайомлювальну практику студенти проходять в установах, з якими є офіційно укладений договір про її проведення. Студенти за індивідуальними клопотаннями можуть проходити практику в профільних зі спеціальності організаціях та установах за місцем проживання або роботи з дозволу завідувача кафедри і декану. Обов'язковою умовою для цього є можливість забезпечення організацією за родом своєї діяльності виконання програми конкретного виду практики. Тому у штатному розкладі організації має бути передбачена посада психолога. Вказана домовленість оформляється відповідним документом між факультетом і приймаючою організацією. Таким документом є гарантійний лист-клопотання від приймаючої організації, підписаний її керівником і завірений печаткою організації про те, що організація просить дозволу на проходження практики в ній цим студентом і зобов'язується забезпечити йому необхідні умови. Також у листі має бути зазначено, що в цій організації є посада психолога. Такий лист і свою заяву, підписану завідувачем кафедрою і деканом, студент повинен надати в деканат не пізніше, ніж за місяць до початку практики.

До початку практики студентіві слід:

- знати керівника практики від кафедри, місце проведення і термін проходження практики;
- уважно вивчити програму практики;
- отримати в деканаті всі необхідні для проходження практики документи;

- отримати від керівника практики завдання на практику й інструктаж з організаційних питань.

В ході практики студенти повинні обов'язково:

1. Своєчасно прибути на місце практики, пройти інструктаж з техніки безпеки з метою забезпечення умов безпечної роботи на місцях і їх неухильного виконання.

2. Ознайомитися з установою, де проходить практика.

3. Познайтися з працівниками психологічної служби та ознайомитися з їх посадовими обов'язками;

4. Суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, встановленого в організації проходження практики;

5. Ознайомити керівника практики від організації з програмою практики і разом з ним погоджувати календарний план проходження практики;

6. Ознайомитися зі специфікою роботи психолога установи, основними напрямками діяльності та функціями психологічної служби:

- практична діяльність (діагностична, консультативна, профілактична, корекційно-відновлювальна та розвиткова робота);

- методична діяльність (систематизація й оформлення психологічної документації, результатів психологічних досліджень);

- викладацька (проведення лекційних, семінарських, тренінгових занять);

- наукова (збір та аналіз матеріалів за визначеною проблематикою).

7. Ознайомитися з робочою, звітною та нормативною документацією психолога, проведення інтерв'ю з психологом закладу.

8. Скласти і оформити звіт про проходження практики і подати його керівникам практики від організації і від кафедри для перевірки, завірити його підписами керівників і подати для написання ними відгуку про роботу студента за весь період проходження практики.

Отже, на практиці студенти ознайомлюються з системою психологічної служби, їх структурою, основними нормативно-правовими документами, що регулюють діяльність психолога, специфікою і напрямками роботи. Здобувачі повинні дотримуватися внутрішнього розпорядку організації, єдиного плану роботи, традицій, трудової дисципліни та етичного кодексу психолога. Як члени колективів вони беруть активну участь в організації їх діяльності, вивчають і узагальнюють досвід психолога. Спілкування студентів із психологом / керівництвом організації повинно будуватися на основі пошани, такту, взаєморозуміння, творчого обговорення психологічних проблем.

Після закінчення практики необхідно:

- повністю виконати програму практики та індивідуальне завдання;

- здати на кафедру оформлені звіт про практику і щоденник практики;

- скласти залік з практики.

Залік з практики приймає керівник практики від кафедри. У разі його хвороби залік з практики може прийняти тільки завідувач кафедрою. Студенти здають комплексний диференційований залік. Оцінка за ознайомлювальну практику залежить від якості виконання професійно-орієнтованих завдань і кількості виконаних завдань. Особлива увага звертається на самоаналіз пройденної практики.

Студенти денної форми навчання здають матеріали практики викладачу кафедри впродовж трьох днів після її завершення.

Студенти заочної форми навчання матеріали проходження практики подають керівнику практики від кафедри у перші три дні заліково-екзаменаційної сесії.

Студенти заочної форми навчання, які працюють на посаді практичного психолога, звільняються від проходження і здачі матеріалів ознайомлювальної практики (ними надається копія трудової книжки, завірена печаткою, та характеристика на студента).

Зміст діяльності студентів-практикантів:

I. Початковий період практики

1. Участь у настановчій конференції, знайомство із метою, завданнями, змістом практики, правами й обов'язками студента-практиканта, особливостями організації діяльності практикантів та вимогами до звітної документації.

2. Ознайомлення із установою, де проходить практика.

3. Участь у бесіді з адміністрацією установи / організації. Знайомство із системою психологічної роботи установи, діяльністю колективу, режимом роботи.

4. Знайомство з працівниками закладу та їх посадовими обов'язками.

5. Ознайомлення зі специфікою роботи психолога закладу, основними напрямками діяльності та функціями психологічної служби.

6. Складання індивідуального плану роботи на основі календарно-тематичного плану психолога.

7. Ознайомлення з робочою, звітною та нормативною документацією психолога.

II. Основний етап практики

Проведення інтерв'ю з психологом закладу під час якого студенти-практиканти з'ясовують такі питання:

- основні напрямки і задачі професійної діяльності практичного психолога навчального закладу (організації, установи);
- професійно-етичні питання діяльності практичного психолога;
- психологічні особливості взаємодії і спілкування психолога з клієнтами;
- необхідність вивчення студентами-практикантами наукової і методичної літератури, яка відповідає основним напрямкам роботи психологічної служби.

III. Заключний етап практики

1. Оформлення звітної документації.
2. Участь у підсумковому обговоренні результатів практики.

4. Форми та методи контролю

Формою підсумкового контролю ознайомлювальної практики є диференційований залік. Практика студентів оцінюється за 100-баловою шкалою університету, яка відповідно переводиться в національну шкалу та шкалу ECTS.

Студенти під час ознайомлювальної практики ведуть щоденники практики, у яких відображають реалізацію змісту практики. Матеріали щоденника використовуються для підсумкового звіту про виконану на практиці роботу. В індивідуальному плані студент-практикант робить помітки про виконання намічених видів роботи.

Відвідуючи заняття психолога, практикант веде відповідні записи у щоденнику практики, фіксує зміст роботи психолога, робить відповідні примітки щодо ефективності застосування певних методів, прийомів, технік, напрямів.

Керівник практики відвідує заняття студентів, аналізує їх разом з психологом, регулярно перевіряє якість ведення документації.

Підсумкове оцінювання роботи студента-практиканта проводиться керівником практики на підставі аналізу звітної документації та роботи студента під час практики.

Усі матеріали практики (щоденники, звіти студентів-практикантів, індивідуальне завдання та ін.) зберігаються на фаховій кафедрі протягом одного року.

Студенти, які відсутні на практиці, не реалізували програму практики, отримали негативний відгук, вважаються такими, що не виконали навчальний план, і вони не можуть бути допущені до складання сесії та переведені на наступний курс. Таким студентам надається можливість пройти практику повторно, після навчальних занять. За відсутності документального підтвердження поважності причини, через яку студент не з'явився на практику (хвороба і щось подібне) в урочний час, позаурочне проходження практики студентом оплачується. За наявності такого документа позаурочне проходження практики для студента є безкоштовним та без відриву від навчальних занять. Організація індивідуального проходження практики таким студентам покладається на фахову кафедру.

Форма підсумкового контролю – залік. Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної діяльності практиканта протягом конкретного періоду. Підсумкова оцінка за практику вноситься у відомість обліку успішності та в залікову книжку студента за підписом керівника практики від фахової кафедри.

5. Вимоги до звітної документації

За підсумками проведеної роботи студенти здають керівнику практики таку звітну документацію:

1. Щоденник ознайомлювальної практики, у якому відобразити виступи всіх виступаючих: дата, виступаючий (ППП, посада, регалії), відомості про заклад (повна назва, адреса), специфіка роботи (короткі тези виступу, ознайомлення зі специфікою роботи психолога закладу, який він представляє) (Додаток 1).

2. Звіт про щоденну роботу ознайомлювальної практики – самоаналіз та рефлексія проходження практики (у вигляді есе від 2 до 3 сторінок друкованого тексту) (Додаток 2).

3. Індивідуальне завдання – створення презентації про один з напрямків роботи психолога, який зацікавив найбільше. Наприклад: «Результати моїх досліджень щодо арт-підходу» (Напрямки: арт-підхід, гештальт-терапія, позитивна психотерапія, КПТ, психоаналіз та інші).

6. Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії оцінювання навчальної ознайомлювальної практики

№	Вид діяльності студента-практиканта	К-ть балів
<i>Змістовий модуль 1. Початковий етап</i>		
1.	Участь у настановчій конференції, знайомство із метою, завданнями, змістом практики, особливостями організації діяльності практикантів та вимогами до звітної документації: 0 - не присутній 5 – був присутній	0-5
2.	Ознайомлення з фахівцями запрошених установ, центрів, фондів, де проходить практика: 0 - не ознайомився 5 – був присутній під час ознайомлення з представниками практики	0-5
<i>Змістовий модуль 2. Основний етап практики</i>		
3.	Участь на зустрічах запрошених практиків і установ: 0 - не відвідав жодної 5 - відвідав половину зустрічей 10 - відвідав всі зустрічі	0-10
4.	Ознайомлення зі специфікою роботи психолога, основними напрямками діяльності та функціями психологічної служби: 0 - не ознайомлений та у щоденнику не зазначено 5 - ознайомлений частково та не все зафіксовано у щоденнику 10 - ознайомлений та зафіксовано це у щоденнику	0-10
5.	Оформлення щоденника практики: 0 - не оформлено 15 - описано половина запланованих зустрічей 25 - описано більша частина зустрічей та оформлено не за загальними вимогами	0-30

	30 - описано більша частина зустрічей та оформлено за загальними вимогами	
Змістовий модуль 3. Заключний етап практики		
6.	Оформлення звітної документації (звіт у вигляді есе). Відображаються детально обґрунтовані всі види та форми здійсненої роботи здобувача вищої освіти за час проходження ознайомлюваної практики. Обсяг - 3 друковані сторінки А4, з розкриттям таких блоків: які завдання практики були розв'язані студентом, які бази практики були відвідані, з якими напрямками познайомились, висновки	0-20
7.	Участь у підсумковому обговоренні результатів практики - презентація: 10 - підготовлена презентація але не продемонстрована на підсумковій конференції 20 - виступ з демонстрацією презентації, та повне розкриття теми презентації	0-20
	Всього	100

Відповідність підсумкових рейтингових оцінок з практики у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Методичні рекомендації

Ознайомлювальна практика студентів організовується деканатом психологічного факультету та провідною кафедрою на підставі наказу по університету.

Безпосереднє керівництво ознайомлювальної практикою студентів здійснюють керівники практики – викладачі кафедри.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, на якій студентам роз'яснюються завдання і зміст практики, а також порядок її проходження.

Під час практики щоденне навантаження студента становить 5-6 годин робочого часу. Режим роботи студентів-практикантів визначається керівниками практики. У процесі практики студенти проводять залікові види робіт, беруть участь у їх обговоренні та аналізі, ведуть щоденник практики. Кількість залікових видів робіт визначається програмою практики.

У разі порушення поставлених вимог студент-практикант усувається від проходження практики. Такий студент, а також практикант, робота якого визнана незадовільною, вважаються студентами, що не виконали навчальний план. За рішенням деканату факультету для них може бути призначено повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в університеті.

5.2. ВИРОБНИЧА ПСИХОДІАГНОСТИЧНА ПРАКТИКА

1. Опис виробничої психодіагностичної практики

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> Напрямок підготовки <u>053 «Психологія»</u>	Нормативна	
Модулів – 4	Спеціальність (професійне спрямування): <u>психологія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
	4-й	4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: самостійної роботи студента – 180	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		Індивідуальна робота	
		Самостійна робота	
		180 год.	180 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: диференційований залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – /180/ -

для заочної форми навчання – /180/ -

2. Мета та завдання виробничої психодіагностичної практики

Мета виробничої психодіагностичної практики: оволодіння здобувачами вищої освіти практичними вміннями та навичками проведення індивідуальної та групової психодіагностичної роботи в закладах та установах різного типу, в яких працюють фахівці з психології.

Завдання виробничої психодіагностичної практики

1. Оволодіння вміннями застосовувати теоретичні знання із загальної та

соціальної психології, психології розвитку, педагогічної психології, диференційної психології та психодіагностики.

2. Розширення уявлення майбутніх фахівців про закономірності, принципи, методи та форми реалізації функцій психолога як в освітніх, так і в будь-яких інших державних чи приватних установах.

3. Поглиблення теоретичних знань щодо специфіки застосування психодіагностичних методів дослідження.

4. Оволодіння практичними вміннями проведення психодіагностичного обстеження, аналізу й узагальнення його результатів:

- ознайомлення з психодіагностичним інструментарієм психолога;
- проведення психологічного спостереження;
- формування мети, завдань, гіпотези психодіагностичного обстеження;
- підбір методик для психодіагностичного обстеження;
- проведення групового психодіагностичного обстеження;
- підбір досліджуваних для індивідуального психодіагностичного обстеження;
- розвиток умінь встановлення психологічного контакту з досліджуваними (дітьми та дорослими);
- збір психологічного анамнезу за результатами біографічного опитування досліджуваних (дитини або дорослого клієнта);
- проведення кількісного та якісного аналізу результатів психодіагностичного обстеження;
- формулювання психологічних висновків за результатами психодіагностики; постановку психологічного діагнозу та надання психологічного прогнозу щодо психологічного розвитку особистості клієнта/клієнтів;

5. Формування та розвиток професійно важливих якостей та властивостей психолога у здобувачів вищої освіти як майбутніх фахівців.

6. Розвиток у здобувачів вищої освіти психологічної культури особистості, навичок та вмінь міжособистісної взаємодії, вдосконалення базових особистісних рис: відповідальності, активності, адекватності, критичності, самостійності; наукового світогляду.

7. Формування та розвиток загальних та спеціальних компетентностей здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, необхідних для проведення психодіагностичного обстеження і, на його основі, психопрофілактичної та психорозвивальної роботи.

Основні результати навчання і компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	ПР21. Професійно орієнтуватися у сучасних теоретичних підходах та практичних напрямках, інноваційних	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психологічних

	технологіях і методах; застосувати інноваційні підходи для вирішення професійних завдань, використовувати набуті нові знання та розробки у практичній діяльності.	наук, що передбачають застосування основних психологічних теорій, методів і характеризуються комплексністю й невизначеністю умов
2.	ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ПР21. Професійно орієнтуватися у сучасних теоретичних підходах та практичних напрямках, інноваційних технологіях і методах; застосувати інноваційні підходи для вирішення професійних завдань, використовувати набуті нові знання та розробки у практичній діяльності.	ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3.	ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій
4.	ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	СК 6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження
5.	ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
6.	ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово	СК12 Здатність використовувати професійно-профільовані знання,

	для фахівців і нефахівців.	уміння і навички в процесі фахової діяльності.

3. Програма виробничої психодіагностичної практики

Психодіагностична робота студентів-практикантів проводиться за наступними змістовими модулями:

Змістовий модуль 1. Особистість психолога-діагноста в контексті розв'язання психодіагностичних завдань

Тривалість зазначеного етапу – 1 тиждень.

Основними *напрямами роботи* на даному етапі є:

- Ознайомлення з базою практики. Вивчення документації психолога (методиста-керівника від бази практики) та облаштування його робочого кабінету. Принципи організації психодіагностичної діяльності психолога, особливості вибору методів та методик досліджень, з урахуванням завдань та вікових особливостей обстежуваних.
- Розробка та затвердження індивідуального плану виробничої психодіагностичної практики у керівника від бази практики.
- Складання плану індивідуальної роботи студента-практиканта. Ведення щоденника з психодіагностичної практики.

Індивідуальні завдання зазначеного етапу виробничої психодіагностичної практики:

- Бесіда з психологом бази практики про особливості організації його роботи. Ознайомлення з режимом роботи психолога в установі. Розподіл тижневого робочого часу психолога.
- Вивчення цілей, основних завдань, принципів діяльності та функцій психолога в установі (організації). Бесіда про етичні норми діяльності психолога (Етичний кодекс психолога).
- Ознайомлення з методичною осначеністю і оформленням психологічного кабінету (стимульний, технічний та додатковий матеріал). Планування роботи на місяць, на тиждень: складання програми психодіагностичної роботи; вивчення роботи психолога в методичних об'єднаннях, педрадах.
- Вивчення рекомендацій щодо оформлення документації, складання річних планів, форми ведення звітної документації.
- Знайомство з аналітичною діяльністю психолога. Вивчення особливостей психодіагностичної роботи психолога. Індивідуальна і групова діагностика (дітей, дорослих, колективу). Обробка та аналіз результатів діагностичного обстеження; складання протоколів, психологічних карт, довідок-звітів тощо.

- Вивчення запиту, сформульованого психологом бази практики, виходячи із змісту та завдань психологічної служби.

- Вивчення документації психолога з психодіагностичного обстеження (дітей, дорослих, групи) (за погодженням психолога, адміністрації установи та батьків), дотримуючись конфіденційності. Відвідування консультацій, тренінгів, корекційних і розвиваючих занять, консиліумів, участь в інших видах роботи установи. За необхідності і по можливості, допомога психологу в підготовці матеріалів для їх проведення.

- Складання списку діагностичних груп, проведення індивідуальної та групової діагностики.

- Вивчення особливостей психопрофілактичної і профорієнтаційної роботи в закладі та, за необхідності і можливості, участь у її проведенні.

- Ознайомлення з особливостями проведення психоконсультації психологом закладу.

- Аналіз змісту діагностики та консультацій психолога, напрямки і форми роботи з виконання запитів.

(Отримана інформація фіксується в щоденнику практики)

Змістовний модуль 2. Діагностика особистості та міжособистісних стосунків у групі

Тривалість зазначеного етапу – 1,5 тижня.

Основними *напрямами роботи* на даному етапі є:

- Виконання соціального замовлення/ запиту від бази/ установи практики, який повинен відповідати цілям і завданням психодіагностичної практики.

- Аналіз змісту звернень до психолога для проведення психодіагностичного обстеження, складання переліку діагностичних процедур, систематизація картотеки психодіагностичних методів і методик.

- Обґрунтування вибору методів та методик проведення психодіагностичного обстеження з урахуванням поставлених завдань, відповідно до віку та індивідуальних особливостей досліджуваних.

- Проведення діагностичного обстеження особистості (2-3 особи) відповідно до запропонованої програми з урахуванням соціального замовлення/ запиту установи.

- Здійснення психодіагностичного обстеження міжособистісних стосунків групи (колективу).

- Виявлення причин несприятливого статусу в груповій ієрархії та труднощів у взаємостосунках з однолітками (дитячі колективи), колегами в організації (колективи дорослих).

- Аналіз та оформлення результатів діагностики. Розробка рекомендацій щодо подальшої роботи.

- Складання психолого-педагогічної характеристики групи (колективу).

Індивідуальні завдання зазначеного етапу виробничої психодіагностичної практики:

- Підготовка до проведення психодіагностичного обстеження (дитини, дорослого) на базі практики відповідно до завдань практики.
- Спостереження за досліджуваними під час занять, уроків, при виконанні певної діяльності з метою вибору 2-3-х осіб для психодіагностичного обстеження.
- Підбір методик та підготовка стимульного матеріалу для проведення психодіагностичного обстеження пізнавальної, емоційно-вольової, особистісної сфери досліджуваного (методики підбираються відповідно до віку респондентів та узгоджуються з психологом бази практики).
- Проведення психодіагностичного обстеження когнітивної, емоційно-вольової, мотиваційно-ціннісної та особистісної сфери особистості досліджуваного, оформлення протоколів обстеження, аналіз та інтерпретація результатів обстеження.
- Складання психолого-педагогічних рекомендацій за результатами психодіагностичного обстеження.
- Виявлення особливостей міжособистісних стосунків у колективі (особливості взаємин, статус кожного досліджуваного). Оформлення протоколів обстеження, аналіз результатів обстеження, їх інтерпретація.
- Складання психолого-педагогічних рекомендацій щодо налагодження сприятливих міжособистісних стосунків у колективі.
- Аналіз результатів психодіагностичного обстеження психічного розвитку особистості досліджуваного. Заповнення особистісної характерологічної карти або складання психологічної характеристики особистості досліджуваного. Написання висновків за результатами психодіагностичного обстеження.
- Розробка рекомендацій щодо подальшого психічного розвитку особистості досліджуваного.

(Отримана інформація фіксується в щоденнику практики)

Рекомендовані методики для психодіагностичного обстеження

ДОШКІЛЬНИЙ ВІК

Діагностика когнітивної сфери особистості дошкільника

Діагностика мислення: методика «Що тут зайве?»; методика «Розділи на групи»; методика «Кому чого бракує?»; методика «Пори року»; методика «Нісенітниця» (Р.С. Немов); методика «Відтвори малюнки»; методика «Обведи контур»; методика «Пройди через лабіринт»; методика «Виріж фігури»; методика визначення рівня розвитку логічних операцій (Е.Ф. Замбацявічене).

Діагностика мови: методика «Розкажи по картинці»; методика «Визначення понять».

Діагностика пам'яті: методика «Запам'ятай малюнки»; методика «Запам'ятай 10 слів» (З.М. Істоміна); методика «Запам'ятай цифри»; методика «Впізнай фігури» (Р.С. Немов).

Діагностика сприйняття: методика «Знайди квадрат»; методика «Чим залатати килимок?»; методика «Які предмети заховано в малюнках?»; методика «Упізнай, хто це?»; методика «Чого не вистачає на малюнках?».

Діагностика уваги: методика «Знайди і викресли»; методика «Простав значки»; методика «Запам'ятай і розстав крапки».

Діагностика уяви; методика «Придумай гру»; методика «Намалюй що-небудь»; методика «Придумай розповідь»; методика «Вивчення оригінальності малюнків»; «Намалюй що-небудь» (Р.С. Немов).

Діагностика особистісної сфери дошкільника: проективна методика дитячий апперцептивний тест (Children's Apperception Test – CAT) Л. Беллак і С. Беллак; тест «Драбинка»; методика «Сходинки»; проективна методика «Малюнок Дерева» Ф. Гуденаф (адаптація К. Маховер).

Діагностика емоційно-мотиваційної сфери: проективний тест «Неіснуюча тварина» (М.З. Дукаревич); проективна методика «Кактус» (М.А. Панфілов); методика на виявлення дитячих страхів (О.І. Захаров); методика «Ставлення дитини до навчання в школі»; методика «Внутрішня позиція школяра» (Н.І. Гуткіна); методика «Веселий-сумний».

Діагностика розвитку вольової сфери дошкільника: методика «Намалюй задумане».

Діагностика міжособистісних стосунків: методика «Вибір в дії»; методика «Два будинки» (Т.М. Марцинковська).

МОЛОДШИЙ ШКІЛЬНИЙ ВІК

Психодіагностика рівня інтелектуального розвитку молодших школярів

Діагностика загального інтелектуального рівня проводиться за допомогою методики «Загальна орієнтація дітей у навколишньому світі і запас побутових знань» (варіанти є для різних класів, що навчаються, з першого по четвертий клас), «Формування понять», «Матриці Равена».

Методи діагностики когнітивних процесів у дітей молодшого шкільного віку. При проведенні комплексної діагностики інтелектуального розвитку дітей молодшого шкільного віку можна скористатися тими методиками, які вже були рекомендовані для діагностики когнітивних процесів у дітей 6-7 років.

Діагностика уваги: методика «Кільця Ландольта»; методика «Знайди і викресли» для визначення рівня розподілу, продуктивності та стійкості уваги; методика «Простав значки».

Діагностика пам'яті: методика «Визначення обсягу короточасної зорової пам'яті» (Р.С. Немов); методика «Діагностика опосередкованої пам'яті» (Р.С. Немов); тест «Запам'ятовування 10 слів» (С.Л. Рубінштейн); методика «Визначення типу пам'яті»; методика «Вивчення логічної і механічної пам'яті».

Діагностика уяви: методика «Вербальна фантазія» (мовна уява) (Р.С. Немов); методика «Скульптура» (Р.С. Немов); методика «Визначення індивідуальних відмінностей відтворюючої уяви»; методика «Малюнок» (Р.С. Немов).

Діагностика мови: методика «Визначення понять» (Р.С. Немов); методика «Визначення активного і пасивного словникового запасу».

Діагностика особистісної сфери молодших школярів: методика «Виявлення особистісних особливостей молодшого школяра» Р. Кеттела; методика «Сходінки», методика «Три оцінки» (А.І. Липкіна).

Діагностика емоційно-мотиваційної сфери дітей молодшого шкільного віку: проєктивний тест «Неіснуюча тварина» (М.З. Дукаревич); методика «Будинок-дерево-людина»; методика діагностики рівня шкільної тривожності Філліпса.

ПІДЛІТКОВИЙ ТА ЮНАЦЬКИЙ ВІК

Діагностика загального інтелектуального рівня розвитку в підлітковому і старшому шкільному віці

Шкала прогресивних матриць Равена (ПМР); методика «Інтелектуальна лабільність» (модифікація С.Н. Костромін); методика «Логіко-кількісні відносини»; інтелектуальний тест Г.Ю. Айзенка.

Діагностика когнітивних процесів у підлітків і старших школярів

Діагностика уваги: методика «Дослідження вибіркості уваги» (Г. Мюнстерберг); методика «Розстановка чисел»; методика «Таблиці Шульте»; методика «Обсяг уваги».

Діагностика пам'яті: методика «Дослідження короткотривалої оперативної пам'яті»; методика «Діагностика смислової пам'яті»; методика «Дослідження механічної і логічної пам'яті методом запам'ятовування двох рядків слів».

Діагностика сприймання: методика «Діагностика домінуючої перцептивної модальності» (С. Єфремов); методика «Сприймання часу».

Діагностика мислення: методика «Складні аналогії»; методика «Виділення суттєвих ознак»; методика «Виключення зайвого»; методика дослідження аналітичності мислення (варіант VI субтесту шкали Р. Амтхауера); методика дослідження рефлексивності мислення.

Діагностика уяви; «Дослідження індивідуальних особливостей уяви»; методика «Дослідження творчої уяви»; методика «Наскільки багата ваша уява»; методика «Вигадати розповідь».

Діагностика особистісної сфери підлітків і старших школярів

Методика багатofакторного дослідження особистості Р. Кеттелла (16 PF–опитувальник, форма С); «Особистісний опитувальник» ЕРІ Г.Ю. Айзенка (від 10 до 15 років); опитувальник «Структури темпераменту» (ОСТ) (В.М. Русалов); методика «Визначення темпераменту» (А.Н. Белов); методика «Дослідження схильності до ризику як риси характеру учня» опитувальник О.Г. Шмельова; опитувальник Х.Шмішека; проєктивна методика «Будинок–Дерево–Людина»; проєктивний тест «Неіснуюча тварина» (М.З. Дукаревич); тест на визначення агресивності (модифікація тесту С. Розенцвейга); проєктивна методика «Незавершені пропозиції» Д. Сакса і С. Леві; методика «Вивчення самооцінки»; тест «Ваша організованість» (Є.І. Комаров); методика «Перевір рівень своєї комунікативності»; методика «Шкала самотності» (Д. Рассел); шкала соціально-ситуативної тривожності Кондаша (адаптація А.М. Прихожан).

Діагностика емоційно-мотиваційної сфери підлітків і старших школярів

Методика «Діагностика рівня емпатії» (за І.М. Юсуповим); «Тест-опитувальник самоставлення» (В.В. Столін, С.Р. Пантєєв); методика «Визначення відповідальності» (М.А. Осташева); методика «Домінуючі ціннісні орієнтації підлітків» (Х. Ніємі, апробація М.Р. Гінзбург); методика «Діагностика агресивності і ворожих реакцій» А. Басса, А. Дарки (адаптація О.К. Осницького); шкала «Соціально-ситуативної тривожності» О.Кондаш (адаптація А.М. Прихожан); методика «Самооцінювання психічних станів» (Г.Ю. Айзенк); методика «Дослідження імпульсивності» (В.А. Лосенкова).

Діагностика вольової сфери

Методика «Оцінка розвитку вольових якостей», методика дослідження вольової саморегуляції (А.В. Зверькова, Е.В. Ейдман); методика «Дослідження суб'єктивного контролю» (Т.І. Пашукова); тест «Самооцінка сили волі» (Є.П. Ільїн); опитувальник «Самооцінка терплячості» (Є.П. Ільїн, Є.К. Фещенко); опитувальник «Оцінка власної

наполегливості» (Є.П. Ільїн, Є.К. Фещенко); методика «Дослідження та оцінка вольових якостей підлітків і старшокласників методом спостереження».

ВІК ДОРОСЛОСТІ

Діагностика загального інтелектуального рівня дорослих людей

Методика «Інтелектуальна лабільність» (С.М. Костроміна); шкала «Прогресивні матриці» (Дж. Равен); «Культурно-вільний тест інтелекту (CF2A)» Р. Кеттела для діагностики флюїдного («потенційного») інтелекту.

Методи діагностики когнітивних процесів у дорослих

Діагностика уваги: «Коректурна проба»; «Дослідження переключення уваги» (цифрова таблиця Шульте, модифікація Ф.Д. Горбовим); методика «Розстановка чисел»; «Дослідження вибіркості уваги» (Г. Мюнстерберг); методика «Розстановка чисел».

Діагностика пам'яті: тест «Обсяг короткочасної пам'яті»; методика «Пам'ять на числа»; методика «Пам'ять на образи»; методика «Піктограми» А. Лурія.

Діагностика мислення: методика «Логіко-кількісні відношення»; методика «Складні аналогії»; методика «Виділення суттєвих ознак»; методика «Виключення зайвого»; опитувальник «Стиль мислення»; методика «Співвідношення прислів'їв; метафор і фраз»; тест У. Ліпмана «Логічні закономірності».

Діагностика особистісної сфери дорослих людей

Методика «Діагностика структури темпераменту Я. Стреляу (адаптація Н.М. Данилової, А.Г. Шмельова); методика Г. Айзенка ЕРQ; проективний тест «Будинок-Дерево-Людина» (Дж. Бука); проективний тест «Неіснуюча тварина» (М.З. Дукаревич); проективна методика «Незавершені пропозиції» (Д. Сакса і С. Леві); методика «Діагностика рис особистості 16-PF опитувальник» (Р. Кеттелла) (форма А).

Діагностика емоційно-мотиваційної сфери дорослих

Методика «Самооцінка функціонального стану» «САН» (В.А. Доскін); методика «Оцінка агресивності у відносинах» (А. Ассінгера); методика «Діагностики рівня соціальної фрустрованості» (Л. Вассерман, модифікація В.В. Бойко); шкала «Оцінка рівня реактивної (ситуативної) та особистісної тривожності»; методика «Діагностика локусу контролю» (Дж. Роттера); методика «Торонтська алекситимічна шкала» (TAS); методика «Діагностика агресивності і ворожих реакцій» (А. Басса, А. Дарки, адаптація О.К. Осницького); методика «Дослідження імпульсивності» (В.А. Лосенкова).

ДОСЛІДЖЕННЯ ДІТЕЙ ГРУПИ РИЗИКУ

Методика первинної діагностики та виявлення дітей «групи ризику» (М.І. Рожков, М.А. Ковальчук). Методики на визначення булінгу: тест «Булінг-структура» (О.Г. Норкіна); опитувальник «Ризик боулінгу» (ОРБ) (О.А. Бочавер, В.Б. Кузнецова); самоопитувальник з булінгу «Оцінка себе».

ДІАГНОСТИКА МІЖСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН У ГРУПІ

Соціально-психологічне вивчення взаємин у групі

Для психодіагностичного обстеження міжособистісних стосунків групи (класного колективу) можна використати спостереження, соціометрію, референтометрію, методику вияву мотиваційного ядра вибору. За результатами обстеження виявити причини несприятливого статусу в груповій ієрархії (соціо- та референтометричній структурі класу): методика соціометрія; методика референтометрія; опитувальник «Визначення індексу групової згуртованості СШОРА».

При виявленні причин несприятливого статусу та труднощів у взаємостосунках молодших школярів можна скористатися спеціальними прийомами графічного вираження дітьми суб'єктивних труднощів у спілкуванні з однолітками, батьками та вчителями (Т.Ю. Андрущенко): діагностична бесіда «Моє коло спілкування», яка дає можливість виявити характер переживань дитиною взаємин з оточуючими в той чи інший період її життя, допоможе визначити міру благополуччя складних умов вікового і особистісного становлення. Графічний прийом «Хто винен?», який спрямований на з'ясування усвідомленості дитиною міри відповідальності за виникнення конфліктних відносин з дорослими чи однолітками.

Діагностичне обстеження підлітків, які мають складності в стосунках з однолітками, передбачає визначення психологічних причин цих складностей: низький рівень товариськості, підвищене почуття самотності, екстернальний локус контролю, неадекватні способи реагування на конфліктні ситуації тощо. Для діагностики вказаних психологічних характеристик можна використати: «Опитувальники товариськості»; методику «Рівень суб'єктивного контролю» (Т.І. Пашукова); методику «Поведінка в конфліктній ситуації» (К. Томас) та інші.

Для діагностичного обстеження дорослих застосовують метод соціометрії Дж. Морено, для визначення переважаючого типу міжособистісних стосунків дорослої людини з іншими людьми опитувальник Т. Лірі; виявлення індивідуального стилю інтерперсональної (міжособистісної) поведінки використовується методика «Q-сортування» (В. Стефансон); визначення типових стратегій поведінки у конфліктних ситуаціях – методика К. Томаса.

Діагностика комунікативних та організаторських здібностей у людей дорослого віку виявляються за допомогою тесту «Оцінка рівня конфліктності особистості»; методики «Оцінка рівня розвитку комунікативних і організаторських здібностей – КОС» (Б.О. Федоришина); тест «Діагностика комунікативної соціальної компетентності» (КСК).

Змістовний модуль 3. Діагностика професійного самовизначення особистості

Тривалість зазначеного етапу – 0,5 тижня.

Основними *напрямами роботи* на даному етапі є:

- Проведення діагностичного обстеження щодо професійного самовизначення особистості.
- Визначення особистісного професійного плану (ОПП) особистості.
- Діагностика професійного спрямування старшокласників.
- Аналіз та опрацювання матеріалів діагностичного обстеження.
- Формулювання висновків та рекомендацій.
- Надання допомоги особистості щодо професійного самовизначення.

Індивідуальні завдання зазначеного етапу виробничої психодіагностичної практики:

- Проведення діагностики професійного самовизначення особистості (1 особа) та професійної спрямованості старшокласників (8-12 осіб).
- Аналіз результатів психодіагностичного обстеження професійного самовизначення та професійної спрямованості досліджуваних. Формулювання висновків та рекомендацій досліджуваним. Оформлення протоколів дослідження.
- Складання особистісного професійного плану старшокласника (ОПП).
(Отримана інформація фіксується в щоденнику практики)

Орієнтовні методи та методики психодіагностичного обстеження професійного самовизначення особистості

Виконуючи завдання цього напряму психодіагностичного обстеження, бажано обрати учнів, які мають особистісний професійний план (ОПП) та учнів, у яких ОПП ще не сформований. Слід використовувати як відомі методи діагностики особистості старшокласника, так і методичні посібники з профорієнтації – особливо таких її складових як профконсультація та професіографія.

Для психодіагностики особистості з метою її професійного самовизначення можна застосовувати такі методики: профорієнтаційну анкету, методику «Визначення типу майбутньої професії» (Є.О. Клімова), методика «Діагностика спрямованості особистості» (Б. Басса) (орієнтаційна анкета), методика «Карта інтересів» (А. Голомштока, модифікація О.Г. Філімонової), методика «Визначення схильностей за методикою» (Л.А. Йовайши), методика «ПРОФІЛЬ» (модифікація «Карти інтересів»), методика «Мотивація професійної діяльності» (К. Замфір, модифікація А.О. Реана), «Визначення особистісних чинників професійної діяльності» (Дж. Холланда), а також методи дослідження пізнавальних процесів, інтелекту, здібностей особистості.

Змістовний модуль 4. Рефлексивний аналіз супервізії студента-практиканта

Тривалість зазначеного етапу – 1 тиждень.

Основними *напрямами роботи* на даному етапі є:

- Підведення підсумків проходження психодіагностичної практики.
- Визначення шляхів подолання виявлених труднощів в процесі проходження психодіагностичної практики, рекомендацій щодо її оптимізації.
- Оформлення звітної документації.
- Участь у підсумковій звітній конференції. Підготовка презентації матеріалів практики.

Індивідуальні завдання зазначеного етапу виробничої психодіагностичної практики:

- Узагальнення результатів проведеної роботи під час проходження психодіагностичної практики
- Складання рефлексивного самозвіту з описом конкретних видів виконаної роботи, аналіз власних професійних успіхів і невдач.
- Оформлення матеріалів практики, підготовка до захисту.
(Отримана інформація фіксується в щоденнику практики)

4. Форми та методи контролю

Під час проходження виробничої психодіагностичної практики керівник може використовувати різноманітні форми та методи контролю: тестування, складання анкет, застосування комунікації — процесу взаємодії між двома та більше суб'єктами шляхом спілкування та обміну інформацією.

З метою оцінки результатів практики використовуються такі методи: спостереження за діяльністю студентів-практикантів. Аналіз якості його практичної роботи зі школярами чи зі студентами; оцінка діяльності студента-практиканта керівником від бази практики чи викладачами-методистами з кафедри психології і педагогіки; самооцінка студента-практиканта своєї підготовленості до практичної роботи; аналіз звітної документації з психологічної практики.

Поточний контроль роботи студента-практиканта здійснюється регулярно методистом-викладачем з кафедри.

Враховується при оцінюванні студента дотримання етичних норм при проведенні психодіагностичного обстеження; конкретність і чіткість поставлених цілей і завдань; наявність аналізу та інтерпретації отриманих результатів, відповідно до змісту предмета діагностики; повнота і точність складання висновків за підсумками індивідуального психодіагностичного обстеження; правильність кількісного і якісного опрацювання отриманих даних при обстеженні;

обґрунтованість сформульованих рекомендацій; своєчасність подання звітних матеріалів з психодіагностичної практики.

Формою підсумкового контролю з виробничої психодіагностичної практики є диференційований залік.

Практика студентів оцінюється за 100-бальною шкалою університету, яка відповідно переводиться в національну шкалу та шкалу ECTS.

Результати роботи студента під час проходження практики вносяться до Щоденника з практики і є підставою для формування загальної оцінки з практики, але при виставлянні загальної оцінки беруться до уваги і рекомендовані оцінки керівником від бази практики.

Підставою для зниження оцінки за практику вважаються: недотримання термінів подання звіту з практики без поважної причини; недотримання графіка та плану проходження практики; недбале оформлення матеріалів практики; неповне виконання обсягу завдань з психодіагностичної практики; невідповідність змісту дослідження поставленій мети; відсутність або неякісні висновки за результатами індивідуального та групового діагностичного дослідження; відсутність оформленого щоденника студента-практиканта.

У разі незадоволення студентом своєї оцінки та характеристики з бази практики, студент має право одержати інформацію щодо результатів його оцінювання від керівника практики.

Студент організовує свою діяльність відповідно до вимог Статуту університету, виконує правила внутрішнього розпорядку бази практики, розпорядження адміністрації та керівників практики у частині здійснення завдань практики.

У випадку невиконання обов'язків, студент на підставі доповідної записки керівника практики від фахової кафедри може бути відсторонений від проходження практики або його робота може визнатися незадовільною. У цьому випадку рішенням Вченої ради факультету може бути призначене повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в університеті. Студент, який після повторного проходження практики отримав негативну оцінку, відраховується з університету.

Після закінчення практики студенти в установлений термін звітують про виконання програми практики. Щоденник студента з практики разом зі звітом, підписаним і оціненим безпосередньо керівником від бази практики та інші документи, встановлені фаховою кафедрою, подаються на рецензування керівнику практики від фахової кафедри.

Усі звітні матеріали практики (щоденники, звіти студентів-практикантів, характеристика керівників з бази практики щодо оцінювання роботи студентів тощо) зберігаються на фаховій кафедрі протягом одного року.

Студенти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин (що підтверджено відповідними документами), рішенням Вченої ради факультету

надається право на її проходження індивідуально без відриву від навчальних занять. Організація індивідуального проходження практики таким студентам покладається на фахову кафедру.

Студенти, які не виконали програму практики без поважних причин, або отримали незадовільну оцінку «F» з практики, наказом ректора відраховуються з університету.

Підсумкова оцінка за практику вноситься у *відомість* обліку успішності та в залікову книжку студента за підписом керівника практики від фахової кафедри.

5. Вимоги до звітної документації про проходження виробничої психодіагностичної практики

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта з відміткою про його виконання. Під час практики студент працює з урахуванням плану роботи психолога (психологічної служби) відповідної установи. На підставі аналізу плану роботи психолога, змісту звернень (запитів) до нього і з урахуванням вимог програми практики студент-практикант спільно з керівником практики і психологом установи складає свій індивідуальний план діяльності, спрямований на реалізацію цілей і завдань практики. План роботи повинен бути узгодженим з психологом – керівником від бази практики та з психологом – керівником практики від навчального закладу (Додаток 3).

2. Аналітичний щоденник проходження психодіагностичної практики, що містить самоаналіз психодіагностичної й організаційної роботи студента-практиканта протягом кожного дня проходження практики (Додаток 4).

У щоденнику з психодіагностичної практики повинні бути у хронологічній послідовності занотована інформація про проведену, особисто чи разом з іншими студентами або керівником від бази практики, роботу. Записи про виконану роботу перевіряються та візуються в кінці практики керівником від бази і керівником від навчального закладу. На основі записів у щоденнику складається підсумковий звіт студента про проходження практики.

3. Матеріали психодіагностичного обстеження:

- набір психодіагностичних методик і стимульні матеріали (5 – 8 методик);
- протоколи обстеження особистості кожного досліджуваного за кожною обраною методикою (Додаток 5);
- психологічний портрет на особистість за результатами обстеження (3 особи);
- психодіагностична картка-звіт (протокол проведення або характеристика на учня, характеристика на клас (група) щодо обстеження міжособистісних стосунків з описом процедури, результатів тестування, їх психологічного аналізу, діагнозу та прогнозу (Додаток 6);
- протокол дослідження професійного самовизначення особистості, план ОПП (1 особа);

4. Характеристика на студента-практиканта з бази проходження психодіагностичної практики, яка підписана керівником від бази практики та психологом і завірена печаткою закладу/установи (Додаток 7).

5. Висновок викладача-методиста практики від навчального закладу (кафедри) (Додаток 8).

6. Загальний звіт про проходження психодіагностичної практики із зазначенням обсягу виконаної роботи (з урахуванням усіх модулів/напрямів практики), її результатів, труднощів, які, можливо, виникли під час проходження практики, та рекомендацій щодо оптимізації психодіагностичної практики.

*Вимоги до оформлення звіту про проходження виробничої
психодіагностичної практики*

Звіт пишеться у довільній формі та обов'язково повинен містити:

1. Титульну сторінку.

2. Назву бази (установи), де проходила практика, мету, завдання, структуру практики, основні напрями теоретичної та практичної роботи, опис напрямів діяльності, оцінка умов для психодіагностичної роботи студента-практиканта.

3. Теоретичну частину, яка містить опис підготовчої роботи, проведеної протягом практики за напрямками психодіагностичної роботи. Перелік методик, використаних у процесі психодіагностики та опис обґрунтування вибору психодіагностичних процедур відповідно до поставленої мети.

4. Практичну частину, в якій висвітлюються діагностичні матеріали, які студенти напрацьовують під час проходження практики. Тобто результати психодіагностичних процедур, проведених згідно завдань практики. Розділ містить короткий підсумок виконаної психодіагностичної роботи щодо отриманих даних та складених, на їх основі, рекомендацій.

5. Оцінку змісту і ефективності виробничо психодіагностичної практики.

6. Опис основних труднощів в роботі при проходженні практики, з якими зіткнулися студенти-практиканти (як змістовного, так і організаційного характеру).

7. Характеристику взаємодії з керівниками практики закладу/установи в процесі проходження практики.

8. Перелік вивчених фахових дисциплін, які виявилися найбільш корисними для студента в процесі підготовки і під час проходження психодіагностичної практики.

9. Основні підсумки психодіагностичної практики студента-практиканта (Чому Ви навчилися і як самі оцінюєте отриманий досвід? Що виявилось найбільш корисним для Вас? Як змінилося Ваше ставлення до діяльності психолога?).

Наводиться розгорнутий опис підсумків практики, який містить систематизовану докладну рефлексію на власну діяльність студента під час практики. Основну увагу слід приділити власним позитивним набутих навичкам та умінням і

власним обмеженням (усвідомлення того, наскільки краще можна працювати, що заважало краще працювати), які спостерігалися студентом під час практики.

10. Додатки повинні містити: протоколи досліджень, результати досліджень (малюнки, графіки, таблиці та бланки методик, використаних у процесі роботи. Фотозвіти, зроблені під час навчальних занять, на яких видно аудиторію і студента-практиканта, який проводить психодіагностичну роботу).

Звітна документація оформлюється за такими технічними вимогами: шрифт – Times New Roman, кегль – 14, інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, рівняння основного тексту – по ширині; поля сторінок: ліве – 2,5 см, нижнє і верхнє – 2 см, праве – 1,5 см; нумерація сторінок (за потреби) – у верхньому правому куті. Першою сторінкою звітної документації є титульний аркуш, оформлення якого презентовано у додатку 1.

Орієнтовний зразок оформлення звітної документації подано у додатку 9.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії оцінювання виробничої психодіагностичної практики

<i>№ п/п</i>	<i>Вид діяльності студента -практиканта</i>	<i>К-ть балів</i>
<i>Змістовний модуль 1. Особистість психолога-діагноста в контексті розв'язання психодіагностичних завдань</i>		
1.	Аналіз ознайомлення з роботою психолога установи/ організації, та особливостями його психодіагностичної діяльності: підбір методів і методик дослідження для індивідуальної та групової діагностики (дітей, учнів, дорослих, колективу), обробка та аналіз результатів діагностичного обстеження, складання протоколів, психологічних карт, довідок-звітів, надання психолого-педагогічних рекомендацій за результатами діагностичного обстеження, особливості розвивальної роботи.	0-5
2.	Написання та затвердження індивідуального плану виробничої психодіагностичної практики у методиста-керівника від бази практики.	0-5
<i>Змістовний модуль 2. Діагностика особистості та міжособистісних стосунків у групі</i>		
3.	Підготовка до проведення психодіагностичного обстеження: формулювання психологічної проблеми, обґрунтування вибору методів дослідження конкретної особистості: дитини, учня або дорослого. Визначення завдань та підбір методів психодіагностичного обстеження (5-8 методик).	0-5

4.	Проведення психодіагностичного обстеження. Кількісний та якісний аналіз отриманих результатів дослідження. Встановлення психологічного діагнозу та оформлення протоколів психодіагностичного обстеження особистості за кожною обраною методикою дослідження: когнітивної, емоційно-вольової, мотиваційно-ціннісної та особистісної сфер досліджуваних; написання психологічних портретів досліджуваних (3-х осіб: діти, дорослі) (3-5 методик); визначення прогнозу розвитку особистості обстежуваного та надання рекомендацій найближчому оточенню (батькам, вихователям, вчителям та ін.).	0-20
5.	Проведення психодіагностичного обстеження міжособистісних стосунків групи (колективу) різних вікових груп (8-12 осіб) (1-2 методики).	0-10
6.	Оформлення результатів діагностики міжособистісних відносин. Кількісний та якісний аналіз отриманих результатів дослідження міжособистісних відносин. Виявлення причин несприятливого статусу в груповій ієрархії та труднощів у взаємостосунках с однолітками (молодші школярі, підлітки), колегами (дорослий).	0-5
7.	Складання психолого-педагогічної характеристики групи (колективу). Розробка рекомендації для формування позитивного мікроклімату колективу.	0-10
<i>Змістовний модуль 3. Діагностика професійного самовизначення особистості</i>		
8.	Проведення діагностичного обстеження щодо професійного самовизначення особистості (1 методика). Визначення особистісного професійного плану (ОПП) особистості. Проведення діагностики професійної спрямованості старшокласників (групова та індивідуальна форма роботи) (1 методика).	0-15
9.	Складання особистісного професійного плану старшокласника (ОПП).	0-5
10.	Аналіз отриманих результатів психодіагностичного обстеження професійного самовизначення (1 особа) та професійної спрямованості старшокласників (8-12 осіб). Формулювання висновків та рекомендацій досліджуваним. Оформлення протоколів дослідження.	0-5
<i>Змістовний модуль 4. Рефлексивний аналіз супервізії студента-практиканта</i>		
11.	Оформлення звітної документації та складання рефлексивного самозвіту з описом конкретних видів виконаної роботи, аналіз власних професійних успіхів невдач.	0-5
12.	Презентація результатів виробничої психодіагностичної практики на підсумковій конференції (презентації, доповіді, фотозвіт).	0-10
	<i>Всього</i>	100

1. При оцінюванні виробничої психодіагностичної практики необхідно враховувати ставлення здобувача вищої освіти до роботи, відгуки адміністрації,

керівника практики (психолога) від бази/установи де студент-практикант проходив практику.

2. Рівень теоретичної підготовки студентів: оволодіння знаннями з фахових дисциплін, передусім, з психодіагностики.

3. Ступінь сформованості професійно-педагогічних умінь: оволодіння методами проведення психологічного вивчення особистості для вирішення психодіагностичних і диференційно-діагностичних завдань, включаючи навички інтерпретації отриманих результатів, написання психолого-педагогічної характеристики; вміння адекватно, відповідно до вікових особливостей особистості та наявних психологічних проблем, підбирати і використовувати методи психодіагностики, надання психолого-педагогічних рекомендацій, проведення профорієнтаційної роботи.

4. Рівень професійної спрямованості: оволодіння практичними вміннями ефективної комунікації, заснованої на безумовному прийнятті дитини, учня, дорослого; формулювання запиту на психологічну проблему клієнта, спрямованість на психологічну діяльність, подолання труднощів, пізнання нового, відповідальність за якісне здійснення форм і методів роботи психолога-психодіагноста, реалізація творчого підходу в роботі, ступінь самостійності при виконанні функцій і обов'язків психолога, вміння робити психологічні висновки та рекомендації.

5. Обсяг виконання програми психодіагностичної практики.

6. Якість аналізу і самоаналізу різних видів діагностичної та розвивальної роботи.

7. Якість підготовки звітної документації.

8. Дотримання плану та дисципліна під час проходження практики.

При виставленні оцінки в екзаменаційну відомість і залікову книжку психологи-методисти керівники практики від навчального закладу (кафедри) оцінюють: обсяг і зміст звітної документації з психодіагностичної практики; характеристику на студента-практиканта з місця проходження практики та оцінку його діяльності.

Оцінка керівником якості психодіагностичної практики *включає у себе такі пункти:*

- дотримання етичних норм при проведенні психодіагностичного обстеження;
- конкретність і чіткість поставлених цілей і завдань;
- наявність аналізу та інтерпретації отриманих результатів, відповідно до змісту предмета діагностики;
- повнота і точність складання висновків за підсумками індивідуального психодіагностичного обстеження;
- правильність кількісного і якісного опрацювання отриманих даних при обстеженні;
- обґрунтованість сформульованих рекомендацій;

- своєчасність подання звітних матеріалів з психодіагностичної практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного проходження практики	не зараховано з можливістю повторного проходження практики
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики	не зараховано з обов'язковим повторним проходженням практики

7. Методичні рекомендації щодо ведення звітної документації з виробничої психодіагностичної практики

Індивідуальний план роботи з виробничої психодіагностичної практики	При складанні індивідуального плану студент повинен ознайомитися з планом роботи психолога (методиста-керівника) відповідної установи. На підставі аналізу плану роботи психолога, змісту звернень (запитів) до нього, студент самостійно розподіляє завдання за днями й тижнями, керуючись програмою практики та нормативами часу на основні види роботи практичного психолога. Узгодивши графік роботи з психологом (методистом-керівником) від бази практики практикант складає свій індивідуальний план діяльності, спрямований на реалізацію цілей і завдань практики та узгоджує його з викладачем-методистом від кафедри. Якщо виникають зміни, практикант відмічає у плані на яку дату перенесено виконання того чи іншого завдання (пункту). Після виконання завдання студент власноруч щоденно вносить у звіт відмітку про його виконання. Під час проходження практики психолог-викладач від кафедри та психолог (методист-керівник) від бази практики мають право провести проміжний контроль щодо виконання індивідуального плану.
Аналітичний щоденник практики	Студент у хронологічній послідовності фіксує дані про вид, зміст та результати проведеної роботи: особисто або, приймаючи в ній участь (графа «Види та зміст роботи»). У графі «Аналіз роботи» відповідно до змісту практики (змістовні модулі) відображається: • оцінка роботи психолога-психодіагнosta від бази практики: особливості спілкування з колегами, з клієнтами, доцільність застосування відповідних форм діагностичної роботи згідно запиту, ефективність/правильність ведення документації, пропозиції щодо поліпшення його діяльності;• результати діагностичного обстеження учня (клієнта), міжособистісних стосунків, професійного самовизначення особистості;• рефлексивний аналіз вибору психодіагностичних методик, обґрунтування вибору, особливостей проведення обстеження, його результати та висновки, мотивований прогноз розвитку особистості;• аналіз особистих труднощів при проведенні психодіагностичного обстеження та оцінка ефективності своєї роботи; прояви професійних та особистісних якостей; наявність

	необхідних умінь та навичок, тощо. У графі «Коментарі та висновки» записи можуть мати описовий характер, допускається емоційний стиль викладання думок, висвітлюються основні події, найефективніші форми роботи, робиться узагальнення та висновки. Не допускається одноманітність думок та занадто стисле викладення матеріалу (менш ніж 3-5 речень). Записи про виконану роботу перевіряються та візуються в кінці практики керівником від бази і керівником від навчального закладу. На основі записів у щоденнику складається підсумковий звіт студента про проходження практики. Протоколи (бланки) психодіагностичного дослідження, їх результати, висновки та рекомендації докладаються до загального звіту. Інформація, яка висвітлюється у щоденнику є конфіденційною і здається тільки на перевірку лише викладачу-психологу (методисту) від кафедри. Матеріали з щоденника можуть бути використані для оформлення інших видів звітних документів (курсові роботи, наукові роботи, статті, тези) та для підготовки до захисту практики.
Протокол психодіагностичного обстеження особистості дітей і дорослих	При проведенні діагностичного обстеження студент самостійно або за допомогою психолога-керівника від кафедри та від бази практики складає програму діагностики згідно запиту. Практикант повинен знати процедуру дослідження та інструкцію, вміти складати протокол, чітко реєструвати емпіричні показники, зіставляти результати діагностики з результатами спостереження за поведінкою досліджуваного. Проводить групові та індивідуальні дослідження. Також студент повинен знати етапи психодіагностичного обстеження: • формулювання психологічної проблеми; • обґрунтування вибору конкретної особистості: дитини, учня (класу, групи), дорослого в якості об'єкта обстеження та суб'єкта аналізу; • визначення завдань діагностичного обстеження; формулювання гіпотез про причини психологічних явищ, що спостерігаються; • підбір методів психодіагностичного обстеження; • проведення обстеження з використанням обраних методів; • кількісний та якісний аналіз отриманих результатів дослідження; • встановлення психологічного діагнозу та надання рекомендацій щодо подальшого психічного розвитку особистості досліджуваного (батькам, вихователю, вчителю та ін.). Протоколи індивідуальних досліджень повинні містити інформацію про особливості

	виконання досліджуваним тестових завдань: відображення особливостей встановлення контакту студента-практиканта й учня (клієнта), ступінь інтересу досліджуваного до виконання запропонованих завдань, спосіб їхнього виконання, темп роботи, рівень працездатності, аналіз та обробку отриманих результатів, висновки.
Психологічна характеристика обстежуваного	Характеристика на учня (клієнта) пишеться за результатами діагностики. Орієнтовна структура характеристики: загальні відомості про досліджуваного; вивчення його психологічних особливостей; спрямованість особистості, мотивація, рівень домагань, самооцінка, соціалізованість; вивчення особистості учня в навчальному процесі (чи клієнта у професійній діяльності) (вивчення мотивації навчання, особливості пізнавальної сфери (сприймання, пам'ять, мислення, уява, мова, увага), загальна характеристика успішності, для старшокласників – професійна орієнтація і професійне самовизначення); особливості емоційно-вольової сфери; міжособистісні стосунки школяра; індивідуально-психологічні властивості школяра; загальні висновки та рекомендації.
Психологічна характеристика групи	Результати соціометричного дослідження групи. Орієнтовна структура характеристики групи: загальні відомості, спрямованість колективу, підготовленість класу (групи) за видами діяльності, організаційна структура групи (актив, офіційні, неофіційні лідери, міжособистісні стосунки); психологічна єдність колективу, управління (педагогічне керівництво) колективом, загальні висновки та рекомендації.
Протокол дослідження професійного самовизначення старшокласників	Представити: • результати (протоколи) дослідження професійної спрямованості старшокласників з висновками та рекомендаціями; • особистий професійний план досліджуваного (ОПП).
Звіт студента про проходження практики з урахуванням усіх модулів виробничої психодіагностичної практики	У кінці практики студент бере участь у супервізії з психологом-керівником (методистом) від бази практики, отримуючи рекомендації щодо проходження практики та подальшого вдосконалення необхідних компетенцій психолога-діагнosta. За можливості, така супервізія може бути груповою з усіма учасниками практики. Студент у звіті повинен письмово узагальнити отриманий досвід, знання, уміння та навички, які були реалізовані під час психодіагностичної роботи та підвести підсумки проходження практики. Виокремити успіхи та труднощі, які мали місце під час практики та висловити побажання щодо удосконалення такого виду практики.
Характеристика на студента-практиканта від психолога (методиста)	У характеристиці має бути зазначено, форми роботи проведені студентом-практикантом, основні результати практики. Відзначаються переваги і недоліки роботи, позитивні і

керівника від бази практики з печаткою установи	негативні професійні та особистісні якості практиканта, ступінь сформованості умінь та навичок, зауваження і побажання щодо проведеної під яас практики роботи. Характеристика повинна мати конкретну оцінку роботи студента психологом (методистом) – керівником від бази практики або директором, їх підписи та печатка установи/організації.
Висновок викладача- психолога (методиста) від кафедри факультету	У висновку необхідно зазначити рівень теоретичного осмислення студентом-практикантом своєї практичної психодіагностичної діяльності (цілей, завдань, методів). Рівень засвоєння загальнокультурних і професійних компетенцій, рівень професійної спрямованості та активності, прояви професійно-значущих якостей; ставлення до практичної діяльності, якість виконання індивідуального плану роботи, успішність/неуспішність проведених заходів. Оцінити роботу практиканта за результатами психодіагностичної роботи (протоколи дослідження), проведення заходів, аналіз звітної документації. Зробити висновки щодо якості проходження студентом виробничої-психодіагностичної практики та виставити підсумкову оцінку.
Фотоматеріали та презентація для звіту	Така форма звіту може бути колективною. Студенти об'єднуються відповідно до баз проходження практики та готують одну презентацію. Презентація повинна мати звіт з основних змістовних модулів практики (робота психолога від бази практики, особиста робота студента-практиканта – проведення діагностичного обстеження, професійного самовизначення особистості, робота з колективом, проведення профорієнтаційного заходу), повинна бути структурованість подачі матеріалу та фотоматеріалів (на одному слайді не більше 3-4 фото). На звітній конференції відбувається загальна презентація результатів практики (загальний звіт підгрупи). Час доповіді до 10-15 хв.

5.3. ВИРОБНИЧА ПСИХОКОНСУЛЬТАТИВНА ПРАКТИКА

1. Опис виробничої психоконсультативної практики

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> Напрямок підготовки <u>053 «Психологія»</u>	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): <u>психологія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		6-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: самостійної роботи студента – 180	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		Індивідуальна робота	
		Самостійна робота	
		180 год.	180 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: диференційований залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – - /180/ -

для заочної форми навчання – - /180/ -

2. Мета та завдання виробничої психоконсультативної практики

Метою виробничої психоконсультативної практики є закріплення теоретичних та опанування практичних знань із психологічного консультування як одного з видів психологічної допомоги особистості; набуття умінь та навичок, необхідних для виконання професійно-орієнтованих завдань в процесі проведення психодіагностичного обстеження й відпрацювання комплексу психоконсультативних технологій та технік індивідуальної й групової роботи; оволодіння здобувачами вищої

освіти професійними компетентностями у галузі психології для здійснення консультативної діяльності в закладах освіти, соціальних і реабілітаційних центрах та інших установах.

Завданнями виробничої психоконсультативної практики є:

- Розширення, систематизація та закріплення знань з питань теорії та практики психологічного консультування, отриманих у процесі навчання за освітньою програмою «Психологія».
- Ознайомлення із нормативно-правовою документацією, що регулює діяльність психолога на місці проведення практики, специфікою та завданнями консультативної діяльності.
- Удосконалення діагностичних навичок здобувача вищої освіти для різнобічного вивчення особистості клієнта/клієнтів у процесі консультативної діяльності.
- Формування цілісного уявлення про процес індивідуального та групового психологічного консультування, вмінь та навичок психоконсультативної діяльності.
- Оволодіння технологіями й техніками надання ефективної психологічної допомоги для вирішення конкретних консультативних завдань клієнтів різних вікових груп.
- Розвиток професійних компетентностей здобувачів вищої освіти, необхідних для проведення консультативної роботи, а також формування навичок особистісної рефлексії для оцінки ефективності й результативності своєї роботи як психолога-консультанта.

Основні результати навчання і компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ПР11. Складати та реалізовувати	ЗК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психологічних наук, що передбачають застосування основних психологічних теорій, методів і характеризуються комплексністю й невизначеністю умов

	план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.	
2	ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3	ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
4	ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	ЗК13. Здатність адаптуватися відповідно до нових соціальних умов.
5	ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.	СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
6	ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
7	ПР22. Володіти навичками диференціації психологічної допомоги клієнтам з врахуванням їх національно-культурного, вікового, гендерного і соціального статусу та індивідуально-психологічних характеристик.	СК13. Здатність виявляти потреби, планувати, координувати та надавати основні види психологічних послуг та організовувати роботу і супровід різних вікових груп і верств населення.

3. Програма виробничої психоконсультативної практики

Психоконсультативна робота студентів-практикантів проводиться за наступними змістовими модулями:

Змістовий модуль 1. Теоретико-ознайомлювальний етап.

Тривалість зазначеного етапу – 1 тиждень.

Основними *напрямами роботи* на теоретико-ознайомлювальному етапі є:

- ознайомлення з базою практики та з особливостями роботи психолога-консультанта (графік та умови роботи, психодіагностичних карток учнів/працівників, журналу щоденного обліку роботи психолога, журналу індивідуальних консультацій тощо);
- ознайомлення з нормативно-правовою документацією, що регулює роботу психолога та психологічної служби/ організації/ установи (закони, накази, внутрішні розпорядження тощо) бази практики;
- аналіз основних запитів та груп клієнтів, що звертаються за психоконсультативною допомогою;
- аналіз психодіагностичного інструментарію, яким користується психолог;
- аналіз методів, технік та прийомів ефективної та конструктивної взаємодії з клієнтами різних вікових груп під час психологічного консультування.

Індивідуальні завдання зазначеного етапу виробничої психоконсультативної практики:

- складання індивідуального плану роботи студента у відповідності до мети та фахових завдань практики, узгодження індивідуального плану з психологом закладу та керівником практики з фахової кафедри;
- поглиблене теоретичне вивчення наукових літературних джерел із проблеми психологічного консультування у різних вікових групах, у різних сферах професійної діяльності (політичній, соціальній, сімейній, збереженні психологічного здоров'я, менеджменті тощо) та ін.;
- занесення результатів теоретико-ознайомлювального етапу до щоденника практики.

Змістовий модуль 2. Практико-орієнтований етап.

Тривалість практико-орієнтованого етапу – 2 тижні.

Основними *напрямами роботи* на зазначеному етапі є:

- спостереження за психологом, що здійснює психологічне консультування клієнтів;
- аналіз та підбір психодіагностичного інструментарію для визначення психологічної проблеми клієнта та проведення діагностичного обстеження, кількісна та якісна інтерпретація отриманих результатів;
- проведення індивідуальних консультацій за запитом клієнтів, супервізії за результатами консультативних сесій;

- розробка плану групової консультації на актуальну для клієнтів тему чи за запитом бази практики; аналіз та підбір методик для діагностики учасників групової консультації; проведення психодіагностичного обстеження; реалізація однієї групової консультації за розробленим планом на актуальну для клієнтів тему чи за запитом бази практики; супервізія за результатами групової консультативної сесії.

Індивідуальними завданнями на цьому етапі виробничої психоконсультативної практики:

- написання аналізу спостереження за однією консультативною сесією психолога-практика;
- написання протоколу індивідуального психодіагностичного обстеження;
- написання трьох протоколів індивідуальних психологічних консультацій та розгорнутого аналізу двох консультативних сесій проведених студентом-практикантом;
- написання плану групової консультації на актуальну для клієнтів тему чи за запитом бази практики, протоколу групового психодіагностичного обстеження та протоколу групової психологічної консультації;
- рефлексії власних психоемоційних станів та реакцій під час роботи;
- занесення результатів практико-орієнтованого етапу роботи у щоденник та у звіт з виробничої психоконсультативної практики.

Орієнтовна тематика психологічних завдань для виконання під час проходження психоконсультативної практики

Студенти мають право обрати один із наведених нижче варіантів тем, які необхідно виконати під час практики, а також, виконати одне обов'язкове завдання й подати звітну документацію відповідно до вибіркового блоку дисциплін освітньо-професійної програми «Психологія».

1. Вибірковий блок дисциплін «Соціальна та сімейна психологія».

Варіант I. Психологічне консультування з проблеми розвитку ефективних дитячо-батьківських стосунків; взаєморозуміння між подружжям.

Варіант II. Психологічне консультування з проблеми розвитку конструктивної міжособистісної взаємодії у колективі.

Обов'язкове завдання. Розробити програму психологічної консультації «Психологічне консультування педагогів та /або батьків щодо особливостей віково-психологічного розвитку дітей» (обрати одну з вікових категорій дітей: дошкільний вік, молодший шкільний вік, підлітковий вік).

2. Вибірковий блок дисциплін «Політична психологія, коучинг».

Варіант I. Психологічне консультування з проблеми оволодіння політичним лідером (керівником організації) сучасними методами ефективного управління та роботи з командою.

Варіант II. Психологічне консультування керівників та/або членів організації (партії) з активізації внутрішніх ресурсів особистості та професійного самовдосконалення.

Обов'язкове завдання. Здійснити психолінгвістичний та/або психосемантичний аналіз текстів виступів та програмних документів; публічних промов та/або виступів у медіа політичного лідера (представників політичних партій та ін.) «Психологічне консультування з проблеми формування громадської думки у суспільстві».

3. Вибірковий блок дисциплін «Психосоматика та психологія здоров'я».

Варіант I. Психологічне консультування дітей із проявами агресії, тривоги та ін.

Варіант II. Психологічне консультування клієнтів з психосоматичними проявами, що спричинені життєвими кризами.

Обов'язкове завдання. Розробити програму «Психологічне консультування з проблеми профілактики стресових станів особистості» (обрати одну із вікових категорій клієнтів: дошкільний вік, молодший шкільний вік, підлітковий вік, юнацький вік, дорослі, особи похилого віку).

Змістовий модуль 3. Підсумковий етап.

Тривалість зазначеного етапу – 1 тиждень.

Основними *напрямами роботи* на підсумковому етапі є:

- рефлексія результатів виробничої психоконсультативної практики, що відображається у підсумковому звіті здобувача вищої освіти;
- підготовка звітної документації (див. п. 5. Вимоги до звітної документації);
- отримання характеристики студента-практиканта від керівника з бази практики;
- участь у підсумковій конференції з виробничої психоконсультативної практики та складання диференційованого заліку.

Індивідуальними завданнями здобувача вищої освіти на цьому етапі виробничої психоконсультативної практики є:

- оформлення звітної документації відповідно до зазначених у програмі вимог;
- написання підсумкового звіту про виконану роботу під час проходження виробничої психоконсультативної практики;
- підготовку презентації за результатами практики до захисту (за бажанням здобувача вищої освіти).

4. Форми та методи контролю

Формою підсумкового контролю з виробничої психоконсультативної практики є диференційований залік.

Практика студентів оцінюється за 100-бальною шкалою університету, яка відповідно переводиться в національну шкалу та шкалу ECTS.

Результати роботи студента під час практики вносяться до Щоденника з практики і є підставою для формування загальної оцінки з практики.

Студент має право одержати від керівників практики роз'яснення стосовно результатів його оцінювання.

Студент організовує свою діяльність відповідно до вимог Статуту університету, виконує правила внутрішнього розпорядку бази практики, розпорядження адміністрації та керівників практики у частині здійснення завдань практики.

У випадку невиконання обов'язків, студент на підставі доповідної записки керівника практики від фахової кафедри може бути відсторонений від проходження практики або його робота може визнатися незадовільною. У цьому випадку рішенням Вченої ради факультету може бути призначене повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в університеті. Студент, який після повторного проходження практики отримав негативну оцінку, відраховується з університету.

Після закінчення практики студенти в установлений термін звітують про виконання програми практики. Щоденник студента з практики разом із звітом, підписаним і оціненим безпосередньо керівником від бази практики, та інші документи, встановлені фаховою кафедрою, подаються на рецензування керівнику практики від фахової кафедри.

Усі матеріали практики (щоденники, звіти студентів-практикантів, відгуки керівників практики щодо оцінювання роботи студентів та ін.) зберігаються на фаховій кафедрі протягом одного року.

Студенти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин (що підтверджено відповідними документами), рішенням Вченої ради факультету надається право на її проходження індивідуально без відриву від навчальних занять. Організація індивідуального проходження практики таким студентам покладається на фахову кафедру.

Студенти, які не виконали програму практики без поважних причин, або отримали незадовільну оцінку «F» з практики, наказом ректора відраховуються з університету.

Організаційні питання практики, її хід, підсумки та можливості удосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти періодично обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики, підводяться на засіданні Вченої ради факультету.

Підсумкова оцінка за практику вноситься у відомість обліку успішності та в залікову книжку студента за підписом керівника практики від фахової кафедри.

5. Вимоги до звітної документації

Кожен студент по закінченні виробничої психоконсультативної практики повинен здати таку звітну документацію:

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта (підписаний керівниками практик) (див. Додаток 1).

2. Щоденник психоконсультативної практики (див. Додаток 2).

3. Аналіз спостереження за консультативною сесією психолога бази практики (див. Додаток В).

4. Протоколи діагностичних обстежень психологічної проблем клієнта (1 протокол індивідуального діагностичного обстеження та 1 протокол групового діагностичного обстеження) (див. Додаток 4 та Додаток 5).

5. Протоколи проведення психологічного консультування (3 протоколи індивідуальних консультацій; 1 протокол групової консультації) (див. Додаток 6 та Додаток 7).

6. Розгорнутий аналіз консультативної сесії (2 консультативні сесії) (див. Додаток 8).

7. План групової консультації (див. Додаток 9).

8. Підсумковий звіт про виконану роботу під час проходження виробничої психоконсультативної практики.

9. Характеристика роботи здобувача вищої освіти з бази практики (бланк з печаткою та рекомендованою оцінкою).

Звітна документація (пункти 1-8) оформлюється за такими технічними вимогами: шрифт – Times New Roman, кегль – 14, інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, рівняння основного тексту – по ширині; поля сторінок: ліве – 2,5 см, нижнє і верхнє – 2 см, праве – 1,5 см; нумерація сторінок (за потреби) – у верхньому правому куті. Першою сторінкою звітної документації є титульний аркуш, оформлення якого презентовано у Додатку 10.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії оцінювання виробничої психоконсультативної практики

№	Вид діяльності студента-практиканта	Кількість балів
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-ознайомлювальний етап</i>		
1.	Аналіз ознайомлення з нормативно-правовою документацією, що регулює роботу психолога бази практики; описання методів дослідження клієнта, якісної й кількісної обробки результатів методик, вміння їх інтерпретувати; описання методів та прийомів ефективної та конструктивної професійної взаємодії з клієнтами різних вікових груп.	0-5
<i>Змістовий модуль 2. Практико-орієнтований етап</i>		
2.	Спостереження за роботою психолога бази практики. Написання аналізу спостереження за однією консультативною сесією психолога-практика (3-5 стор.).	0-5
3.	Підбір методик (2-4 методики) та проведення психодіагностичного обстеження для визначення психологічної проблеми клієнта	0-5
	написання протоколу індивідуального психодіагностичного обстеження	0-5
4.	Розробка та написання плану групової консультації на актуальну для клієнтів тему чи за запитом бази практики	0-5
5.	Виконання обов'язкового завдання з теми варіанту III (індивідуально для вибіркового блоку дисциплін «Соціальна та сімейна психологія», «Політична психологія, коучинг», «Психосоматика та психологія здоров'я»)	0-10
6.	Підбір методик (2-3 методики) та проведення діагностичного обстеження учасників групової консультації;	0-5
	написання протоколу групового психодіагностичного обстеження	0-5
7.	Проведення однієї групової консультації за розробленим планом на актуальну для клієнтів тему чи за запитом бази практики; написання протоколу групової психологічної консультації	0-10
8.	Проведення індивідуальних консультацій за запитом клієнтів; написання <i>трьох</i> протоколів індивідуальних психологічних консультацій	0-10 за кожний протокол
9.	Написання розгорнутого аналізу <i>двох</i> консультативних сесій проведених студентом-практикантом	0-5 за кожний аналіз консультативної сесії

Змістовий модуль 3. Підсумковий етап		
10.	Оформлення звітної документації; написання підсумкового звіту про виконану роботу під час проходження виробничої психоконсультативної практики.	0-5
	Всього:	0-100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного проходження практики	не зараховано з можливістю повторного проходження практики
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики	не зараховано з обов'язковим повторним проходженням практики

7. Методичні рекомендації

<i>Тиждень</i>	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>IV</i>
Модулі Самостійна робота	Модуль 1. Теоретико-ознайомлювальний етап Ознайомлення з нормативно-правовою документацією, що регулює роботу психолога (Закон України «Про освіту» від 05.09.2017р. Стаття 76. «Психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж у системі освіти»; Положення про психологічну службу системи освіти України. Наказ МОН України № 509 від 22.05.2018; Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 19.10.2018 р.№ 691);	Модуль 2. Практико-орієнтований етап 1. Спостереження за роботою психолога бази практики. 2. Підбір методик для визначення психологічної проблеми клієнта; проведеної діагностичного обстеження 3. Проведення індивідуальних консультацій за запитом клієнтів. 4. Супервізія за результатами консультативних сесій. 5. Розробка плану групової консультації на актуальну для клієнтів тему чи за запитом бази практики 6. Підбір методик для діагностики учасників групової консультації; проведення діагностичного обстеження.	Модуль 3. Підсумковий етап 7. Проведення однієї групової консультації за розробленим планом на актуальну для клієнтів тему чи за запитом бази практики.	Оформлення звітної документації; написання підсумкового звіту про виконану роботу під час проходження виробничої психоконсультативної практики; підготовку презентації за результатами практики до захисту (за бажанням здобувача вищої освіти).

	Етичний кодекс психолога; Про затвердження Типового положення про центри практичної психології і соціальної роботи (наказ від 15.08.2000 р. № 386) та інші документи, у тому числі внутрішнього розпорядку установи, де проходить практика); знання методів дослідження клієнта, якісної й кількісної обробки результатів методик, вміння їх інтерпретувати; знання методів та прийомів ефективної та конструктивної професійної взаємодії з клієнтами різних вікових груп.			
Види контролю	Написання та затвердження індивідуального плану роботи. Обговорення нормативно-правової документації та правил внутрішнього розпорядку з психологом бази	1. Написання аналізу спостереження за однією консультативною сесією психолога-практика. 2. Написання протоколу індивідуального психодіагностичного обстеження. 3. Написання трьох протоколів індивідуальних психологічних консультацій. Написання розгорнутого аналізу двох консультативних сесій проведених студентом-практикантом.		Захист результатів виробничої психоконсультативної практики на підсумковій конференції.

	практики. Результати теоретико-ознайомлювального етапу фіксуються у щоденнику практики.	4. Особистісні та професійні характеристики студента-практиканта: ініціативність, самостійність, професійна спрямованість, толерантність, емпатійність, гуманність, комунікабельність, гнучкість мислення, уважність до особистості клієнта та його проблеми, вміння, конгруентність, рефлексивність тощо. 5. Написання плану групової консультації на актуальну для клієнтів тему чи за запитом бази практики. 6. Написання протоколу групового психодіагностичного обстеження. 7. Написання протоколу групової психологічної консультації	
Результати практико-орієнтованого етапу роботи фіксуються у щоденнику та у звіті з психоконсультативної практики.			

5.4. ВИРОБНИЧА ПСИХОКОРЕКЦІЙНА ПРАКТИКА

1. Опис виробничої психокорекційної практики

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>053 «Психологія»</u> (шифр і назва)		
Модулів – 5	Спеціальність (професійне спрямування): <u>психологія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 270		Семестр	
	7-й	7-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: самостійної роботи студента – 270	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		Індивідуальна робота	
		Самостійна робота	
		270 год.	270 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: диференційований залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – - /270/ -

для заочної форми навчання – - /270/ -

2. Мета та завдання практичної підготовки

Мета виробничої психокорекційної практики полягає у оволодінні студентами практичними вміннями та основними навичками психокорекційної роботи практичного психолога у освітніх закладах, психологічних центрах, реабілітаційних центрах, центрах соціальних служб та інших установах за базовими напрямками.

Основними завданнями виробничої психокорекційної практики є становлення професійного мислення психолога щодо вирішення практичних завдань психокорекції, активізація особистісного та творчого потенціалу майбутнього фахівця. У процесі створення програми виробничої психокорекційної практики були сформовані основні **завдання**:

1. Поглиблення, закріплення та творче використання у роботі здобувача вищої освіти психологічних, психолого-педагогічних та методичних знань, пов'язаних з особливостями та засобами психокорекційної діяльності в освітніх закладах, психологічних центрах, реабілітаційних центрах, центрах соціальних служб та інших установах за базовими напрямками.

2. Формування та розвиток професійних компетентностей у здобувачів вищої освіти, необхідних для проведення психокорекційної діяльності, удосконалення фахових умінь та навичок:

- вивчення та використання методичної, наукової та популярної психологічної й психолого-педагогічної літератури з питань психокорекції;
- встановлення контакту з клієнтами різних вікових категорій – суб'єктами психокорекційної роботи, встановлення діалогічних та емпатійних стосунків;
- проведення психотерапевтичної бесіди та психологічного спостереження як основних методів психоконсультативної роботи;
- здійснення психодіагностичного обстеження клієнта/клієнтів як обов'язкової складової психоконсультативної й психокорекційної роботи;
- формулювання мети й завдань психокорекційної та розвивальної роботи, постановка соціально та особистісно-орієнтованих (спрямованих на розвиток клієнта/клієнтів) реальних й науково-обґрунтованих психологічних цілей та завдань, спираючись на передові психологічні засоби, прийоми та методики, апробовані психологічною практикою роботи з клієнтами різних вікових категорій;
- планування змісту основних стадій та занять психокорекційної роботи;
- організація та реалізація психокорекційної та психопрофілактичної діяльності на базах практики;
- формулювання психологічно обґрунтованих висновків та узагальнень щодо ефективності психокорекційної роботи та прогнозів клієнта/клієнтів.

3. Розвиток навичок професійного самовдосконалення, професійної та особистісної рефлексії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- предмет, мету та завдання психокорекції як провідного напрямку практичної психології;
- принципи та етичні норми психокорекції;
- особливості психоконсультативного контакту та діалогічного спілкування в системі «психодог-клієнт»;
- професійні та особистісні вимоги до психолога;
- фази, види і стадії психокорекції;
- засоби та прийоми психокорекційної роботи психолога за різними напрямками;
- психотерапевтичні засоби та прийоми психокорекційної роботи (ігрової, арттерапевтичної, релаксаційної та ін.);
- можливості та обмеження індивідуальної й групової психокорекції;
- особливості сучасних напрямів, можливості та техніки провідних напрямів психотерапії з метою їх ефективного застосування у психокорекції (трансактний аналіз, гештальттерапія, психосинтез, психодрама тощо).

На основі набутих знань повинні бути також сформовані професійно-важливі уміння безпосередньо з практичної психології, а саме, студенти повинні ***вміти :***

- застосовувати теоретичні знання, засвоєні протягом навчання в різних видах психологічних практик;
- формулювати об'єкт, предмет, мету, завдання та гіпотези дослідження;
- проводити психологічне спостереження досліджуваних;
- підбирати методики для психодіагностичного обстеження клієнтів, проводити діагностичне диференціювання клієнтів-дітей у групи з факторами ризику порушення психологічного здоров'я;
- збирати та інтерпретувати матеріал для психологічного аналізу проблемної ситуації клієнта і формулювати психологічний запит;
- складати розвивально-корекційну програму з профілактики та подолання психологічних проблем психічного розвитку особистості, обираючи ефективні методи і прийоми для кожної стадії психокорекційної діяльності;
- встановлювати діалогічні та емпатійні стосунки з клієнтами різних вікових категорій під час проходження психокорекційної практики;
- використовувати різні прийоми та методи психокорекції у процесі надання психологічної допомоги;
- проводити індивідуальну та групову роботу з клієнтами;

- володіти вміннями та практичними навичками проведення психодіагностичного обстеження, психопрофілактичної, розвивальної, психоконсультативної та психокорекційної роботи;
- володіти практичними вміннями проводити аналіз, робити психологічно обґрунтовані висновки та узагальнення результатів діяльності;
- закріплювати й поглиблювати професійні теоретичні знання та практичні уміння у відповідності до змісту програм навчальних дисциплін;
- узагальнювати отриманий матеріал протягом проходження практики і заповнювати звітну документацію.

Основні результати навчання і компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ПР21. Професійно орієнтуватися у сучасних теоретичних підходах та практичних напрямках, інноваційних технологіях і методах; застосувати інноваційні підходи для вирішення професійних завдань, використовувати набуті нові знання та розробки у практичній діяльності.	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психологічних наук, що передбачають застосування основних психологічних теорій, методів і характеризуються комплексністю й невизначеністю умов
2	ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ПР21. Професійно орієнтуватися у сучасних теоретичних підходах та практичних напрямках, інноваційних технологіях і методах; застосувати інноваційні підходи для вирішення професійних завдань, використовувати набуті нові знання та розробки у практичній діяльності.	ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3	ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
4	ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та	ЗК13. Здатність адаптуватися відповідно до нових соціальних умов.

	аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	
5	ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	ЗК14. Здатність розпізнавати власні емоційні стани та знаходити шляхи їх регуляції.
6	ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики)	СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
7	ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР22. Володіти навичками диференціації психологічної допомоги клієнтам з врахуванням їх національно-культурного, вікового, гендерного і соціального статусу та індивідуально-психологічних характеристик.	СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
8	ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ПР22. Володіти навичками диференціації психологічної допомоги клієнтам з врахуванням їх національно-культурного, вікового, гендерного і соціального статусу та індивідуально-психологічних характеристик.	СК14. Здатність до рефлексії власної діяльності з метою визначення її ефективності.

3. Програма виробничої психокорекційної практики

Психокорекційна робота студентів-практикантів проводиться за наступними етапами:

Змістовий модуль 1. Докорекційно-психодіагностичний етап

Тривалість зазначеного етапу – 1 тиждень.

Основними *напрямами роботи* на докорекційно-психодіагностичному етапі є:

- спостереження за клієнтами, які потребують психокорекції;
- складання психологічних портретів особистостей клієнтів, що потребують психокорекції;
- аналіз психологічних факторів ризику в психічному розвитку клієнтів;
- аналіз біографічної інформації, збір анамнезу клієнта;
- психологічний аналіз діяльності клієнта (комунікативної, ігрової, навчальної, трудової);
- психологічний аналіз особливостей поведінки та суспільних стереотипів реагування клієнта;
- первинне формулювання психологічної проблеми клієнта;
- комплексна психологічна діагностика особистості клієнта з використанням валідного і надійного психодіагностичного інструментарія (тести, опитувальники, проєктивні методики, що підбираються спеціально для кожного варіанту психокорекційного обстеження і для кожного варіанту конкретного суб'єкта психокорекції).

Індивідуальні завдання зазначеного етапу виробничої психокорекційної практики:

- складання індивідуального плану роботи студента у відповідності до мети та фахових завдань практики, узгодження індивідуального плану з психологом закладу та керівником практики з фахової кафедри;
- обговорення нормативно-правової документації та правил внутрішнього розпорядку з психологом бази практики;
- підбір банку психодіагностичних методик для обстеження клієнта / клієнтів відповідно до запиту (неменше 3-х методик для діагностики кожного психологічного явища клієнта / клієнтів (властивості особистості, міжособистісна сфера, емоційно-вольова сфера, пізнавальні процеси та ін.) відповідно напряму психокорекційної роботи);
- проведення психодіагностичного обстеження клієнта / клієнтів під керівництвом методиста з бази практики, кількісна та якісна інтерпретація отриманих результатів (для індивідуальної психокорекції – 3-5 осіб; для групової психокорекції – 8-15 осіб);

- занесення результатів психодіагностичного обстеження клієнта / клієнтів у протоколи досліджуваних (див. Додаток 4);
- формулювання психологічного діагнозу з обов'язковим визначенням прогнозу подальшого розвитку особистості клієнта / клієнтів за умови своєчасної корекції та наслідків за відсутності такої (індивідуальна психокорекція – 3-5 осіб; групова психокорекція - 8-15 осіб) (див. Додаток 9);
- формулювання мети та складання узагальнюючої програми психологічної корекції та сценарію кожного заняття;
- занесення результатів етапів роботи на докорекційно-психодіагностичному етапі до щоденника практики (див. Додатки 2; 15).

Базові напрями психокорекційної роботи:

Завдання психокорекційної практики орієнтовані на чотири базових напрями психокорекційної роботи:

I напрям – розвивальна психокорекція, психокорекція когнітивної сфери розвитку дитини: психологічна корекція готовності до навчання в школі; психологічна корекція успішності у навчанні та корекція психологічного розвитку дітей.

II напрям – психологічна допомога клієнтам з негативними особистісними проявами: психологічна профілактика та розробка стратегії психологічної корекції несприятливих форм емоційних та поведінкових проявів клієнтів, що є наслідками їх психотравматизації.

III напрям – психологічна допомога колективу з несприятливим психологічним мікрокліматом: психологічна профілактика та розробка стратегії психологічної корекції конфліктної поведінки у колективі, підвищення працездатності колективу, покращення культури стосунків між його членами.

IV напрям – психологічна профілактика різних форм деструктивної життєвої організації: попередження розвитку хронічних стресів, депресивних станів; попередження прогресування негативних суспільних явищ – різних проявів адиктивної поведінки (залежностей від тютюнопаління, вживання алкоголю, наркотиків, перегляду телепередач, мережі Інтернет тощо); випадків незрілого батьківства тощо.

Орієнтовні варіанти психологічних завдань для виконання під час проходження психокорекційної практики

Студенти мають право обирати один із наведених нижче варіантів завдань, які необхідно виконати під час практики і подати відповідну звітну документацію, відповідно до вибіркового блоку дисциплін освітньо-професійної програми «Психологія».

1. Вибірковий блок дисциплін «Соціальна та сімейна психологія».

Варіант I. Розробка стратегії психологічної корекції та психопрофілактика шкільної дезадаптації, низької успішності, розвиток пізнавальних процесів школярів (уваги, пам'яті, уяви, мислення тощо).

Рекомендовано застосовувати такі психодіагностичні методики:

- тест Векслера;
- тест Кеттела;
- методика Р. Жилія;
- шкільний тест розумового розвитку (ШТУР);
- тест шкільної тривожності Філіпса;
- тест тривожних станів у дітей (СМАС);
- тести малюнкових фрустрацій Розенцвейга;
- методика «Незакінчені речення» Сакса – Леві (модифікація для дітей

В. Міхала);

- тести діагностики пам'яті, уваги, мислення, уяви та ін.

Варіант II. Розробка стратегії психологічної корекції дитячо-батьківських стосунків.

Рекомендовано застосовувати такі психодіагностичні методики:

- тест «Кінетичний малюнок сім'ї Р. Бернса і С. Кауфмана»;
- методика «Незакінчені речення» Сакса – Леві (модифікація для дітей

В. Міхала);

- методика СМАС (адаптація А. Прихожан);
- методика «Стратегії сімейного виховання» С. Степанова в модифікації

І. Махоніної;

- тест-опитувальник батьківського ставлення А. Варга, В. Століна.

Варіант III. Розробка стратегії психологічної корекції та психопрофілактика несприятливого мікроклімату, конфліктних та неадекватних міжособистісних взаємостосунків у сім'ях, мікрогрупах, трудових колективах.

Рекомендовано застосовувати такі психодіагностичні методики:

- проективний тест «Малюнок сім'ї»;
- тест Т. Лірі;
- методика Р. Жилія;
- методика А. Варги, В. Століна;
- тест соціально-психологічної адаптації К. Роджерса, Р. Даймонда;
- тест Q-сортування;
- тест К. Томаса;
- соціометрія Дж. Морено;

- методика К. Томаса
- тест "Конфліктна особистість" В.П. Пугачова та ін.

2. Вибірковий блок дисциплін «Політична психологія, коучинг».

Варіант I. Розробка стратегії психологічної корекції комунікативних, лідерських та організаторських здібностей клієнтів та їх розвиток коучинг-технологіями.

Рекомендовано застосовувати такі психодіагностичні методики:

- тест комунікативних умінь КОС-1, КОС-2;
- методика “Діагностика лідерських здібностей” Є. Жарікова, Є. Крушельницького;
- методика “Шкала темпераментів” Л. Терстоуна (в адаптації Хойновського);
- методика “Діагностика мотивації до успіху та боязні невдач” А.О. Реана;
- тест емпатійних здібностей В.В. Бойка та ін.

Варіант II. Розробка стратегії психологічної корекції міжособистісних конфліктів у колективі та коучинг-технології командоутворення.

Рекомендовано застосовувати такі психодіагностичні методики:

- методика дослідження саморегуляції та успішності міжособистісного спілкування В.М. Куніциної;
- методика діагностики мотиваційної структури особистості В.Е. Мільмана;
- Методика «Управління міжособистісними конфліктами» (Д.А. Веттен, К.С. Камерон);
- Методика дослідження міжособистісного сприйняття у конфліктній ситуації А.І. Ташевої (модифікація О.В. Місенко);
- Методика «Оцінка рівня компетентності у вирішенні конфліктів» (П.П. Хеппнер, І.Х. Петерсен).

Варіант III. Розробка стратегії психологічної корекції та профілактики схильності особистості до віри політичній пропаганді.

Рекомендовано застосовувати такі психодіагностичні методики:

- методика «Оцінка сугестивності (навіюваності)» за О.П. Єлісеєвим;
- методика «Визначення домінуючого типу сприймання за роботою провідних аналізаторів»;
- методика «Діагностика загальної комунікативної толерантності» (В. В. Бойко);
- опитувальник «Особливості політичної соціалізації» (Є.В. Чорний);
- опитувальник ціннісних орієнтацій особистості (Ш. Шварц);
- опитувальник «Громадянська ідентичність» (І.Р. Петровська);

- опитувальник рівня патерналізму щодо інститутів влади (Т.Г. Стефаненко, О.О. Тихомандрицька, О.П. Белінська);
- методика політичних установок Г. Бієрбраура.

3. Вибірковий блок дисциплін «Психосоматика та психологія здоров'я».

Варіант I. Розробка стратегії психологічної корекції несприятливих форм емоційного та поведінкового реагування клієнтів (агресивність, тривожність, впертість, брехливість, негативізм тощо) та психопрофілактика виникнення психосоматичних розладів.

Рекомендовано застосовувати такі психодіагностичні методики:

- тести малюнкових фрустрацій Розенцвейга;
- шкали тесту вимірювання тривожності Спілбергера–Ханіна;
- тест шкільної тривожності Філліпса;
- опитувальник Басса–Дарки;
- тест ММРІ;
- тест тривожних станів у дітей (СМАС);
- кольоровий тест відношень (тест Люшера);
- проєктивні тести “Людина”, “Будинок, дерево, людина”, «Неіснуюча тварина»;
- метод незакінчених речень;
- тест акцентуації Леонгарда–Шмішека;
- опитувальник Лічко та ін.;
- Гіссенський опитувальник соматичних скарг;
- опитувальник САН (самопочуття, активність, настрої);
- методика незакінчених речень Сакса–Сіднея, модифікована для психосоматичних хворих;
- клінічний опитувальник для виявлення та оцінки невротичних станів (К.К. Яхіна, Д.М. Менделєвича).

Варіант II. Розробка стратегії психологічної корекції та психопрофілактики адиктивної поведінки клієнтів. Розвиток культури здорового способу життя.

Рекомендовано застосовувати такі психодіагностичні методики:

- методика діагностики спрямованості особистості Б. Басса;
- методика діагностики типу емоційної реакції на вплив стимулів оточуючого середовища В.В. Бойко;
- тест Кеттелла;
- методика визначення «Типу особистості» Дж. Олдхема, Л. Моріса;
- методика діагностики визначення ступеня задоволеності основних потреб;
- методика діагностики ступеня готовності до ризику Шуберта;

- тест «Ціннісні орієнтації» М. Рокіча;
- тест соціально-психологічних настановлень особистості Ф. Потьомкіної;
- методика діагностики потреби в пошуках вражень М. Цукерман та ін.

Варіант. III. Розробка стратегії психологічної корекції депресивних й стресових станів клієнтів та психопрофілактика виникнення психосоматичних розладів.

Рекомендовано застосовувати такі психодіагностичні методики:

- методика діагностики спрямованості особистості Б. Басса;
- тест ММРІ;
- шкала вимірювання тривоги і депресії;
- методика ціннісних орієнтацій Рокіча;
- тест рівня суб'єктивного контролю Роттера;
- методика виявлення депресивних станів (Шкала депресії);
- методика «Незакінчені речення» Сакса–Леві (модифікація для дітей В. Міхала);
- методика діагностики самооцінки Дембо–Рубінштейна;
- проективна методика «Неіснуюча тварина» та ін.;
- Гіссенський опитувальник соматичних скарг;
- опитувальник САН (самопочуття, активність, настрої);
- методика незакінчених речень Сакса–Сіднея, модифікована для психосоматичних хворих;
- клінічний опитувальник для виявлення та оцінки невротичних станів (К.К. Яхіна, Д.М. Менделєвича).

При підборі тестів, психодіагностичних методик та засобів для збору психодіагностичної інформації рекомендується використовувати спеціальну літературу.

Результати докорекційно-психодіагностичної стадії слід фіксувати у психологічній картці досліджуваного (див. Додатки), що може доповнювати інформацію залежно від потреб, напряму та особливостей психокорекційної роботи. Результати докорекційно- психодіагностичної стадії фіксуються у щоденнику практики.

Змістовий модуль 2. Наставничий етап

Тривалість зазначеного етапу – 1 тиждень.

Основними *напрямами роботи* на наставничому етапі є:

- створення сприятливого емоційного фону психокорекційного процесу;
- встановлення дружніх, діалогічних стосунків, стосунків взаємодовіри, емпатії з клієнтом / клієнтами;

- створення активної установки на психокорекційну роботу в клієнтів-дітей (батьків, вихователів, вчителів, якщо необхідно), клієнтів-дорослих;
- досягнення розслаблюючого та полегшуючого ефекту;
- зняття тривоги клієнта, пов'язаної з переживанням якоїсь кризи (сімейний, міжособистісний конфлікт, стрес, криза розвитку тощо);
- внесення коректив у психокорекційну програму (за необхідності).

Індивідуальними завданнями на цьому етапі виробничої психокорекційної практики є:

- внесення коректив до сценаріїв занять настановчої стадії психокорекції (за необхідності);
- проведення занять настановчої стадії психокорекційної роботи;
- аналіз проведених занять настановчого етапу психокорекційної практики із зазначенням труднощів (якщо такі виникали);
- рефлексії власних психоемоційних станів та реакцій під час роботи;
- занесення результатів настановчого етапу роботи у щоденник та у звіт з виробничої психокорекційної практики.

Змістовий модуль 3. Власне-психокорекційний або основний етап психокорекційної роботи

Тривалість зазначеного етапу – 2 тижні.

Основними *напрямами роботи* на власне-корекційному етапі (в залежності від обраного напрямку та варіанту психокорекційної роботи) є:

- гармонізація процесу психічного розвитку та поведінки клієнта/ клієнтів;
- гармонізація емоційної сфери клієнта/ клієнтів;
- підвищення впевненості клієнта у собі та своїх можливостях;
- зняття факторів ризику для конкретної вікової категорії клієнтів;
- досягнення переходу від негативної до позитивної фази критичного періоду клієнта;
- гармонізація міжособистісної сфери клієнта;
- підвищення показників навчальної діяльності та мотивації до неї у клієнтів-дітей;
- досягнення відкриття “Я” клієнта;
- зняття протиріч та конфліктів (внутрішньоособистісних, міжособистісних);
- зміна сприймання дитиною батьків;
- зміна батьківських установок та поглядів на виховання дитини.

Індивідуальними завданнями на цьому етапі виробничої психокорекційної практики є:

- внесення коректив до сценаріїв занять власне-корекційної стадії (за необхідності);
- проведення занять власне-корекційного етапу психокорекційної практики;
- аналіз проведених занять власне-корекційного етапу психокорекційної практики із зазначенням позитивних результатів та труднощів (якщо такі виникали);
- занесення результатів власне-корекційного етапу роботи у щоденник та у звіт з виробничої психокорекційної практики.

Рекомендовані форми та засоби психокорекційної роботи:

1. Ігрові засоби психокорекції:

- індивідуальні та групові, типові для конкретної вікової категорії клієнтів;
- рольові, ділові ігри, вправи на релаксацію;
- психотехнічні ігри на заняття тривоги, страхів, невпевненості у собі;
- психотехнічні ігри на розвиток уваги, пам'яті, уяви, мислення тощо (вправи та психотехнічні ігри вибираються студентами самостійно відповідно до мети й варіанту завдання (див. Додатки));

- ігри на розвиток міжособистісної комунікації.

2. Роз'яснювальні, психотерапевтичні та просвітницькі бесіди з клієнтами.

3. Проективне малювання (промальовування психотравм, страхів, проблем, проблемних ситуацій тощо з подальшим обговоренням з клієнтом).

При розробці психокорекційної програми та підборі психокорекційних засобів слід керуватися результатами психодіагностичного обстеження клієнтів, занесених до психодіагностичних карток клієнтів (див. Додатки 5; 6; 14).

Змістовий модуль 4. Етап оцінки ефективності психокорекційної роботи

Тривалість зазначеного етапу – 1 тиждень.

Основними *напрямами роботи* на власне-корекційному етапі (в залежності від обраного напрямку та варіанту психокорекційної роботи) є:

- оцінка ефективності проведеної психокорекційної роботи на кожній стадії;
- оцінка змін, що виникли у психологічних факторах ризику клієнта / клієнтів у процесі психокорекції;
- оцінка ступеня сталості ліквідації дезадаптованої поведінки та неадекватних стереотипів емоційного реагування у клієнтів;
- оцінка динамічних особистісних змін у поведінці клієнта, у міжособистісній взаємодії, у спілкуванні, в сім'ї;
- оцінка показників у навчальній діяльності та позитивної мотивації до навчання у клієнтів-дітей;

- стабілізація адекватної самооцінки клієнта.

Індивідуальними завданнями на цьому етапі виробничої психокорекційної практики є:

- проведення вторинної психодіагностики клієнта / клієнтів;
- спостереження позитивних змін, які відбулися у клієнта/клієнтів протягом психокорекційної практики;
- внесення результатів вторинної діагностики в протоколи клієнтів (див. Додаток 4);
- критичний аналіз ефективності впроваджених психокорекційних засобів, визначення труднощів та проблем;
- занесення результатів етапу оцінки ефективності психокорекційної роботи у щоденник та у звіт з виробничої психокорекційної практики (див. Додатки 1; 2; 9).

Психокорекційна робота здійснюється протягом психокорекційної практики і містить 8-10 спеціалізованих занять (сеансів), індивідуальних (чи групових) декілька разів на тиждень.

Досліджувані – клієнти різних вікових груп.

Рекомендована кількість досліджуваних для психокорекційної практики: від одного клієнта до малої групи (10-12 клієнтів). Кількість клієнтів зумовлюється складністю обраного варіанту завдання, специфікою засобів, що застосовуються (індивідуальні або групові), кількістю та складністю психокорекційних сеансів.

Змістовий модуль 5. Етап оформлення та узгодження звітної документації з виробничої психокорекційної практики.

Тривалість зазначеного етапу – 1 тиждень.

Основними *напрямами роботи* на етапі оформлення та узгодження звітної документації з психокорекційної практикиє:

- рефлексія результатів виробничої психокорекційної практики, що відображається у підсумковому звіті здобувача вищої освіти;
- підготовка звітної документації (див. п. 5. Вимоги до звітної документації);
- отримання характеристики студента-практиканта від керівника з бази практики;
- участь у підсумковій конференції з виробничої психокорекційної практики та складання диференційованого заліку.

Індивідуальними завданнями здобувача вищої освіти на цьому етапі виробничої психоконсультативної практики є:

- оформлення звітної документації відповідно до зазначених у програмі вимог;

- написання підсумкового звіту про виконану роботу під час проходження виробничої психококорекційної практики;
- підготовку презентації за результатами практики до захисту (за бажанням здобувача вищої освіти).

4. Форми та методи контролю

Формою підсумкового контролю з практик є диференційований залік. Практика студентів оцінюється за 100-бальною шкалою університету, яка відповідно переводиться в національну шкалу та шкалу ECTS.

Після завершення терміну проходження практики студенти подають методисту практики по кафедрі письмові матеріали за результатами виконання обраних і узгоджених із керівником практики завдань. Щоденник студента з практики разом зі звітом, підписаним і оціненим безпосередньо керівником від бази практики та інші документи, встановлені фаховою кафедрою, подаються на рецензування керівнику практики від фахової кафедри.

Методи роботи та функції студентів-практикантів зумовлюються типом установи, в якій вони працюють на практиці, та виконуються відповідно до завдань того чи іншого виду практики, передбачених програмою практики. Студент організовує свою діяльність відповідно до вимог Статуту університету, виконує правила внутрішнього розпорядку бази практики, розпорядження адміністрації та керівників практики у частині здійснення завдань практики.

У випадку невиконання обов'язків, студент на підставі доповідної записки керівника практики від фахової кафедри може бути відсторонений від проходження практики або його робота може визнатися незадовільною. У цьому випадку рішенням Вченої ради факультету може бути призначене повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в університеті. Студент, який після повторного проходження практики отримав негативну оцінку, відраховується з університету.

Результати роботи студента під час практики вносяться до Щоденника з практики і є підставою для формування загальної оцінки з практики.

Студент має право одержати від керівників практики роз'яснення стосовно результатів його оцінювання.

Після перевірки і захисту представлених матеріалів практики проводиться підсумкова конференція, на якій студентам повідомляються остаточні оцінки, здійснюється аналіз якості виконання завдань практики й оформлення звітної документації. Підсумковий контроль здійснюється під час усного захисту, який проводиться методистом кафедри, за яким закріплений студент.

Усі звітні матеріали практики (щоденники, звіти студентів-практикантів, характеристика керівників з бази практики щодо оцінювання роботи студентів тощо) зберігаються на фаховій кафедрі протягом одного року.

Студенти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин (що підтверджено відповідними документами), рішенням Вченої ради факультету надається право на її проходження індивідуально без відриву від навчальних занять. Організація індивідуального проходження практики таким студентам покладається на фахову кафедру.

Студенти, які не виконали програму практики без поважних причин, або отримали незадовільну оцінку «F» з практики, наказом ректора відраховуються з університету.

Організаційні питання практики, її хід, підсумки та можливості удосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти періодично обговорюються на підсумковій конференції, на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики заслуховуються на засіданні Вченої ради факультету.

Підсумкова оцінка за практику вноситься у відомість обліку успішності та в залікову книжку студента за підписом керівника практики від фахової кафедри.

5. Вимоги до звітної документації

Кожен студент по закінченні виробничої психоконсультативної практики повинен здати таку звітну документацію:

1. *Індивідуальний план* роботи студента-практиканта (підписаний керівниками практик) (див. Додаток 1)

2. *Щоденник психокорекційної практики*, що містить:

- назву обраного варіанту завдання психокорекційної роботи, його об'єкт, предмет, мету та завдання;
- основні відомості про клієнтів (психологічні картки досліджуваних (3-5 осіб для індивідуальної психокорекції; або 8-15 осіб для групової психокорекції) з обґрунтуванням їх вибору для психокорекції;
- перелік використаних психодіагностичних методик (неменше 3-х);
- результати психодіагностичного обстеження клієнтів;
- опис мети та результатів кожного психокорекційного заняття (5-8 занять для психокорекції пізнавальної сфери; 8 -10 занять для психокорекції особистісної, міжособистісної, емоційно-вольової сфер та ін.);
- опис та узагальнення результатів психокорекційної роботи по кожному досліджуваному та по групі в цілому;
- рекомендації щодо подальшої психокорекційної роботи з досліджуваними (Див. Додатки 2; 15).

3. *Протоколи* психодіагностичних обстежень клієнта / клієнтів (3-5 осіб для індивідуальної психокорекції; або 8-15 осіб для групової психокорекції). (Див. Додатки 3; 4).

4. *Докладний сценарій одного психокорекційного заняття* із зазначенням його

мети, завдань, методів та основних етапів (див. Додаток 10).

5. *Короткий звіт* про виконану роботу під час проходження виробничої психокорекційної практики із зазначенням обсягу виконаної роботи, аналізу ефективності обраних засобів, терміну психокорекції, труднощів, що виникли в ході психокорекційної практики та рекомендацій щодо поліпшення її організації.

6. *Характеристика* роботи здобувача вищої освіти з бази практики (бланк з печаткою та рекомендованою оцінкою методиста від бази практики).

Характеристика є офіційним документом, який візується керівником від бази практики та враховується при визначенні оцінки за практику керівником-методистом практики (по кафедрі). Характеристику студенту-практиканту складає представник адміністрації бази практики або психолог, під керівництвом якого безпосередньо здійснювалася робота при проходженні практики. У характеристиці або довідці подається перелік виконаної студентом роботи, визначається ставлення до виконання своїх обов'язків, виставляється оцінка за практику.

Звітна документація оформлюється за такими технічними вимогами: шрифт – Times New Roman, кегль – 14, інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, рівняння основного тексту – по ширині; поля сторінок: ліве – 2,5 см, нижнє і верхнє – 2 см, праве – 1,5 см; нумерація сторінок (за потреби) – у верхньому правому куті. Першою сторінкою звітної документації є титульний аркуш, оформлення якого презентовано у Додатках.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії оцінювання виробничої психокорекційної практики

№	Вид діяльності студента-практиканта	К-ть балів
<i>Змістовий модуль 1. Докорекційно-психодіагностичний етап</i>		
1.	Визначення об'єкту, предмету, мети та завдань психокорекційної роботи	0-5
2.	Підбір методик для визначення психологічної проблеми клієнта; проведення первинного психодіагностичного обстеження	0-10
3.	Оформлення результатів психодіагностичного обстеження та заповнення протоколів індивідуального психодіагностичного обстеження кожного клієнта (психологічні картки 3-5 досліджуваних для індивідуальної психокорекції; або 8-15 досліджуваних для групової психокорекції)	0-5
4.	Розробка психокорекційної програми	0-10
<i>Змістовий модуль 2. Настановчий етап</i>		
5.	Проведення психокорекційних занять настановчого етапу, спрямованих на знайомство клієнтів та встановлення довірливих стосунків та створення сприятливого емоційного фону психокорекційного процесу	0-15

Змістовий модуль 3. Власне-психокорекційний або основний етап психокорекційної роботи		
6.	Проведення психокорекційних занять, спрямованих на вирішення психологічних проблем клієнтів, на гармонізацію процесу психічного розвитку та поведінки клієнта/ клієнтів за розробленою психокорекційною програмою відповідно напряму психокорекційної роботи (5-8 занять для психокорекції пізнавальної сфери; 8-10 занять для психокорекції особистісної, міжособистісної, емоційно-вольової сфер та ін.)	0-20
Змістовий модуль 4. Етап оцінки ефективності психокорекційної роботи		
7.	Проведення вторинного психодіагностичного обстеження та перевірка ефективності психокорекційної роботи (3-5 осіб індивідуальна психокорекція; або 8-15 осіб групова психокорекція)	0-10
8.	Оформлення результатів психодіагностичного обстеження клієнтів та визначення рекомендацій щодо подальшої психологічної роботи з досліджуваними та їх найближчим оточенням	0-5
Змістовий модуль 5. Етап оформлення та узгодження звітної документації з виробничої психокорекційної практики		
9.	Докладний сценарій одного психокорекційного заняття власне корекційної стадії із зазначенням його мети, завдань, методів та прийомів психокорекційного впливу	0-10
10.	Підготовка та оформлення звітної документації психокорекційної практики: написання підсумкового звіту про виконану роботу під час проходження практики	0-10
Всього		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання результатів проходження виробничої психокорекційної практики

«5» Відмінно	«4» Добре	«3» Задовільно	«2» Незадовільно
1	2	3	4
90-100	80-89	70-79	60-64
A	B	C	D
(з обов'язковим повторним курсом)	(з можливістю повторного складання)	E	EX
34-0	35-59	6	7
Всі завдання психокорекційної практики виконано правильно і якісно, виявлені вміння студента застосовувати і творчо використовувати психологічно-педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами психічної діяльності. Виявлено вміння проводити психодіагностичне обстеження, складати розвивально-корекційну програму, обирати клієнтів для розвивально-корекційної роботи, встановлювати контакти з клієнтом, впроваджувати психокорекційну роботу; проводити аналіз проведеної роботи та психологічно обґрунтовувати висновки, заповнювати звітну документацію.	Завдання психокорекційної практики виконані правильно, але недостатньо повно, використані не всі необхідні методи в ході аналізу та узагальнення матеріалу. Виявлено уміння встановлювати контакт з клієнтами, проводити відповідні види психологічної роботи, але дії студента шаблонні, не виявлено творчого ставлення до складання психокорекційної програми та розв'язання завдань психокорекційної роботи. Звітна документація оформлена згідно вимог.	Завдання практики виконані неповно. Допущені помилки при складанні психокорекційної програми, підборі методів та прийомів роботи, виявлені вміння встановлювати емпатійні стосунки з клієнтами. Звітна документація здана у недостатньому обсязі або оформлена з допущенням помилок.	Завдання практики виконані з деяким помилками. Виникали проблеми при проведенні психодіагностичного обстеження, при складанні психокорекційної програми. Допущені помилки при визначенні об'єкту та предмету психокорекційної роботи. Деякі психокорекційної роботи. Деякі труднощі встановленні емпатійних стосунків з клієнтами Звітна документація оформлена неповно та з помилками.
Завдання виконані неправильно. Виявлені проблеми встановлення контакту з клієнтами; не сформовані вміння проводити психодіагностичне обстеження та психокорекційну роботу. Звітна документація оформлена в неповному обсязі, з помилками, відсутні логічні висновки.			

7. Методичне забезпечення
Навчально-методична карта виробничої психокорекційної практики

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI
Модулі	Модуль 1. <i>Підготовчо-діагностичний етап</i>	Модуль 2. <i>Наставничий етап</i>	Модуль 3. <i>Власне-психокорекційний етап</i>		Модуль 4. <i>Етап оцінки ефективності психокорекційної роботи</i>	Модуль 5. <i>Етап оформлення та узгодження звітної документації з практики</i>
Самостійна робота	Підібрати блок психодіагностичних методик, провести психодіагностичне обстеження клієнтів. Скласти психокорекційну програму	Познайомити членів психокорекційної групи, встановити дружні, діалогічні стосунки, стосунки взаємо-довіри, емпатії, зняти емоційну напругу клієнтів, налаштувати на активну роботу	Впроваджувати власне психокорекційні впливи. Досягати покращення стану клієнтів, зняття факторів ризику порушення психологічного здоров'я клієнтів, неадекватних стереотипів емоційного реагування, переходу від негативних до позитивних фаз критичного періоду клієнтів, гармонізації психічного розвитку дитини-клієнта, розкриття Я-клієнта, поліпшення внутрішніх конфліктів, зміни поглядів та установок батьків на виховання дітей, вирішення проблемної ситуації		Повторне проведення психодіагностичного обстеження клієнтів. Оцінка ступеня сталості змін у факторах ризику психологічного здоров'я клієнта, перехід від негативної до позитивної фази критичного періоду клієнта, поліпшення внутрішньо-особистісних конфліктів клієнта, зміни дитячо-батьківських стосунків, ліквідації скарг клієнта тощо.	Оформлення звітної документації з психокорекційної практики

Види контролю	Результати психодіагностичної стадії психокорекційної роботи слід фіксувати у психологічній картці досліджуваного (див. Додатки), що може доповнювати інформацію залежно від потреб, напряму та особливостей психокорекційної роботи. Результати психодіагностичної стадії фіксуються у щоденнику практики.	Результати наступного етапу психокорекційної роботи фіксуються у щоденнику та у звіті з психокорекційної практики.	Основні результати власне-психокорекційного етапу практики подаються у щоденнику та короткому звіті про психокорекційну роботу.	Основні результати етапу оцінки ефективності психокорекційної роботи подаються у щоденнику та короткому звіті про психокорекційну практику.	Звітна документація: • щоденник психокорекційної роботи; • сценарій 1 заняття власне-психокорекційного етапу; • звіт психокорекційної практики; • протоколи досліджуваних; • характеристика з бази практики.

VI. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

6.1. Рекомендовані джерела для навчальної ознайомлювальної практики

Базові

1. Вайнола Р.Х. Сучасні моделі професійної підготовки в контексті особистісно-орієнтованої парадигми // Вісник Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. – Педагогічні науки, № 6 (123), березень 2007, С. 29-38.
2. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ до спеціальності. 2-ге вид. Навч. посіб. – Центр учбової літератури, 2010. – 256 с.
3. Легка Л.М., Семенча Л.Г. Організація діяльності психологічних служб: навч. посіб. / Л.М. Легка, Л.Г. Семенча, Львів: “Новий Світ – 2000”, 2015. – 372 с.
4. Максименко С.Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці /С.Д. Максименко. – К. : Наукова думка, 1998. – 440 с.
5. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навчальний посібник / [С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федоренко та ін.]; за ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. – К. : Вища шк., 2003. – 323 с.
6. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології: навчальний посібник /Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. – К.: Просвіта: Кн. Пам’яті України, 2000. – 368 с.
7. Освітні технології: навчально-методичний збірник / [О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.]; за заг. ред. О.М. Техоти. – К.: А.С.К.,2001. – 216 с.
8. Основи практичної психології / Панок В. Г., Титаренко Т. М., Чепелева Н. В. та ін. : Підручник – К.: Либідь, 2006. – 536 с.
9. Поліщук С. Психологічний практикум в системі підготовки практичних психологів. Навчально-методичний посібник / Світлана Поілщук. – К.:Університетська книга, 2018. – 134 с.
10. Положення про кабінет практичного психолога в закладах освіти // Практична психологія та соціальна робота . – 2001. - № 1. – С. 27.
11. Положення про психологічну службу системи освіти України 2018 // Практична психологія та соціальна робота . – 2018. - № 4. – С. 5-10.
12. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. Л.М. Карамушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – 366 с.
13. Панок В. Г. Психологічна служба: [навч.-метод. посіб. для студентів і викладачів] / В.Г. Панок. – [2-е вид.]. – Кам’янець-Подільський : Друкарня Рута, 2016. – 328 с.

Допоміжні

1. Балл Г.О. Культурологічні та психолого-педагогічні аспекти гуманізації освіти : наук.-метод. зб. / Балл Г. О. – К. : Наук. думка, 1998. – 196 с.
2. Балл Г.О. Здібності учнів та принципи їх урахування в підготовці до професійної праці / Г.О. Балл // Професійно-технічна освіта. – 1998. – № 1. – С. 45 - 48.

3. Бех І. Наукові засади проведення експерименту (у сфері виховання). (Педагогічні дослідження з проблем виховання) / І. Бех // Рідна школа. – 2001. – № 10. – С. 36-40.
4. Богиня Д.П. Ментальний чинник у сфері праці: проблеми теорії і практики / Д. П. Богиня, М. В. Семикіна ; Ін-т економіки НАН України. – К. : Видавнича фірма "Шторм", 2003. – 382 с.
5. Бочелюк В. Й., Зарицька В. В. Психологія: вступ до спеціальності: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 288 с.
6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: метод. посіб. для студ. магістратури/Вітвицька С.С. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316с.
7. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям / Гончаренко С. У. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278с.
8. Дубасенюк О. А. Професійна виховна діяльність педагога: досвідорівняльного дослідження / Дубасенюк О. А. – Житомир, 2002. – 192с.
9. Дубич К. В. Методичні рекомендації для наставників академічних груп та відповідальних за виховну роботу на кафедрах та факультетах з організації та проведення навчально-виховної роботи з особистісно орієнтованого виховання у вищих навчальних закладах / К. В. Дубич – Рівне , РІ ВМУРОЛ “Україна”, 2017. – 68 с.
10. Єгорова Є.В. Методика виявлення та оцінки засобів втілення старшокласниками професійних планів у реальність: Методичні рекомендації / Є.В. Єгорова. – К. : Науковий світ, 2001. – 44с.
11. Зверєва І. Д. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю в Україні: теорія і практика : монографія / Зверєва І. Д. ; М-во освіти і науки України ; Ін- т проблем виховання Академії педагогічних наук. – К.: Правда Ярославичів, 1998. – 393 с.
12. Зінченко В.П., Янцур М.С. Проблеми реалізації системи професійної освіти молоді / В.П. Зінченко, М.С. Янцур // Професійна орієнтація і методи профорієнтаційної роботи. – К., 1995. – С.3-23.
13. Зязюн І. А. Краса педагогічної дія : навч. посіб. / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач ; Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К. : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 67 с.
14. Зязюн І. А. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : монографія / Зязюн І. А. – К. : Видавництво «Віпол», 2000. – С. 11–58.
15. Кісарчук З.Г. Теоеретико-методологічні проблеми діяльності практикуючого психолога//Практична психологія: теорія, методи, технології. – К., 1997. – С.18-27.
16. Кісарчук З.Г., Журавльова Н.Ю., Онищенко Г.І., Юрченко Т.П. Спеціалізована психологічна служба: основні види психологічної допомоги населенню: Метод. Рекомендації для психологів-практиків. – К.:Мін чорнобиль, 1995. – 46с.
17. Матвеева М.П. Організація роботи шкільного психолога. – К., 2001. – 198 с.

18. Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття : зб. наук. пр. : в 2 кн. / [В. Литвин, В. Андрущенко, А. Гуржій та ін. ; за ред. В. Литвина]. – К. : Навч. книга, 2004. – Кн. 2. Освіта і наука: творчий потенціал державо-ікультуротворення. – 672 с.
19. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта: Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик. – №26 (4984). – 2002 р. – С. 2-4.
20. Нормативно-методичні положення по розробці засобів діагностики рівня освітньо-професійної підготовки / [Л. Л. Товажнянський, Є.І. Сокол, М.М. Сіренко та ін.]. – Х. : ХПІ, 2008. – 28 с.
21. Панок В.Г., Лазаревський С.В. Основи психологічних знань: Факультативний курс для старших класів середньої загальноосвітньої школи. – К., 2005. – 67 с.
22. Пов'якель Н.І. Психологічні вимоги та методичні засади конструювання психокорекційних програм як технологічної компоненти професійної діяльності практичного психолога // Психологія: Зб. Наук. Пр. – В. 1. – К.: НПУ, 2000. – С. 204-212.
23. Професійна діагностика / Упорядник Т.Гончаренко. – К.: Ред.загальнопед.газ., 2004. – 120 с.
24. Скоков С.І. Психологічна служба в установах кримінально-виконавчої системи України // Практична психологія та соціальна робота - №6. – 2002. – С.54-58.
25. Слюсаревский Н.Н., Карамушка Л.Н., Федоришин А.Б. Слово, рисунок, цвет: Психологический анализ наглядных средств политической агитации. – К.: АТ „Реклама”, 2005. – 178с.
26. Соціальна робота з дітьми, молоддю, жінками, різними категоріями сімей (з досвіду центрів соціальних служб для молоді країни)/Упоряд. Р.Г. Драпушко, З.Г. Зайцев, А.Г. Зінченко та ін. – К., 1998.
27. Строяновская Е.В. Тренинг эффективного решения психологических проблем (руководство для психологов, работающих с инвалидами). – К.: «Вива-принт». - 2003. – 94 с.
28. Степко М. Ф. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / М.Ф.Степко, Я.Я. Болюбаш, К.М. Левківський, Ю.В. Сухарніков // Освіта. – 2004.– № 38. – С. 12–17.
29. Федорчук В. М. Соціально-психологічний тренінг «Розвиток комунікативної компетентності викладача» / Федорчук В.М. – Кам'янець-Поділ.: Абетка,2003. – 240 с.
30. Maslow A.H. Toward'a Psychology of Being. - № 4. Van Nastrana, Reinhold,1962. - 20p.
31. Maslow A.H. Some Educational implications of the Humanistic Psychology //Harvard Educational Review. - 1968. - Vol. 38. - № 04. - P. 670-692.
32. Theories of Value and Problems of Education / Ed. by Philipp G. Smith. – Urbana :Univ. of Illinois Press, 1970. – 73 p.

33. Schultz, M., Hatch, M. (2003). The cycles of corporate branding: the case of the LEGO company. *California management review*, 46(1), 6-26.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека НПП України <http://lib.iitta.gov.ua>
3. Актуальні проблеми психології <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dliaavtoriv>
4. Актуальні питання сучасної психології -
http://library.sspu.sumy.ua/wpcontent/uploads/2018/04/Aktualny_pitannya_suc_psihologii
5. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України
а. <http://psychology-naes-ua.institute/>
Українська бібліотека - <http://ualib.com.ua/>
6. Психологія <http://psych.kiev.ua>
7. Соціальні науки- <http://social-science.com.ua>
8. Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти» Лист МОН № 6/1427 від 30.11.20 року
<http://www.annadomina.com/studentam/psixologichna-sluzhba/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-praktichnij-psixolog-zakladu-osviti-list-mon-6-1427-vid-30-11-20-roku/>
9. Положення про психологічну службу у системі освіти України 2018
<http://www.annadomina.com/studentam/psixologichna-sluzhba/polozhennya-pro-psi-2018/>
10. Етичний кодекс практичного психолога 1990
<http://www.annadomina.com/studentam/psixologichna-sluzhba/etichnij-kodeks-psixologa/>
11. Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх навчальних закладів Наказом від 19 жовтня 2001 року №691.
<http://www.annadomina.com/studentam/psixologichna-sluzhba/polozhennya-pro-kabinet/>
12. Лист МОН «Про документацію працівників психологічної служби у системі освіти України» від 05.09.2018 № 1/9-529.
<http://www.annadomina.com/studentam/psixologichna-sluzhba/pro-dokumentaciyu/>
13. Про затвердження Державного класифікатора України [Електронний ресурс]: наказ Держ. комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 27 лип. 1995 р. № 257. – Електрон. дані. – К., <http://profi.org.ua/liga/liga1.html>

6.2. Рекомендовані джерела для виробничої психодіагностичної практики

Базові

1. Бушуєва, Т. В. Психодіагностика: підруч. для студентів ВНЗ / Т.В.Бушуєва. – Київ; Ніжин: Лисенко М. М. [вид.], 2016. – 503 с.
2. Бушуєва Т. В. Проведення психодіагностичного обстеження: Посібник для студ. / Т.В. Бушуєва. НПУ ім. М.П. Драгоманова. – Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – 94 с.
3. Волошина В. В., Долинська Л. В., Ставицька С. О., Темрук О. В. Загальна психологія: практикум // Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів: – 7-ме вид., стереотип. – Київ: Каравела, 2020.
4. Галян І. М. Психодіагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І. М. Галян. – Київ: Академвидав, 2009. – 464с.
5. Діагностичний інструментарій психолога / [упоряд. Т. Гончаренко]. – Київ: Шкільний світ, 2008. – 128 с.
6. Дроботун М.М. Психодіагностика та розвиток пізнавальної сфери [Текст] : навч.-метод. посіб. / М. М. Дроботун [та ін] ; Кіровоградський держ. ун-т ім. Володимира Винниченка. Кафедра психології. - Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 2001. - 74 с.
7. Комінко С.Б., Кучер Г.В. Кращі методи психодіагностики. Навч. посібник. - Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 406 с.
8. Корольчук М.С. Теорія і практика професійного психологічного відбору: навч. посібник для слухачів та студ. вузів / М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк. – К.: Ніка-Центр, 2010. – 532 с.
9. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка – Центр, 2012. – 400 с.
10. Маршавін Д.Ю. Психодіагностичні методики для професійного консультування молоді: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / Д. Ю. Маршавін, Ю. М. Маршавін; Міжнар. організація праці, Ін-т підгот. кадрів держ. служби зайнятості України, Міжнар. програма з викорен. найгірших форм дитячої праці. – К., 2007. – 153 с.
11. Мельничук О. Б. Психологічна діагностика: навчальний посібник для студентів подвійних спеціальностей із спеціальністю «Практична психологія» / О. Б. Мельничук. – Київ: Каравела, 2017. – 315 с.
12. Морозов, С. М. Психодіагностика: Тести. Методика та практика застосування: навчально-методичний посібник. Ч. 1 / С. М. Морозов, Л.В. Музиченко, А. В. Тімакова; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т післядиплом. пед. освіти. – К.: -2004. – 221 с.
13. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу : навч.посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало – Київ. : «Центр учбової літератури», 2017. – 296 с.

14. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія: Навч. посіб. – К.: Академ-видав, 2008. – 432 с.
15. Пашукова Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, Т.І.Допіра, Г. В. Дьяконов. – К.: Знання, 2000. – 204 с.
16. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики: Навчально-методичний посібник для студ. вищ. навч. закладів / С.А. Поліщук. – Суми: Університетська книга, 2009. – 442 с.
17. Психодіагностика / упоряд. Л. Терлецька. – Київ: Шкільний світ, 2002. – 112 с.
18. Психодіагностика: курс лекцій з дисципліни для студентів заочної форми навчання спеціальності 053 Психологія /укладачі І.О. Корнієнко, О.Ю. Воронова – Мукачєво: МДУ, 2019. – 41 с.
19. Самошкіна Л.М. Психодіагностика: Навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом / Під ред.чл.-кор. АПН України, професора Е.Л. Носенко. – Д.: Вид-во ДНУ, 2012. – 448 с.
20. Сидоренко О. Б. Практикум з вікової та педагогічної психології: навч. посібник для студ. подвійних спец. з психологією. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 262 с.
21. Скребець В.О. Основи психодіагностики: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.О.Скребець. – К.: Слово, 2003. – 192 с.
22. Ставицька С. О., Волошина В. В. Соціальна психологія: практикум. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / С.О.Ставицька, В. В. Волошина. – 3-тє вид., стереотип. – Київ: Каравела, 2019. – 319 с.
23. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. — Харків: НТУ «ХП», 2018. - 246 с.

Допоміжні

1. Гаврилюк, О. О. Психодіагностика особистості у професійному навчальному закладі (для вивчення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування): навч.-метод. посіб. / О. О.Гаврилюк, Л.М.Дунець – Хмельницький: Інтрада, 2010. – 148 с.
2. Комінко С. Б. Кращі методи психодіагностики: навчальний посібник / С. Б. Комінко, Г. В. Кучер; М-во освіти і науки України, Тернопільська акад. народ. господарства. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 406 с.
3. Марінушкіна О.Є. Порадник практичного психолога. Х.: Основа, - 2007. 240 с.
4. Моргун В. Ф. Основи психологічної діагностики: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / В. Ф. Моргун, І. Г. Тітов; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – [2-ге вид.]. – Київ.: Слово, 2012. – 464 с.
5. Нікітчук, У. І. Психологічне тестування: навч.-метод. посіб. до курсу «Психодіагностика» для студентів спец. «Психологія» ф-ту політ.-інформ.

- менеджменту / У. І. Нікітчук. – Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Остроз. акад.», 2015. – 119 с.
6. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін. К.: Либідь, - 1999. - 536 с.
 7. Практикум із загальної психології : [навчальний посібник] / [укладачі: Г. М. Дубчак, Н. Г. Рудюк]. – Чернівці : Рута, 2006. 360 с.
 8. Психологу для роботи. Діагностичні методики: збірник тестів / Уклад.: М.В. Лемак, В.Ю.Петрище. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, - 2011. – 616 с.
 9. Скребець В.О. Основи психодіагностики: Навчальний посібник / В.О.Скребець. – 4 вид. – К.: Видавничій дім «Слово», 2007. – 192 с.
 10. Терлецька, Л. Г. Шкільна психодіагностика / Л. Г. Терлецька. – К.: Редакції загальнопедагогічних газет, 2003. – 117 с.

Інформаційні ресурси

1. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: [метод. рек.] / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук; за заг. ред. В. Г. Панка. – Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. – 106. С.
[Режим доступу]: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/minimumi.pdf>
2. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. — Харків: НТУ «ХП», 2018. — 246 с.
Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40695/1/Book_2018_Chala_Psykhodiahnostyka.pdf
3. Психодіагностика: курс лекцій. Режим доступу:
http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/3433/1/Kornienko_%20Psychodiahnostics_%20course_%20of_%20lectures.pdf
4. Закон України «Про освіту». Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
6. Лист ІМЗО від 30.10.2018 № 1/9-656 «Про перелік діагностичних методик щодо виявлення та протидії домашньому насильству відносно дітей». Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/12wsQCVzhhlbdcMQuIQXB8eeuaXRNK_ms/view
7. Лист МОН від 04.04.2022 № 1/3872-22 «Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій». Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/2022/04/07/lyst-mon-vid-04-04-2022-1-3872-22-pro-metodychni-rekomendatsii-persha-psykholohichna-dopomoha-alhorytm-diy/>
8. Лист МОН від 05.09.2018 № 1/9-529 «Про документацію працівників психологічної служби у системі освіти України». Режим доступу:

https://docs.google.com/document/d/1iRON0km8FlmBktvbMuy31NVXGZJG_yNfdzReJueHtLE/edit

9. Національна бібліотека України імені В. Вернадського.

Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/554>

10. Українські підручники для ВНЗ. Режим доступу: <http://www.pidruchniki.ws>

6.3. Рекомендовані джерела для виробничої психоконсультативної практики

Базові

1. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: навчальний посібник / А. Айві. – К., 1998. – 386 с
2. Булах І.С., Кузьменко В.У., Помиткін Е.О. та інші. Консультативна психологія: підручник/ І.С. Булах, В.У. Кузьменко, Е.О. Помиткін та інші: – Вінниця: ТОВ «Нілан -ЛТД», 2015. – 482 с.
3. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика / Л. Ф. Бурлачук. – СПб. : Питер, 2002. – 356 с.
4. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підручник / Дж. Бюдженталь. К.: Ніка-Центр, 2011. 424 с.
5. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: Навчальний посібник / С. В. Васьківська. – К.: Четверта хвиля, 2004. – 256 с.
6. Галян І. М. Психодіагностика : навчальний посібник / І. М Галян. – К. : Академвидав, 2009. – 464 с.
7. Гончарук Н. М. Психологічна практика: навч.-метод. посіб. Кам'янецьПодільський, 2007. 176 с
8. Немов Р. С. Основы психологического консультирования: Учеб. для студ. педвузов / Р. С. Немов. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – 394с.
9. Осадько О. Технології психологічного консультування / О. Осадько. – К.: Ред. загальнопед. газ. , 2005. – 128 с.
10. Титаренко Т.М. Життєві кризи: технології консультування. Перша частина. – К.: Главник, 2007. – 144 с.
11. Хомич Г.О., Ткач Р.М. Основи психологічного консультування: навч. посіб. – К.: МАУП, 2004. – 152 с.
12. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: навч. посіб. – К: ВД «Професіонал», 2005. - 656 с.

Допоміжні

1. Аврамченко Н. В. Практична спрямованість студентівпсихологів під час проходження практики : метод. рек. / Н. В. Аврамченко. –К : НПУ ім. М. Драгоманова. – 2007. – 64 с.
2. Авторські програми з психології / Упоряд. О. Главник. – К.: Шкільний світ, 2002. – 112 с.
3. Бурнард Ф. Тренинг навьков консультирования. – СПб: Издательство Питер, 2002.- 256 стр.
4. Емельянов С.М. Практикум по конфликтологии / С. М. Емельянов. – 2-е изд., перераб. – СПб.: Питер, 2001. – 400 с.
5. Коробко С.Л.Робота психолога з молодшими школярами: Методичний посібник / С. Л. Коробко, О. І. Коробко. – К.: Літера ЛТД, 2006. – 416 с.
6. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования / Р. Кочюнас. – М., 1999. – 54 с

7. Кочюнас Р. Психологическое консультирование и групповая психотерапия. М.: Академ. Проект: гаудеамус, 2005. – 464 с.
8. Ackerman SJ, Hilsenroth MJ (2003) A review of therapist characteristics and techniques positively impacting the therapeutic alliance. *Clin Psychol Rev* 23:1–33. 10.1016/S0272-7358(02)00146-0
9. Dores, A.R.; Geraldo, A.; Carvalho, I.P.; Barbosa, F. The Use of New Digital Information and Communication Technologies in Psychological Counseling during the COVID-19 Pandemic. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2020, 17, 7663. <https://doi.org/10.3390/ijerph17207663>
10. Kassymova, G.K., Tokar, O.V., Tashcheva A.I. Impact of stress on creative human resources and psychological counseling in crises. *International Journal Of Education And Information Technologies*, V. 13, 26-32, 2019.

Інформаційні ресурси

1. Етичний кодекс психолога. Режим доступу: <http://association.com.ua/association/association-normative-base/association-ethic-code-of-psychologist>
2. Закон України «Про освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
4. Лист ІМЗО від 30.10.2018 № 1/9-656 «Про перелік діагностичних методик щодо виявлення та протидії домашньому насильству відносно дітей». Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/12wsQCVzhhlbdcMQuIQXB8eeuaXRNK_ms/view
5. Лист МОН від 04.04.2022 № 1/3872-22 «Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій». Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/2022/04/07/lyst-mon-vid-04-04-2022-1-3872-22-pro-metodychni-rekomendatsii-persha-psykholohichna-dopomoha-alhorytm-diy/>
6. Лист МОН від 05.09.2018 № 1/9-529 «Про документацію працівників психологічної служби у системі освіти України». Режим доступу: https://docs.google.com/document/d/1iRON0km8FlmBktvbMuy3INVXGZJG_yNfdzReJueHtLE/edit
7. Національна бібліотека України імені В. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
8. Національна парламентська бібліотека України. Режим доступу: <http://www.nplu.ua>
9. Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0691290-01#Text>
10. Положення про психологічну службу у системі освіти України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18>.
11. Українські підручники для ВНЗ. Режим доступу: <http://www.pidruchniki.ws>

6.4. Рекомендовані джерела для виробничої психокорекційної практики

Базові

1. Адаптація дитини до школи / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. - К.: Мікрос-СВС, 2003 (Психологічний інструментарій).
2. Андрушко Я.С. Психокорекція: навч.-метод. Посібник / Я.С. Андрушко.- Львів : ЛьвДУВС, 2017. - 212 с
3. Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь: теория и практика / А. Ф. Бондаренко. – К. : Освіта України, 2007. – 332 с.
4. Бурлачук Л.Ф. Психотерапия. Психологические модели: учебник для вузов / Л. Ф. Бурлачук. -2-е изд., стер. -СПб. [и др.] : Питер, 2007. - 480 с.
5. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підручник / Дж. Бюдженталь. К.: Ніка-Центр, 2011. - 424 с.
6. Галян І. М. Психодіагностика : навчальний посібник / І. М Галян. – К.: Академвидав, 2009. – 464 с.
7. Гончарук Н. М. Психологічна практика: навч.-метод. посіб. / Н. М.Гончарук. - Кам'янець-Подільський, 2007. - 176 с.
8. Готовність дитини до навчання / Упоряд.: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. - К.:Мікрос-СВС, 2003 (Психологічний інструментарій).
9. Документація психолога / Упорядник Т.Гончаренко. - 2 вид. - К.: Ред. загальнопед.газ., 2005.
10. Йерасек Я. Диагностика школьной зрелости / Шванцера Й. и кол. Диагностика психического развития. – Прага , 1978.
11. Інтелектуальні здібності дитини / Упоряд.: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. - К.: Мікрос-СВС, 2003 (Психологічний інструментарій).
12. Книга практического психолога: В 2-х частях/ Сост. Беседин А. Н. и др. - Харьков, 1996.
13. Кондратенко Л. Розумові здібності дитини (психологічний інструментарій) / Л. Кондратенко. – К.: Плавник, 2004.
14. Кривоніс Т. Г. Основи особистісної психотерапії / Т. Г. Кривоніс - К.: Київ, 2011. - 191 с.
15. Кузікова С. Б. Вікова психокорекція: Навч. Посібник / С. Б. Кузікова. – К.: Главник, 2008. – С.144. Серія «Психол. інструментарій».
16. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : Навчальний посібник / С. Б. Кузікова. - Суми : Університетська книга, 2020. 304 с.
17. Ложкин Г. В. Практическая психология конфликта / Г. В. Ложкин, Н. И. Порякин. – К., 2000.
18. Максименко С. Д. Практикум із групової психокорекції : підручник / С. Д. Максименко, О. О. Прокоф'єва, О. В. Царькова, О. В. Кочкурова. - Мелітополь : Видавничополіграфічний центр «Люкс», 2015. 414 с.
19. Миронова С. П. Методика корекційної роботи при порушеннях пізнавальної

- діяльності: підручник / С. П. Миронова. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. - 260 с.
20. Мозгова Г. П., Ханецька Т. І., Праченко О. К. Виробнича психокорекційна практика: Навчально-методичний посібник (для студентів напряму підготовки «Психологія») / Г. П. Мозгова, Т. І. Ханецька, О. К. Праченко. - К.: НПУ імені М.П.Драгоманова. - видання 1 згідно вимог МРС і КМС, 2015. - 81с.
 21. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб. / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна / За ред. М.І. Мушкевич. Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. - 420 с.
 22. Осика О. В. Теорія і практика психокорекційної роботи: Навч. посібн. / О. В. Осика, К. С. Осика. - Слов'янськ, 2016 – 111 с.
 23. Основи практичної психології / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. - К.: Либідь, 1999.
 24. Основи психолого-управлінського консультування: Навч. посіб. / Л. М. Карамушка, Н. Л. Коломінський, М. В. Войтович та ін.; За наук. ред. Л. М. Карамушки. — К.: МАУП, 2002.
 25. Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини / Упоряд. : С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. - К.: Мыкрос-СВС, 2003 (Психологічний інструментарій).
 26. Психологічна практика в закладах освіти: Методичні рекомендації / Уклад. Г. О. Горська, І. Я. Мельнічук. - Кіровоград: РВВ КДПУ, 2004.
 27. Розвиток пізнавальних процесів дитини / Упоряд.: С. Максименко, К.Максименко, О.Главник. - К.: Мікрос- СВС, 2003. (Психологічний інструментарій).
 28. Титаренко Т. М. Психологічна профілактика стресових перевантажень серед шкільної молоді / Т. М. Титаренко, Л. А. Лепіхова. – К.: Київ,2006. – 204 с.
 29. Цибух Л.Н. Диагностика и коррекция мышления у развивающейся личности / Л. Н. Цибух, А. Я. Чебыкин. — О. : ЮНЦ АПН Украины, 2002. 172 с.
 30. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: навч. посіб. / І. М. Цимбалюк. – К: ВД «Професіонал», 2005. - 656 с.
 31. Яценко Т. С. Основи глибинної психокорекції: Навч. посіб. / Т. С. Яценко. – К.: Вища школа, 2006. – 382с.
 32. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Навч. посіб. / Т. С. Яценко. – К.: Вища школа, 2004. – 679 с.
 33. Wampold B. The Basics of Psychotherapy: An Introduction to Theory and Practice. 2010. 148 p.
 34. Yalom, I.D. & Molyn, L. Theory and Practice of Group Psychotherapy: 5th Revised Ed. New York: Basic Books. 2005.

Допоміжні

1. Гольдштейн А. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам. Пер. з англ. В. Хомика. Київ : Либідь, 2003. 520 с.
2. Методичний посібник для фахівців, які впроваджують корекційні програми для осіб, які вчинили насильство в сім'ї / Укладачі: Мустафаєв Г. М., Довгаль І. І. - Київ, 2011. - 192 с.
3. Психодіагностика в службі зайнятості / За ред. В. В. Синявського, О. О. Яцишин. – К., 1998.
4. Роджерс К. Клиентоцентрированная терапия: Пер. с англ. / К. Роджерс. – К. : Ваклер, 1997. – 320 с.
5. Татьяначиков А. О. Програма формування розумових операцій підлітків як засобу адаптації до навчання в основній школі / А. О. Татьяначиков // Вісник Інституту розвитку дитини : збірник наукових праць. Вип. 37, 2015. - С. 143 – 149.
6. Татьяначиков А. О. Розвиток креативних здібностей учнів у процесі переходу до навчання в основній школі / А. О. Татьяначиков // Від науки - до практики: науково-методичний альманах. Випуск 5 (жовтень 2019р.) За заг. ред. проф. І. В. Татьяначикової. - Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2019. - С. 115 - 120.
7. Хорни К. Невроз и личностный рост. Борьба за самореализацию / К. Хорни. – М. : Изд-во : Восточно-Европейский Институт Психоанализа, 2000. – 318 с.
8. S. Kuzikova Model of psychological correction of crisis of adolescence [Модель психологічної корекції кризи підліткового віку] / S. Kuzikova / Психологія особистості [Науковий журнал]. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2016. – № 1 (7) – С. 24–33.

Інформаційні ресурси

1. Етичний кодекс психолога. Режим доступу: <http://association.com.ua/association/association-normative-base/association-ethic-code-of-psychologist>
2. Закон України «Про освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
4. Лист ІМЗО від 30.10.2018 № 1/9-656 «Про перелік діагностичних методик щодо виявлення та протидії домашньому насильству відносно дітей». Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/12wsQCVzhhlbdcmQuIQXB8eeuaXRNK_ms/view
5. Лист МОН від 04.04.2022 № 1/3872-22 «Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій». Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/2022/04/07/lyst-mon-vid-04-04-2022-1-3872-22-pro-metodychni-rekomendatsii-persha-psykholohichna-dopomoha-alhorytm-diy/>

6. Лист МОН від 05.09.2018 № 1/9-529 «Про документацію працівників психологічної служби у системі освіти України». Режим доступу: https://docs.google.com/document/d/1iRON0km8FlmBktvbMuy31NVXGZJG_yNfdzReJueHtLE/edit
7. Національна бібліотека України імені В. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
8. Національна парламентська бібліотека України. Режим доступу: <http://www.nplu.ua>
9. Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0691290-01#Text>
10. Положення про психологічну службу у системі освіти України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18> .
11. Українські підручники для ВНЗ. Режим доступу: <http://www.pidruchniki.ws>

VII. ДОДАТКИ

7.1. Додатки до навчальної ознайомлювальної практики

Додаток 1

Міністерство освіти та науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет психології
Кафедра _____

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Студента 1 курсу
10 пс групи
освітнього ступеня Бакалавр
галузі знань 05 Соціальні та
поведінкові науки
спеціальності 053 Психологія
освітньої програми «Психологія»
Іванова Петра Володимировича

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Шкала ECTS _____

Керівник практики від кафедри

(ПІБ)

(підпис)

Київ-20__

**Щоденник з навчальної ознайомлювальної практики
студента (студентки) I курсу _____ групи
кафедри _____
факультету психології**

(прізвище, ім'я, по батькові)

Освітній ступінь Бакалавр

Напрямок підготовки 05 «Соціальна та поведінкові науки»

Спеціальність 053 «Психологія»

Освітня програма «Психологія»

Термін проходження практики: з «__» _____ 20__ р. до «__» _____ 20__ р.

Бази проходження практики: Український науково-методичний центр практичної психології та соціальної роботи (м. Київ, Чапаєвське шосе, 98), Центр психологічної допомоги "Пелюстки" (м. Київ, пр-т Оболонський, 21, оф. 147), Медико-психологічний центр «Феномен» (м. Вінниця, бул. Свободи, 6), ЦДЮТ Деснянського району міста Києва (м. Київ, вул. Шолом-Алейхема, 15-а), Всеукраїнський інститут психології розвитку та гештальт підходу (м. Київ, вул. Кирилло-Мефодіївська, 2),

Дата	ПП, посада, регалії	Відомості про заклад (повна назва, адреса)	Специфіка роботи	Відмітки про виконання
07.11. 2022	Стреж Людмила Пракуючий психолог вищої кваліф.. Системно-сімейний арт-терапевт.	Особиста практика (посилання на сторінку психолога)	«Методи роботи зі стресом, тривогою та гнівом. Стрес	Вик.
07.11. 2022	ПП Директор ІРЦ. Пракуючий психолог.	Інклюзивно-ресурсний центр №.....	Ваш висновок....	Вик.

Керівник практики від фахової кафедри

(підпис, прізвище та ініціали)

ЗВІТ

студента 10пс групи І курсу,
освітнього ступеня «Бакалавр»
спеціальності 053«Психологія»
денної форми навчання
Іванова Петра Володимировича

Пройшовши ознайомлювальну практику, я дізнався

1. Які завдання практики були розв'язані студентом?
2. Які бази практики були відвідані?
3. З якими напрямками познайомився?
4. Висновки.

Зміст: відображаються детально обґрунтовані всі види та форми здійсненої роботи здобувача вищої освіти за час проходження ознайомлюваної практики.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Факультет психології

Кафедра _____

ЗВІТ
З ВИРОБНИЧОЇ ПСИХОДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

студента _____ курсу _____ групи

(Прізвище, ім'я, по батькові)

освітній ступінь **Бакалавр**
галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**
спеціальність **053 «Психологія»**
освітня програма **«Психологія»**

Місце проходження практики:

Школа (центр, освітній заклад): _____

Термін проходження практики: _____

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Шкала ECTS _____

Керівник практики від кафедри

(ПБ)

(підпис)

Київ – 20

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА**

Факультет психології

Кафедра _____

ЩОДЕННИК

з виробничої психодіагностичної практики

Студента

Курс _____ група _____

Спеціальність: 053. Психологія

Освітній ступінь: Бакалавр

Освітня програма «Психологія»

Установа/організація/освітній заклад _____

Керівник практики від навчального закладу _____

Керівник практики від бази практики _____

Київ – 20....

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПСИХОДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ**

студента (ки)-практиканта II курсу,
факультету психології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
ПІБ студента.....

на період проходження практики з по 20..... р.
Назва бази проходження практики

Вид роботи	Завдання	Термін виконання	Форма звіту	Підпис керівника від бази практики

ПІБ студента _____ (підпис) _____

ПІБ викладача-методиста від кафедри

(посада, вч. звання)
_____ (підпис)

ПІБ методиста-керівника від бази практики

_____ (підпис)

ПРОТОКОЛИ ПСИХОДІАГНОСТИЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ

Протокол психодіагностичного обстеження

(варіант 1)

ПІБ обстежуваного

Вік: _____

Дата: _____

Час початку: _____

Час закінчення: _____

Мета: _____

Методика (вказати назву, посилання на літературу) _____

Матеріали: _____

Інструкція: _____

Кількісний і якісний аналіз отриманих
результатів: _____

Висновки: _____

Рекомендації _____

Дата проведення _____

Підпис студента-практиканта: _____

Протокол психодіагностичного обстеження
(варіант 2)

Протокол № _____

Обстежуваний: _____

Дата: _____

Шифр: _____

Час початку: _____

Стать _____

Час кінця: _____

Вік: _____

Клас (посада): _____

Назва методики _____

Розуміння та прийняття обстежуваним інструкції:

Обробка даних:

Інтерпретація даних:

Дата проведення _____

Підпис студента-практиканта: _____

Протокол проведення бесіди

ПІБ досліджуваного _____

Вік: _____

Дата: _____

Час проведення: _____

Мета бесіди: _____

Зміст питання до бесіди	Відповідь досліджуваного	Примітки

Висновки:

Дата проведення _____

Підпис студента-практиканта: _____

Орієнтовна схема складання психолого-педагогічної характеристики особистості (на прикладі учня)

1. Загальні відомості про школяра

Прізвище, ім'я, вік.

Психологічна характеристика місця і ролі школяра в сім'ї. Тип сім'ї, хто батьки, умови виховання в сім'ї. Взаємовідносини між батьками. Культурний рівень сім'ї. Переважаюча позиція батьків по відношенню до дітей. Допомога учневі у навчанні, контроль за навчанням з боку батьків.

2. Вивчення психофізіологічних особливостей учня

Вивчення шкільної тривожності. Визначення типу акцентуацій (для підлітків). Визначення типу темпераменту школяра.

Спостереження за поведінковими реакціями школяра.

3. Спрямованість особистості. Мотивація. Рівень домагань. Самооцінка. Соціалізованість.

Мотивація. Провідні мотиви. Сила або слабкість бажань і потягів. Схильність до боротьби мотивів. Схильність до обговорення мотивів. Здатність до ухвалення рішення.

Потреби й інтереси, їх стійкість, центральні інтереси. Характеристика інтересів: їх глибина, широта, стійкість і дієвість; інтерес до певних навчальних предметів, до певних видів знань, до питань світогляду, моралі, політики, науки, техніки, мистецтва, фізкультури і спорту. Читацькі інтереси, професійна спрямованість учня. Нахили учня.

Рівень домагань школяра. Характеристика рівня домагань (занижений, адекватний, завищений).

Самооцінка школяра (адекватна, неадекватна). Характерна для школяра оцінка своїх можливостей (впевненість, скромність, самовпевненість та ін.). Вимогливість до себе. Вплив самооцінки на міжособистісні стосунки з членами групи, мікрогрупи.

Вплив соціальних інститутів соціалізації на становлення особистості.

4. Вивчення особистості учня в навчальному процесі.

Вивчення мотивації навчання.

Індивідуальний досвід та учбова діяльність

5. Дослідження особливостей пізнавальної сфери.

Загальна характеристика розумового розвитку. Інтенсивність пізнавальних потреб та інтересів.

Особливості сприймання, спостереження, вміння спостерігати.

Особливості пам'яті, точність, швидкість, міцність запам'ятовування. Мислення (здатність до аналізу, синтезу, порівняння, співставлення, гнучкість мислення). Систематичність і критичність мислення. Ступінь розвитку образного і абстрактного мислення. Розвиток логічного мислення (послідовність і доказовість у викладі своїх думок, уміння виділяти загальні і відмінні ознаки, уміння міркувати, робити висновки).

Культура усної і письмової мови (багатство словника, вміння виражати свої думки в усній і письмовій формі).

Уява (продуктивна, репродуктивна). Співвідношення творчої і відтворювальної уяви.

Оцінка особливостей інтелектуальної сфери.

Увага: стійкість, зосередженість, розсіяність, переключення, розподіл та інші особливості.

Загальна характеристика успішності в минулому і на даний час. Які предмети викликають труднощі, з чим вони пов'язані.

Ставлення школяра до навчання: виконує роботу старанно, не старанно, вчиться з інтересом, не бажає вчитися. Ступінь сформованості учбових навичок. Які оцінки переважають. Успішність і дисциплінованість. Ставлення до оцінки. Чи наявні труднощі у навчанні? Причини неуспішності. Які заходи було вжито до подолання неуспішності? Які наслідки?

Професійна орієнтація і професійне самовизначення (для старшокласників).

6. Особливості емоційно-вольової сфери.

Ступінь емоційної збудженості школяра, рівень його врівноваженості. Швидкість протікання і зміни емоцій. Переважаючий настрій. Зовнішні вияви емоційних переживань. Емоційна стійкість в напруженій обстановці і при невдачах. Основний емоційний стан, уміння керувати своїми емоціями.

Негативні емоційні стани. Характер емоційної реакції на педагогічні впливи. Глибина і стійкість почуттів. Розвиток вищих (моральних, інтелектуальних, естетичних) почуттів.

Вольові особливості учня: цілеспрямованість, стійкість, ініціативність, рішучість, наполегливість тощо. Наявність бажання переборювати труднощі, долати негаразди. Ступінь самоконтролю школяра.

Наявність вікових кризових явищ у становленні особистості.

7. Міжособистісні стосунки школяра.

Комунікативний розвиток учня, його уміння спілкуватися.

Соціальний статус у групі, ставлення до лідерів та ізольованих; мотиви спілкування, характер взаємин із старшими, ровесниками, молодшими. Відношення до думки оточуючих (дорожить, ігнорує, прислухається чи протиставляє).

Міжособистісні стосунки в малій соціальній групі. Симпатії і антипатії, дружба, товаришування. Ставлення до однокласників, учителів. Участь у громадській роботі класу, школи, позашкільних спільнотах.

Потреба бути членом колективу, рахуватися з його думкою, боротися за його честь. Авторитет учня в колективі. Товариськість і розуміння інших людей. Ставлення до негативних соціально-психологічних явищ в класі (списування, заздрощі, булінг та ін).

Чи задоволений своїм статусом у групі? З ким конфліктує? Вияви конфліктності, компромісності. Особистість і вияви групового тиску. Конформність (неконформність), референтність. Соціальні очікування групи від особистості та особистості від групи.

8. Індивідуально-психологічні властивості школяра. Темперамент. Характер. Здібності.

Вияв деяких особливостей типу вищої нервової діяльності (сила, врівноваженість, рухливість). Тип темпераменту, найбільш яскраво виражені властивості темпераменту (врівноважений, не врівноважений, спокійний, тривожний, екстравертний, інтравертний).

Риси характеру, що виявляється у ставленні до навчання (старанність, активність, дисциплінованість). Відвідування учнем школи. Пропуски занять, причини пропусків. Дисципліна на уроках, перервах. Дотримання правил поведінки. Риси характеру, що виявляються у ставленні до класу і школи (переживання успіхів і не успіхів свого класу і школи, боротьба за честь класу і школи, ставлення до заходів, що проводяться в класі, школі).

Риси характеру, що виявляються у ставленні до громадських обов'язків і доручень. Яку громадську роботу виконує школяр, чи має почуття відповідальності і обов'язку перед колективом за виконану роботу, чи спостерігається самостійність у роботі, ініціативність, активність. Риси характеру, що виявляються у ставленні до праці, старанність, працьовитість (або лінощі), любов до праці, наполегливість.

Риси характеру, що виявляються у ставленні до товаришів, учителів, батьків, дорослих: доброта, чуйність, грубість, товариськість, навіюваність, конформізм, вимогливість до себе й інших, принциповість (чи протилежні їм риси). Риси характеру, що виявляються у ставленні до самого себе: самолюбство, почуття власної гідності, скромність, гордість, самокритичність чи протилежні їм риси. Риси характеру, що проявляються до речей: акуратність, недбайливість чи бережливість (чи протилежні їм риси).

Найбільш характерні позитивні чи негативні риси учня, які обов'язково необхідно враховувати при індивідуальному підході.

Загальні і спеціальні здібності. Найбільш видатні здібності учнів (музичні, технічні, математичні). З яких предметів виявляє особливі здібності. До яких предметів не виявляє інтересу і схильностей.

9. Загальні психолого-педагогічні висновки та рекомендації.

Визначення рівня психічного розвитку: сприятливий - несприятливий, адекватний - неадекватний., випередження чи відставання щодо вікової норми, виражені індивідуальні особливості. Ефективність проведеної роботи. Конкретні заходи, які доцільно здійснювати школою, учнівськими організаціями, сім'єю для подальшого поліпшення навчання, розумового розвитку, патріотичної спрямованості і поведінки учня. Прикладні поради та психолого-педагогічні рекомендації з найбільш проблемних напрямків подальшого розвитку школяра (досліджуваного).

Орієнтовна схема складання психолого-педагогічної характеристики класу (групи)

1. Загальні відомості про клас. Школа (район, місто), клас склад учнів за віком, статтю. Історія класу, його традиції. Загальна характеристика успішності та учбової дисципліни. Стан здоров'я учнів. Учні з послабленим здоров'ям. Характеристика соціального положення батьків. Окремо, виділити неповні та неблагополучні сім'ї.

2. Спрямованість класу як колективу. Наскільки усвідомлює себе учень як член групи чи колективу. Ставлення класу до порушників дисципліни, норм морального життя тощо. Вимоги до учбової діяльності з боку більшості учнів, чи окремих школярів. Мотивація вибору професії. Інтерес до вибору професії, свого позакласного життя, мистецтва, спорту тощо. Ідеали учнів. Ставлення учнів до навчання, до праці, до батьків, до оточуючих, до самих себе.

3. Підготовленість класу за видами діяльності. Чи дає змогу класний колектив реалізувати індивідуальні потреби окремої особистості? Чи не гальмує потребу реалізувати здібності особистості?

В яких видах діяльності клас бере участь? Зацікавленість класу успіхами спільної діяльності та діяльності окремого учня. Реакція класу на труднощі та невдачі в різних видах групової діяльності та окремих учнів, які намагаються реалізувати себе як особистість.

4. Організаційна структура класу як групи чи колективу. Характеристика активу класу, його офіційних та неофіційних лідерів. Взаємини між членами класного колективу (форма, стиль тощо). Неофіційний актив класу, його взаємини з офіційним активом. Наявність конфліктів колективу з групами. Як актив, чи окремі особистості намагаються перебороти конфліктні ситуації, які виникають у класі.

5. Психологічна єдність у класу. Чи є доброзичливість, симпатії, чуйність, уважність один до одного, до осіб, які намагаються реалізувати себе як особистості, маючи помітні успіхи тощо. Наскільки знають учні один одного. Чи існує заздрість (чи , навпаки, приниження, булінг) щодо учнів, батьки яких займають певні, відмінні від інших батьків положення. Що об'єднує (чи , навпаки, роз'єднує) окремих учнів у класний колектив, чи його окремі групи. Наявність готовності та можливості класу щодо подолання серйозних труднощів і перешкод. Чи вміють учні стримувати свої почуття, коли цього вимагають інтереси класного колективу.

6. Педагогічне керівництво класом. Вплив особистості класного керівника, викладачів, членів адміністрації на колектив класу. Ставлення класу і окремих його учнів до них. Здійснення індивідуального підходу і загальний стиль педагогічного керівництва класом. Робота психолога школи з класом, педагогічним колективом та окремими учнями.

7. Загальні висновки та побажання щодо класу і окремих учнів. Студентам бажано звернути увагу тільки на те, що є найбільш характерним для цього класу (групи).

Характеристика на студента-практиканта

ПІБ _____

під час проходження виробничої виробничої психодіагностичної практики

(назва організації, установи)

Текст

характеристики

Психолог (методист-керівник) від бази практики (організації, центру, установи)

(ПІБ)

(підпис)

Печатка

« _____ » _____ 20____ року

**Приклад заповнення документації
з виробничої психодіагностичної практики**

Аналітичний щоденник

№ з/п	Дата проведення роботи	Вид та короткий зміст роботи (цілі, завдання, методи, прийоми, дидактичний матеріал)	Аналіз роботи	Коментарі, висновки	Відмітка про виконання керівника практики
1.	10.10.22	Перша консультація з обстежуваним 15867 для обговорення подальших форм роботи. Підбір психодіагностичного інструментарію.	Зустріч пройшла успішно, були виконані перші поставлені цілі.		
2.	11.10.22	Проведення методики «Прогресивні матриці Равена» для визначення особливостей пізнавальної діяльності.	Труднощів у роботі не виникало.	Визначений IQ обстежуваного (високий рівень інтелекту) та особливості	
3.	12.10.22	Діагностична робота з метою визначення особливостей емоційно-вольової сфери обстежуваного, а саме діагностика рівня тривожності та рівня суб'єктивного контролю. Застосовані методики «Шкала тривоги Спілберга» та «РСК».	Зустріч пройшла успішно, труднощів у роботі не виникало.	Визначено рівень реактивної (низька) та особистісної тривоги (висока) обстежуваного, а також рівень суб'єктивного контролю у різних сферах життя (переважно екстернальний контроль).	

4.	13.10.22	Діагностична робота з метою визначення особливостей особистісної сфери та сфери міжособистісного спілкування обстежуваного. Проведення методик MBTI та Q-sort.	Труднощів у роботі не виникало, робота виконана успішно.	Визначено тип особистості обстежуваного за типологією Маєрс-Бріггс та тенденцій його поведінки у групі.	
5.	17.10.22	Перша зустріч із обстежуваним 37821 для обговорення подальших форм роботи. Проведення методики «Прогресивні матриці Равена» для визначення особливостей пізнавальної діяльності.	Зустріч пройшла успішно, були виконані перші поставлені цілі	Визначений IQ обстежуваної (рівень інтелекту оцінується як вище середнього) та особливості її пізнавальних процесів.	
6.	18.10.22	Діагностична робота з метою визначення особливостей емоційно-вольової сфери обстежуваної, а саме діагностика рівня тривожності та рівня суб'єктивного контролю. Застосовані методики «Шкала тривоги Спілберга» та «РСК».	Труднощів у роботі не виникало, робота виконана успішно.	Визначено рівень реактивної (помірний) та особистісної (високий) тривоги обстежуваної, а також рівень суб'єктивного контролю у різних сферах життя (переважно екстернальний контроль).	

7.	19.10.22	Діагностична робота з метою визначення особливостей особистісної сфери та сфери міжособистісного спілкування обстежуваної. Використані методики: МВТІ та Q-sort.	Проведена діагностична робота відповідно до поставлених цілей. Під час виконання завдань методики МВТІ обстежувана доволі експресивно реагувала на всі питання пов'язані з емоціями, активно заперечувала усе з ними пов'язане (детальніше у протоколі).	Визначено тип особистості обстежуваної за типологією Маєрс-Бріггс (однак даний результат підлягає сумнівам через зазначену у протоколі причину) та тенденції її поведінки у групі. Зроблено припущення про наявність внутрішнього конфлікту.	
8.	21.10.22	Проведення діагностичного обстеження страшокласника з метою визначення його професійної спрямованості.	Під час проведення діагностичної роботи труднощів у обстежуваного не виникало.	Визначено професійна спрямованість особистості до гуманітарних наук.	
9.	24.10.22	Обробка матеріалу, отриманого під час процесу діагностики. Оформлення протоколів психодіагностичного обстеження.	Виконання кількісного та якісного аналізу результатів методик.	Труднощів в роботі не виникало.	
10.	26.10.22	Складання психологічних портретів обстежуваних 15867 та 37821.	Складання прогнозу подальшого розвитку та рекомендацій обстежуваному.	Труднощів в роботі не виникало.	
11.	28.10.22	Проведення діагностики міжособистісних відносин.	Кількісний та якісний аналіз отриманих результатів дослідження. Виявлення труднощів у	Труднощів в роботі не виникало.	

			взаємостосунках серед членів групи.		
12.	01.11.22	Складання психолого-педагогічної характеристики групи (колективу).	Аналітичний аналіз отриманих результатів та їх узагальнення. Розробка рекомендацій щодо покращення мікроклімату в групі.	Труднощів в роботі не виникало.	
13.	02.11.22	Складання звіту за результатами психодіагностичного обстеження.	Оформлення звітної документації відповідно до вимог психодіагностичної практики.	Висновки про професійні успіхи та невдачі викладені у звіті.	
14.	04.11.22	Розробка презентації (фотозвіту) результатів проходження виробничої психодіагностичної практики.	Систематизування видів робіт відповідно до програми з виробничої психодіагностичної практики.	Демонстрація результатів практики на звітній конференції.	

Постановка проблеми

Обстежуваний (шифр)

Вибір обстежуваного (*шифр*) у якості об'єкта обстеження та суб'єкта аналізу зумовлений його прагненням більше дізнатися про себе для самовдосконалення, а також виходячи із особливостей умов періоду самоізоляції.

У ході преконсультативного спілкування була сформована **психологічна проблема** обстежуваного, а саме: невпевненість у своєму майбутньому, нездатність визначити напрямки подальшого саморозвитку.

Метою нашої спільної роботи стало проведення комплексної діагностики для визначення напрямків самовдосконалення.

Були сформовані *припущення* щодо причини психологічних явищ, що спостерігаються:

- 1) підвищена тривожність;
- 2) небажання брати на себе відповідальність за свої дії;
- 3) незнання своїх психологічних особливостей і, відповідно, немога підібрати цікаву для себе діяльність.

Для діагностики було обрано такі **методики**:

1. «Прогресивні матриці Равена» - дозволить провести комплексну діагностику пізнавальної сфери і визначити особливості мислинневих процесів.
2. «Шкала тривоги Спілберга» - зручний та простий у використанні інструмент для вимірювання тривоги як емоційного стану та тривожності як риси особистості, що дозволяє зіставити і порівняти дані за двома шкалами.
3. «Рівень суб'єктивного контролю» (Дж. Роттер) - це зручний інструмент, використання якого дає доволі детальну інформацію про рівень суб'єктивного контролю особистості у різних життєвих сферах.
4. «Типологічний індикатор Майєрс-Бріггс» (МВТІ) - методика дає інформацію про когнітивний стиль людини, особливості її сприймання, темперамент, джерело енергії та активності - усе це складається у формулу типу особистості.
5. «Q-сортування» (В. Стефансон) - цей метод дає змогу виявити тенденції поведінки особистості у групі, а також наявність внутрішніх конфліктів, пов'язаних із міжособистісним спілкуванням.

Такий психологічний інструментарій дозволить провести комплексну діагностику п'яти сфер особистості (пізнавальна, емоційна, вольова, особистісна, міжособистісних відносин) та отримати необхідну інформацію для подальшого складання рекомендацій. Окрім того, ці методики є зручними для дистанційного проведення в умовах карантину.

Зразки протоколів дослідження згідно запиту клієнта

Протокол № 1.1

Обстежуваний: (наприклад В.К.)

Шифр: (наприклад 15867)

Стать: _____

Вік: _____

Дата: _____

Час початку: _____

Час кінця: _____

Клас (посада): _____

Методика «Прогресивні матриці Равена»

Розуміння та прийняття обстежуваним інструкції: обстежуваний зрозумів зміст інструкції та почав виконання завдання.

Обробка даних:

Серія	A	B	C	D	У
Кількість правильних відповідей	12	11	12	12	11
Усього	58				

IQ - 128

Інтерпретація:

Згідно з результатами методики IQ обстежуваного становить 128, що є показником високого рівня інтелекту та свідчить про високу здатність обстежуваного до інтелектуальної діяльності. В обстежуваного добре розвинені здібності до аналізу цілісного образу та виокремлення з нього окремих ознак, розуміння закономірностей змін та взаємозв'язків.

Протокол № 1.2

Обстежуваний: _____

Дата: _____

Шифр: _____

Час початку: _____

Стать: _____

Час кінця: _____

Вік: _____

Клас (посада): _____

Методика «Шкала тривоги Ч. Спілберга»

Розуміння та прийняття обстежуваним інструкції: обстежуваний зрозумів зміст інструкції та почав виконання завдання.

Обробка даних:

Шкала	Підрахування відповідей	Усього
Ситуативна	1+1+1+2+1+2+2+1+2+2+2+2+1+1+1+1+2+1+2+2	30
Особистісна	2+2+2+3+2+3+2+2+2+1+3+3+2+3+2+2+2+3+2+2	45

Нормативні значення:

Від 0 до 30 балів - низька тривожність;

Від 31 -44 бали - помірні;

Від 45 і більше - висока.

Інтерпретація:

Згідно із результатами методики обстежуваний належить до категорії високотривожних людей, які схильні сприймати загрозу своїй самооцінці та життєдіяльності у широкому діапазоні ситуацій і реагувати на неї вираженим станом тривожності. Загострюватися цей стан може у ситуаціях, що стосуються оцінки його компетенції або престижу.

Рівень реактивної тривоги, на противагу особистісній, низький, що свідчить про доволі спокійний стан обстежуваного на момент проходження методики, низьку актуальну тривогу.

Протокол № 1.3

Обстежуваний: _____

Дата: _____

Шифр: _____

Час початку: _____

Стать: _____

Час кінця: _____

Вік: _____

Клас (посада): _____

Методика «Q-сортування» (В.Стефансон)

Розуміння та прийняття обстежуваним інструкції: обстежуваний зрозумів зміст інструкції та почав виконання завдання.

Обробка даних:

Шкала	Підрахування балів	Усього
Залежність	3, 9, 15 , 21, 27, 33, 39, 45, 51 , 54	10
Незалежність	6, 42 , 18, 24, 30 , 36, 42 , 48, 57,	10
Товариськість	5, 7, 13, 19, 25 , 31, 37 , 43 , 49, 52	10
Нетовариськість	4, 10, 16, 22, 28 , 34 , 40 , 46, 55, 58	10
Прийняття « боротьби»	1 , 11, 17 , 23 , 29, 35 , 41 , 47, 56, 59	9
Уникнення « боротьби»	2, 8, 14, 20 , 26 , 32, 38, 44 , 50	10

Інтерпретація:

Згідно із результатами методики, обстежуваному характерна амбівалентність за напрямками «залежність-незалежність» та «товариськість-нетовариськість». Це може вказувати на внутрішній конфлікт особистості між прагненням прийняти групові стандарти і цінності, та водночас - заперечення їх. У поведінці це проявляється як нерішучість у спілкуванні із ситуативним проявом самостійності. Другий конфлікт полягає у прагненні особистості налагоджувати емоційні зв'язки у групі та за її межами та водночас наявності деякої байдужості до внутрішньо групових справ, в'ялості у спілкуванні. Поряд із тим, обстежуваний готовий активно брати участь у груповому житті, проявляє наполегливість у досягненні власної мети і відстоюванні своїх поглядів, доволі вимогливий до людей, які його оточують.

Психологічний портрет № _____

Обстежуваний, шифр: _____

Стать: _____

Вік: _____

Рівень розумового розвитку (*цифра досліджуваного*) за тестом «Прогресивні матриці Равена» - 128 IQ, що оцінюється як високий рівень інтелекту. В обстежуваного розвинені здібності до аналізу цілісного образу та виокремлення з нього окремих ознак, розуміння закономірностей змін та взаємозв'язків. Когнітивний стиль обстежуваного характеризується високим фокусом уваги на актуальному завданні, орієнтацією на інтуїтивні відчуття, намаганням досягнути ситуацію в цілому, а також логічно і неупереджено її обґрунтувати, спираючись на факти. Йому характерна здібність до абстрагованого мислення і створення загального плану та вміння розібратися у внутрішній логіці і принципах функціонування різних схем та організацій.

За результатами методики МВТІ формула типу обстежуваного - INTP. Тобто обстежуваному характерна орієнтація свідомості всередину, на суб'єкт (на самого себе); інтуїтивне сприйняття світу, він надає перевагу логічним судженням та фактам. Це свідчить про те, що обстежуваного приваблює діяльність, де він може продемонструвати свою аналітичні здібності, досягнути певні стратегічні лінії. Він прагне до збору нової об'єктивної інформації, складання її у єдину картину без протиріч, що іноді призводить до внутрішнього напруження. Згідно із школою тривоги Спілберга, в обстежуваного високий рівень особистісної тривожності та низький рівень реактивної тривоги.

За результатами методики «Рівень суб'єктивного контролю», в обстежуваного низький рівень суб'єктивного контролю, тобто він схильний приписувати свої успіхи та неуспіхи зовнішнім обставинам та випадковості, не впевнений у тому, що здатний значно впливати на перебіг подій у своєму житті. Однак у сфері виробничих відносин показник інтернальності суб'єктивного контролю високий, що свідчить про усвідомлення обстежуваним вагомості своїх дій у процесі організації виробничої діяльності, свого просування і встановленні стосунків у колективі.

Згідно із результатами методики Q-sort Стефансона, обстежуваному характерна амбівалентність за напрямками «залежність-незалежність» та «товариськість-нетовариськість». Це може вказувати на внутрішній конфлікт особистості між прагненням прийняти групові стандарти і цінності, та водночас - заперечення їх. У поведінці це проявляється як нерішучість у спілкуванні із ситуативним проявом самостійності. Другий конфлікт полягає у прагненні особистості налагоджувати емоційні зв'язки у групі та за її межами та водночас наявності деякої байдужості до внутрішньо групових справ, в'ялості у спілкуванні. Поряд із тим, обстежуваний готовий активно брати участь у груповому житті, проявляє наполегливість у досягненні власної мети і відстоюванні своїх поглядів, доволі вимогливий до людей, які його оточують.

Рекомендації: Обстежуваному рекомендується формування адекватної самооцінки, почуття впевненості та успіху для зниження рівня особистісної тривожності, прийняття відповідальності за власне життя та вчинки, а також звернути увагу на наявність потенційних внутрішніх конфліктів.

Приклад написання звіту про проходження виробничої психодіагностичної практики

В період з по я проходила/проходив виробничу психодіагностичну практику. За час проходження практики було використано методик спрямованих на діагностику пізнавальної, емоційної вольової та особистісної сфер двох (трьох) досліджуваних.

У процесі діагностики пізнавальної сфери була використана методика “Прогресивні матриці Равена”, яка дала можливість оцінити рівень розвитку невербального інтелекту. Результати дали можливість пояснити причини успішності обстежуваних у обраній сфері професійної діяльності, навчанні. Хоча, порівняння, наприклад, із вербальним тестом інтелекту розширило б уявлення про пізнавальну сферу обстежуваних. Результати дослідження емоційної сфери за допомогою «Шкали реактивної і особистісної тривожності» Спілбергера – Ханіна у поєднанні з дослідженням особистісної сфери (МВТІ) дали можливість пояснити у одного з обстежуваних актуальний емоційний фон, причини ж такого стану слід шукати в процесі особистого консультування або спілкування з обстежуваним. Вони дали інформацію про рівень тривожності, а також загальні відомості про типи особистостей, характерні стилі поведінки, темперамент досліджуваних. За допомогою діагностики вольової сфери (УСК) стали зрозумілі певні поведінкові прояви обстежуваних та їхнє ставлення до подій, що відбуваються у їхньому житті. Дослідження сфери міжособистісних стосунків відбувалося за допомогою тесту К.Томаса, завдяки якому стали відомі основні стратегії поведінки обстежуваних у конфліктних ситуаціях.

Використані методики дали обмежений обсяг інформації, але для формулювання загальних напрямів самовдосконалення та саморозвитку обстежуваних її вистачило.

В ході проходження практики я успішно навчилася здійснювати підбір психодіагностичного інструментарію, необхідного для проведення психологічного дослідження, розвинула навички проведення та обробки результатів психодіагностичних обстежень, покращила свої вміння в обробці психодіагностичних методик і формулюванні психологічних висновків, практичних рекомендацій, знаходженні зв'язків між індивідуальними характеристиками різних сфер психіки обстежуваних та поведінковими проявами у їхньому повсякденному житті.

7.3. Додатки до виробничої психоконсультативної практики

Додаток 1

Індивідуальний план роботи студента-практиканта

(ПШ)

Тижні практики	Завдання	
1 тиждень	1	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	
2 тиждень	1	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	
3 тиждень	1	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	
4 тиждень	1	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	

Керівник практики від фахової кафедри
практики

Керівник практики від бази

(підпис, прізвище та ініціали)

(підпис, прізвище та ініціали)

**Щоденник психоконсультативної практики
студента (студентки) III курсу
кафедри _____
факультету психології**

(прізвище, ім'я, по батькові)

Освітній ступінь Бакалавр

Напрямок підготовки 05 «Соціальна та поведінкові науки»

Спеціальність 053 «Психологія»

Освітня програма «Психологія»

Термін проходження практики: з «__» _____ 20__ р. до «__» _____ 20__ р.

База проходження практики _____

№ з/п	Дата та час проведення роботи	Назва (вид) роботи	Короткий зміст роботи	Відмітки про виконання
1.				
2.				
3.				
4.				

Керівник практики від фахової кафедри
практики

Керівник практики від бази

(підпис, прізвище та ініціали)

(підпис, прізвище та ініціали)

Орієнтовна схема аналізу спостереження за консультативною сесією психолога бази практики

Етап консультативної роботи	Техніки, прийоми, засоби використані психологом	Аналіз роботи	Коментарі, висновки
<i>1 етап. Аналіз змісту скарги клієнта:</i>			
1) аналіз локусу скарги (суб'єктного й об'єктного)			
2) аналіз самодіагнозу клієнта і формулювання попереднього психологічного діагнозу			
3) аналіз психологічного запиту (при необхідності – уточнення і допомога у формулюванні)			
4) аналіз прихованого змісту і підтексту скарги клієнта			
<i>2 етап. Аналіз психологічної ситуації:</i>			
1) визначення обставин, що могли мати істотне значення в розвитку психологічних проблем клієнта			
2) визначення кола осіб, що потребують психологічної допомоги			
3) прогнозування можливого розвитку ситуації і небажаних психологічних наслідків			
<i>3 етап. Аналіз психологічної проблеми:</i>			
1) висування первинних гіпотез щодо змісту			

психологічних проблем клієнта			
2) ідентифікація психологічних проблем і труднощів клієнта (у тому числі й неусвідомлених ним)			
3) висування психологічних гіпотез щодо причин труднощів клієнта, механізмів їх виникнення і розвитку			
4) висновок про необхідність додаткових даних анамнезу, поглиблення психодіагностичного дослідження для перевірки гіпотез; здійснення заходів (на підставі отриманих даних) та актуалізація нових припущень			
5) перевірка зроблених припущень, відмова від помилкових психологічних гіпотез (не підставі отриманих даних) та актуалізація нових припущень			
6) формулювання психологічного діагнозу			
7) формулювання психологічного висновку й інтерпретація його клієнтові			
8) висновки про наявність проблем клієнта, які виходять за межі компетентності психолога – консультанта			

4 етап. Формулювання консультативного завдання:			
1) формулювання разом із клієнтом попереднього варіанту консультативного завдання (мети консультивання)			
2) аналіз сприятливості психологічного прогнозу			
3) оцінка реальних умов і можливостей розв'язання клієнтом консультативного завдання			
4) переформулювання разом із клієнтом консультативного завдання таким чином, щоб воно мало сприятливий прогноз і можливості для ефективного вирішення			
5) висновок про необхідність звернення за консультацією до інших фахівців (дефектолога, психіатра, сексопатолога і т. д.)			
5 етап. Розв'язання консультативного завдання:			
1) спільне вироблення з клієнтом тактики корекційних дій			
2) вибір доцільних способів психологічної допомоги, необхідних для досягнення поставленої мети			
3) підведення клієнта до самостійного рішення його психологічних проблем у процесі спілкування з ним;			

психокорекцій на робота			
4) аналіз результативності психологічної допомоги			
5) спостереження віддалених наслідків і збір даних катамнезу (здійснюється при необхідності)			

ПРОТОКОЛ
індивідуальної психологічної діагностики

_____ (ПІБ клієнта)

Дата (термін) проведення: _____

Вік: _____

Хто звернувся (ПІБ, статус):

Причина звернення (запиту):

Мета діагностики:

Зміст проведеної роботи (назви використаних методик, опис поведінки під час проведення дослідження, емоційні реакції, характер спілкування тощо):

Висновки:

Рекомендації:

Психолог
_____ (прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

**ПРОТОКОЛ
групової психологічної діагностики**

Дата (терміни) проведення: _____

Мета діагностики: _____

Проблема (зміст):

Діагностичний інструментарій:

Характеристика вибірки: (кількість, вік, гендерна характеристика тощо) _____

Результати діагностики:

Висновки:

Рекомендації:

Психолог

(прізвище, ініціали)

(підпис)

**ПРОТОКОЛ
індивідуальної психологічної консультації**

_____ (ІПБ клієнта)

Дата: _____

Короткий зміст звернення (запиту):

Причина звернення (запиту):

Зміст проведеної роботи:

Висновки:

Рекомендації:

Психолог

_____ (прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

**ПРОТОКОЛ
групової психологічної консультації**

Дата (терміни) проведення: _____

Мета консультації: _____

Характеристика вибірки: (кількість, вік, гендерна характеристика тощо) _____

Короткий зміст звернення (запиту):

Причина звернення (запиту):

Зміст проведеної роботи:

Висновки:

Рекомендації:

Психолог

_____ (прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

Розгорнутий аналіз консультативної сесії (орієнтовна схема)

1. Загальні данні про клієнта: стать, вік, освіта, актуальна життєва ситуація (з ким проживає, склад сім'ї, особливості життя).

2. Запит клієнта та умови звернення: скарга клієнта його словами, що спонукало клієнта звернутись до психолога.

3. Загальна психологічна характеристика клієнта: тип особистості, типові ознаки клієнта, які проявлені в ході консультації та на основі спостереження психолога-консультанта, особливості комунікації (темп мови, інтонації, пози, смислові наголоси у мові клієнта, теми та інші люди про кого говорить клієнт), самооцінка та система цінностей клієнта, особливості емоційності клієнта, спектр емоцій та почуттів, які проявлені клієнтом в сесії (домінуючі емоції, загальний тон консультативної бесіди, схильність до переживання певних почуттів, почуття, які уникає клієнт), особливості інтелектуальної сфери клієнта – здатність до аналізу, глибина розуміння себе та інших.

4. Аналіз та інтерпретація проблеми клієнта словами психолога-консультанта. Мета роботи в сесії – що намагався досягти консультант в контексті запита клієнта, гіпотези які висунуто в роботі, гіпотези які було підтверджено.

5. Опис прийомів та технік, які використовував консультант, відгуки на них клієнта, аналіз того як це впливало на процес бесіди (наводити конкретні діалоги, які ілюструють ці факти), почуття та переживання клієнта по ходу бесіди, зміст інсайтів клієнта.

6. Аналіз результатів роботи: що на погляд консультанта було досягнуто в роботі, які зміни відбулись у свідомості клієнта, що він сам думає про свій запит зараз, які ресурси вдалось активізувати в клієнті, як це змінює його внутрішню позицію.

7. Аналіз консультантом пережитого досвіду консультативної взаємодії з клієнтом: почуття, які залишились після бесіди у консультанта; які складнощі відчував консультант в процесі взаємодії з клієнтом, які контрпереносні почуття були у консультанта (ким відчував себе консультант в ході роботи).

План групової консультації

Тема консультації: *актуальна для клієнтів тема чи за запитом бази практики*

Кількість учасників: ____

Категорія учасників: *батьки, діти віком від...до..., жінки, співробітники і т.д.*

Мета: _____

Завдання: _____

Результати групової діагностики (за наявності) _____

Форми організації роботи: *круглий стіл, майстер-клас, тренінг, семінар-практикум, інтерактивна лекція тощо.*

Методи та прийоми роботи: *пояснення, розповідь, вправи, ігрові завдання, питання для активізації уваги, рухові вправи і т.д.*

Обладнання: *проектор, фломастери, фарби і т.д.*

Інформаційний матеріал для виступу: *підібрати з літературних джерел та структурувати у такій послідовності: 1) привітання, вступне слово та знайомство учасників (розминка); 2) основний зміст консультації (лекція, вправи, обговорення відеоматеріалів тощо); 3) рефлексія; 4) прощання.*

Рекомендації: *сформулювати на основі інформаційного матеріалу та отриманого досвіду діагностичної та консультативної практики у даному закладу.*

Висновки: *зробити на основі проведеного заходу з урахуванням результатів дискусії, виступів учасників та їх міркувань.*

Міністерство освіти та науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Факультет психології
Кафедра _____

**ЗВІТ
З ВИРОБНИЧОЇ ПСИХОКОНСУЛЬТАТИВНОЇ ПРАКТИКИ**

Студента 3 курсу
30 пс групи
освітнього ступеня Бакалавр
галузі знань 05 Соціальні та
поведінкові науки
спеціальності 053 Психологія
освітньої програми «Психологія»
Іваненка Петра Володимировича

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Шкала ECTS _____

Керівник практики від кафедри

(ПІБ)

(підпис)

Київ-2022

7.4. Додатки до виробничої психокорекційної практики

Додаток 1

Міністерство освіти та науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет психології
Кафедра _____

Звітні матеріали
з виробничої психокорекційної практики
студента-практиканта _____ курсу _____ групи
спеціальності Психологія

(Прізвище, ім'я, по батькові)

Місце проходження практики:
Школа (центр, освітній заклад): _____

Термін проходження практики:
з _____ по _____

Керівник практики (по кафедрі):

Керівник від бази практики:

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Шкала ECTS _____
Керівник практики від кафедри

(ПІБ)

(підпис)

Київ-20__

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Факультету психології

Кафедра _____

ЩОДЕННИК

з виробничої психокорекційної практики
студента _____

(Прізвище, ім'я, по батькові)

освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

спеціальність **053 «Психологія»**

_____ 4-го курсу, _____ 40 пс групи

Місце проходження практики:

Школа (центр, освітній заклад): _____

Термін проходження практики:

з _____ по _____

Керівник практики (по кафедрі):

Керівник від бази практики:

Київ – 20....

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

направляється на виробничу психокорекційну практику
до _____
(Назва освітнього закладу, установи – бази практики, адреса)

Термін проведення практики:
з „___” _____ 20__ р. по „___” _____ 20__ р.

Керівник практики від університету:

(Прізвище, ім'я, по батькові, посада)

Студент прибув на базу практики
„___” _____ 20__ р.

Директор закладу (Керівник установи)
(бази практики)

(Підпис)

(Прізвище, ім'я, по батькові)

МП

Студент вибув з бази практики
„___” _____ 20__ р.

Директор закладу (Керівник установи)
(бази практики)

(Підпис)

(Прізвище, ім'я, по батькові)

МП

ГРАФІК РОБОТИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Дні тижня	Інтервали робочого часу	
	з _____ 202__ рік	по _____ 202__ рік
Понеділок		
Вівторок		
Середа		
Четвер		
П'ятниця		

Підпис студента-практиканта _____

1. Організація практики

Настановча конференція з виробничої психокорекційної практики відбудеться „___” _____ 20__ р.

Підсумкова конференція з виробничої психокорекційної практики відбудеться „___” _____ 20__ р.

1.1. Студент, прибувши на базу практики, повинен подати керівникові практики щоденник, пройти інструктаж з правил внутрішнього розпорядку закладу, техніки безпеки, уточнити план проходження практики, отримати завдання для проведення навчально-виховної та науково-дослідної роботи.

1.2. Під час проходження практики студент зобов'язаний:

- суворо додержуватися правил внутрішнього розпорядку закладу – бази практики, студент може бути відсутнім лише з дозволу керівників практики;
- сумлінно виконувати завдання практики, передбачені програмою;
- виявляти високу відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт і гуманність;
- систематично вносити записи до щоденника з практики та своєчасно подавати на перевірку необхідну документацію.

1.3. Підсумки практики підбиваються на підсумковій студентській конференції Інституту. Оцінювання результатів практики є диференційованим і враховується під час призначення стипендії

1.5. Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, отримав негативний відгук про виконану роботу або не набрав достатню кількість балів, рішенням вченої ради Інституту може бути надано право проходження

практики повторно при виконанні умов, визначених фаховою кафедрою. Студент, який востаннє отримав негативну оцінку з практики, відраховується з університету.

2. Завдання виробничої психокорекційної практики

3. Перелік звітної документації студента-практиканта

4. Календарний графік проходження виробничої психокорекційної практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики						Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Керівник практики від університету:

(підпис)

(Прізвище, ініціали)

5. Робочі записи під час практики

6. Звіт про проходження виробничої психокорекційної практики

У звіті слід висвітлити:

- місце та умови проходження практики;

- зміст практичної роботи студента, її результати та стислий аналіз;
- знання, уміння, навички, придбані та вдосконалені під час практики;
- труднощі, що виникли у процесі проходження психокорекційної практики;
- рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення процесу практичної підготовки студентів.

7. Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

8. Висновок керівника практики від університету про проходження виробничої психокорекційної практики

Оцінка:

за національною шкалою _____

кількість балів за 100 бальною шкалою _____ за шкалою ECTS _____

Керівник практики від кафедри:

(підпис)

(Прізвище, ініціали)

Правила ведення й оформлення щоденника

1. Щоденник – основний документ студента під час проходження виробничої психокорекційної практики.
2. Під час практики студент щодня коротко записує в щоденнику що зроблено ним для виконання календарного графіка проходження практики.
3. Не рідше як раз на тиждень студент зобов'язаний подавати щоденник керівникам від бази практики, які перевіряють записи студента й підписують їх, вносять письмові зауваження та додаткові завдання.
4. Після закінчення практики щоденник переглядається керівником практики, відповідним чином затверджується та передається на кафедру.
5. Без заповненого і затвердженого щоденника практика не зараховується.
6. Щоденник зберігається на кафедрі протягом трьох років.

**ПРОТОКОЛ №
збору первинної інформації**

Суб'єкт запиту: _____

Зміст запиту: _____

Зміст бесіди з клієнтом: _____

Питання психолога:

Відповіді клієнта:

1. _____

1. _____

2. _____

2. _____

3. _____

3. _____

Додаткова інформація (джерела, зміст): _____

Психологічна проблема: _____

Мета психодіагностичного обстеження: _____

Підпис студента-практиканта: _____

ПРОТОКОЛ №
психодіагностичного обстеження клієнта

1. Об'єкт дослідження: _____

2. Мета дослідження: _____

3. Експериментатор: _____

4. Обстежуваний: _____

5. Психодіагностичний інструментарій: _____

6. Дата і час проведення обстеження: _____

1. Інструкція: _____

8. Результати психологічного обстеження: _____

9. Аналіз результатів: _____

10. Висновки: _____

Підпис студента-практиканта: _____

**ПСИХОЛОГІЧНА КАРТКА ДОСЛІДЖУВАНОВОГО
(Варіант 1)**

Ім'я та прізвище _____

1. Дата народження _____
2. Школа (або інший навчальний чи виховний заклад) _____
3. Клас _____
4. Дата обстеження _____
5. Відомості про сім'ю (кількість членів сім'ї, тип взаємовідносин, професія батьків тощо) _____
6. Стан здоров'я _____
7. Навчальні досягнення _____
8. Улюблені шкільні предмети _____
9. Улюблені заняття _____
10. Гуртки, секції, факультативи, що відвідує (чи відвідував) _____
11. Наявність (відсутність) труднощів у навчанні _____
12. Поведінка у школі _____
13. Суспільна активність _____
14. Обґрунтування вибору даного учня в якості обстежуваного _____
15. Задачі діагностичного обстеження учня _____
16. Обґрунтування вибору конкретних методів обстеження _____
17. Результати індивідуальної психодіагностики (у вигляді таблиці): _____

№ п/п	Дата проведення	Назва методики, автор, спрямованість методики	Короткий результат, висновки та рекомендації

18. Результати спостережень та бесід _____
19. Психологічна характеристика обстежуваного клієнта, прогноз щодо подальшого розвитку та рекомендації _____

Підпис студента-практиканта _____

**ПСИХОЛОГІЧНА КАРТКА -ХАРАКТЕРИСТИКА
ДОСЛІДЖУВАНОВОГО
(Варіант 2)**

1. Загальні відомості про дитину:

- Прізвище, ім'я _____
- Дата народження _____
- Загальний фізичний розвиток _____
- Стан здоров'я _____
- Склад сім'ї, матеріальне забезпечення, житлові умови _____

2. Особливості життя дитини у сім'ї:

- Взаємовідносини дитини з батьками _____
- Організація діяльності та відпочинку дитини у сім'ї _____
- Виконання режиму та правил поведінки в сім'ї _____
- Ставлення дитини до батьків і вихователів _____
- Особливості комунікативних взаємовідносин дитини з ровесниками _____

3. Психічний розвиток дитини:

- Пізнавальна спрямованість дитини (зміст та характер запитань дитини під час занять, прогулянок, екскурсій) _____
- Тип сприймання дитини, розвиток спостережливості _____
- Розвиток мови (запас слів, вміння відповідати на запитання, переказувати запропонований текст казки, розповіді) _____
- Особливості розвитку уяви як центрального новоутворення у дошкільному віці, її прояв у дитини в грі _____

4. Характеристика особистості дитини:

- Риси темпераменту дитини, екстраверт чи інтроверт _____
- Бажання та інтереси дитини _____
- Особливості емоцій та почуттів дитини _____
- Моральні уявлення дитини і судження про те, “що таке добре і що таке погане” тощо _____
- Мотиви поведінки дитини в ситуації вільного вибору, під контролем дорослих, ровесників і поза контролем _____
- Нахили та здібності дитини, що виявляються у неї в різних видах діяльності. Прояв у дитини елементів творчості _____

Підпис студента-практиканта _____

ДОКОРЕКЦІЙНА ПСИХОДІГНОСТИЧНА КАРТКА
(психологічна інформація про клієнта психолога
для проведення психокорекційної роботи)

1. Ім'я та прізвище досліджуваного (клієнта) _____

2. Дата народження _____

3. Клас(група) _____

4. Школа (дошкільна установа) _____

5. Стать _____

6. Характеристика провідної діяльності та загального психічного розвитку _____

1) виявляє цікавість до учбових предметів (до всіх в однаковій мірі, виділяє окремі предмети) або не виявляє цікавості ні до жодного предмету _____

2) особливості виконання учбової діяльності (організованість, активність та ін.) _____

3) розвиток мови (запас слів, вміння переказувати учбові та неучбові тексти; краще володіє усною чи письмовою мовою) _____

4) розвиток уваги (уміння зосереджуватися тощо) _____

5) розвиток пам'яті _____

6) розвиток мислення _____

7) найбільш суттєві труднощі у навчанні (за відзивами вихователів, вчителів) _____

8) типова реакція на оцінку, схвалення та зауваження вихователів, вчителів (частіше погоджується або не погоджується; ставлення до допомоги, контролю, схвалення тощо.) _____

9) загальна характеристика поведінки дитини у дошкільного закладу, учня у школі поведінка на заняттях, перервах; веде себе спокійно, стримано, активно рухається; флегматичний _____

10) виконання режиму та правил поведінки (виконує, зрідка порушує; свідомо ігнорує правила поведінки; випадки грубого порушення правил поведінки) _____

11) за якими предметами є найбільш суттєві пробіли знань, їх причини _____

7. Суспільна та трудова діяльність _____

1) суспільна активність (пасивний/дисциплінований виконавець; активний, ініціативний/пасивний, безініціативний: виконує постійні або разові доручення) _____

2) участь у заходах і житті класу/школи (для учнів) (ініціативний, організатор, учасник, виконавець) _____

3) яким видам трудової діяльності віддає перевагу _____

4) які особливості має виконання учбової діяльності (організованість, активність та

- інше) _____
- 5) найбільш суттєві труднощі у навчанні (за відзивами вихователів, вчителів) _____
- 6) типова реакція на оцінку, схвалення та зауваження вихователів, вчителів (частіше погоджується чи не погоджується; відношення до допомоги, контролю, схвалення та інш.) _____
- 7) загальна характеристика поведінки дитини у дошк. закладі, учня у школі (поведінка на заняттях, перервах; веде себе спокійно, стримано, активно рухається; в'ялий флегматичний) _____
- 8) виконання режиму та правил поведінки (виконує, зрідка порушує; свідомо ігнорує правила поведінки; випадки грубого порушення правил поведінки) _____
- 9) за якими предметами є найбільш значні пробіли знань. Причини їх _____

8. Особливості комунікативних взаємовідносин (у колективі, з батьками, з вчителями, з вихователями, з іншими дітьми) _____

- 1) особливості взаємовідносин з батьками (труднощі, непорозуміння, конфлікти) _____
- 2) становище у класі (групі) (має авторитет чи ні, має симпатії у середовищі ровесників та ін.) _____
- 3) особливості взаємовідносин з іншими дітьми _____
- 4) стиль взаємовідносин з ровесниками (спокійно-доброзичливий, агресивний, нестійкий; залежить від ситуації) _____
- 5) специфічні стереотипи емоційної поведінки (образливість, конфліктність, капризність, плаксивість та ін.) _____

9. Особливості зростання особистості:

- 1) інтереси (перелік всього, що цікавить, скільки читає, які кружки та заняття любить, як проводить час та ін.) (для учнів) _____
- 2) які має схильності (до професії, до виду діяльності) _____
- 3) найбільш явно виражені риси характеру _____
- 4) характер оволодіння навичками культурної поведінки (володіє, не володіє, є окремі зриви з дорослими та/або з ровесниками) _____

10. Результати спеціальної психодіагностики (за даними тестів) _____

11. Відомості про сім'ю та її особливості (повна сім'я, неповна сім'я, конфліктна сім'я та ін.) _____

12. Відомості (якщо це можливо) про загальний стан здоров'я (нервовість, підвищена втомлюваність, часті захворювання та ін.) _____

Підпис студента-практиканта _____

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ ДОШКІЛЬНИКА
(діагностика рівня розвитку та готовності до школи)

Прізвище та ім'я дитини _____

Вік дитини _____

Група дитячого закладу _____

Дата обсте- ження	Сприйняття				Увага				
	Назва методики	Назва методики	Назва методики	Назва методики	Назва методики				
					Продуктивність	Стійкість			
1	2	3	4	5					
Увага			Пам'ять						
			Впізнання	Запам'ятовування та відтворення					
Назва методики	Назва методики	Назва методики	Оперативна пам'ять	Короткочасна зорова	Коротко- часна слухова	Динаміка заучу- вання			
			Назва методики	Назва методики	Назва методики	Назва методики			
6	7	8	9	10	11	12			
Мислення				Мова					
Образно-логічне		Наглядно-дійове		Назва методики	Назва методики				
Назва методики		Назва методики							
13		14		15	16				
Особистісні особливості			Міжособистісні відносини						
Мотиви досягнен- ня успіху	Тривож- ність	Само- оцінка	Доб- рота	Уваж- ність	Прав- диві- сть	Ввіч- ли- вість	Відпові- даль- ність	Соціо- метрич- ний статус	Загальна оцінка
Назва методики	Назва методики	Назва методики							
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

Підпис студента-практиканта _____

ПСИХОЛОГІЧНІ ВИСНОВКИ Й ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Прізвище, ім'я дитини _____

Дата заповнення _____

Дата обстеження	Найбільш розвинені психологічні властивості		Найменш розвинені психологічні властивості		Інші особливості	Загальні психолого-педагогічні рекомендації	Спеціальні психолого-педагогічні рекомендації
	Найменування	Показник	Найменування	Показник			

Підпис студента-практиканта: _____

**ФРАГМЕНТ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ
(психокорекція агресивної поведінки дітей)**

Мета: знизити агресивну поведінку учнів.

Завдання психокорекційної роботи:

1. Навчити учнів конструктивним формам поведінки;
2. Усунути надмірну напруженість й агресивність;
3. Розвинути адекватне сприймання самого себе і свого оточення;
4. Навчити самоконтролю та саморегуляції;
5. Навчити вмінню взаємодіяти і співпрацювати з іншими людьми.

Вік учасників: учні 5-6 класів; група 7-10 дітей.

Форма роботи: змішана (групова й індивідуальна)

Методи роботи: вправи на самопізнання; рольове прагнення ситуації, бесіда; образотворча діяльність; вправи на ауторелаксацію.

Обладнання: зошити для кожного учасника, кольорові олівці, магнітофон, касети із записами музики, м'ячик, обруч.

Тривалість: 7 занять (1-1,5 години щодня або через день).

Індивідуальна робота: бесіди з кожною дитиною – 1-2 рази по 0,5 – 1 години.

Участь у роботі інших осіб:

- батьки (бесіда);
- вчителі (бесіда, анкетування; допомога у підтримці і контроль за дитиною; вироблення ефективних способів реагування на агресивні прояви поведінки).

Список використаної літератури.

Зміст і структура кожного заняття:

(включає опис вправ, рольових ігор, диспутів, запитання для обговорення тощо)

Під час і після проведеної психокорекційної роботи дитині рекомендується вести щоденник самоконтролю та практикуються зустрічі щотижня.

Підпис студента-практиканта _____

ДОПОМІЖНА ПРОГРАМА ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Визначення проблеми дослідження:

Передбачає опис наявної проблемної ситуації та потреби, доцільності подолання труднощів, що виникли, наприклад, у навчально-виховному процесі.

Визначення об'єкту й предмету дослідження.

Об'єктом може виступати психічне явище певної категорії клієнтів, які підлягають дослідженню.

Предмет – це завжди окремі психічні властивості, стани, процеси, функції, види поведінки, діяльності і спілкування, взаємозв'язки між психічними явищами, характеристики певних явищ тощо.

Так, щодо проблеми труднощів навчання учнів 3-х класів з математики об'єктом дослідження може бути мисленнева діяльність учнів 3-х класів, а предметом дослідження – розвиток сформованості мисленневих процесів, здатності до абстрагування.

Побудова гіпотези, визначення мети, постановка завдань.

Гіпотеза – припущення про існування або відсутність якогось феномену, його зумовленість певними зовнішніми або внутрішніми чинниками, взаємозв'язки властивостей, ступінь їх вияву.

Мета – бажаний кінцевий результат.

Постановка завдань – це вибір шляхів і засобів для досягнення мети, що передбачає розгляд більш вузьких компонентів дослідження. Такими компонентами можуть бути:

- сфери психіки та їх структурні компоненти (емоційна, когнітивна, поведінкова, комунікативна сфери);

- детермінанти явищ, що вивчаються;

- внутрішня структура явища (компоненти, певні характеристики) тощо.

Завдання можуть бути сформульовані як запитання, відповіді на які дають змогу досягти мети.

Обґрунтування вибору методів і методик.

Опис психодіагностичного інструментарію за схемою:

1. Назва методики та її автор.

2. Літературне джерело.

3. Яку функцію (якість, явище, особливість тощо) досліджує.

4. Строк проведення.

АНКЕТА

Визначення професійних бажань старшокласника шляхом доповнення незакінчених речень

Мої професійні бажання:

1. Я бачу свою професійну мету в тому щоб... _____

2. Я збираюся... _____

3. Я можу досягнути успіху в... _____

4. Я впевнений, що бажую... _____

5. В мене є все, що необхідно для... _____

6. Я знаю, що я буду... _____

7. В мене є природне прагнення... _____

8. Моє навчання дозволяє мені... _____

9. У мене є здібності до... _____

10. Мій теперішній стан дозволяє... _____

Профдіагностична програма з визначення профілю подальшого навчання учнів старших класів

Введення профільного навчання в старших класах відповідає структурі загальноосвітніх і життєвих установок більшості старшокласників. Ефективне здійснення профорієнтації як науково-практичної системи підготовки особистості до вільного і свідомого професійного самовизначення неможливо без виявлення, аналізу, оцінки та врахування інтересів особистості, якими детерміновано вибір певного життєвого шляху саме в період життєвого самовизначення. Проблема формування класів із профільним навчанням турбує як учнів та їх батьків, так і адміністрацію школи. Існування в школах єдиної профдіагностичної програми значно полегшить проблему вибору профілю навчання.

Мета програми: ґрунтовний прогноз розвитку учнів та їх професійного самовизначення, допомога у визначенні профілю подальшого навчання за основними напрямками профілізації.

Завдання:

діагностичні – аналіз результатів психологічної діагностики дозволить зробити певні припущення щодо інтересів та інтелектуальних можливостей старшокласників та співставити їх з успіхами з навчальних дисциплін;

прогностичні – згідно з результатами діагностичних завдань зробити прогноз щодо профілю подальшого навчання найменш помилковим;

конструктивні – проведення досліджень дасть можливість розробити перспективний план дій окремо з кожним учнем щодо його професійного самовизначення;

комунікативні – дослідження передбачає безпосереднє спілкування з учнями, що може також сприяти досягненню поставленої мети.

Методи дослідження:

групова або індивідуальна психодіагностика учнів старших класів за методиками:

1. Орієнтаційно-діагностична анкета інтересів (ОДАНІ-2) (створена Б.О.Федоришиним та С.Я.Карпіловською на основі модифікації анкети інтересів А.Є.Голомштока і О.Є.Мешковської).

2. Опитувальник професійної спрямованості (ОПС) Д.Голанда (модифікація стимульного матеріалу В.В.Синявського та О.О.Ящишина).

3. Шкільний тест розумового розвитку (ШТРР) (модифікація стимульного матеріалу С.Н.Комінко та С.І.Уніят).

Опис діагностичної роботи:

В психодіагностичному дослідженні приймають участь учні старших класів, які навчаються в середніх загальноосвітніх або спеціалізованих навчальних закладах. Форма роботи: групова та індивідуальна; планова або за запитом учнів, батьків, адміністрації.

Приклад оформлення

Психологічна картка досліджуваного

1. Прізвище, ім'я, по-батькові Єгорова Олена Сергіївна
2. Дата народження 10.10.03
3. Завдання психодіагностичного дослідження: визначити рівень готовності до навчання у школі.
4. Результати індивідуальної тестової психодіагностики:

Дата проведення	Назва методики	Стислі результати
18.10.22 р. 19 .10.22 р. 21 .10.22 р. 22.10.22 р. 25.10.22 р.	Мотивація учіння (за М.Гінзбургом); методика «Так і ні» та тест «Будиночок» (за Н.Гуткіною); методика «Звукові схованки»; методика «Який я?»; методика «Бесіда про школу» (Т.Нежнова); методика «Чобітки» (Н.Гуткіна)	1) Самооцінка між середньою та високою; основні мотиви: навчальний, ігровий, мотив одержання балу; рівень фонематичного слуху - середній; загальний рівень емоційно-вольової готовності – середній; загальний рівень вміння дитини діяти за правилом – середній. 2) Переважають шкільні варіанти відповідей. Внутрішня позиція дитини має змістовний характер. Загальна поведінка дитини під час тестування робоча, береться за кожне нове завдання зацікавлено, темп роботи нормальний, проявляє готовність до контакту з психологом, не втомлюється. Високий рівень емпіричного узагальнення, здатна розв'язувати задачі на абстрактному рівні.

5. Результати спостережень, бесід: Загальна поведінка дитини під час тестування робоча, береться за кожне нове завдання зацікавлено, темп роботи нормальний, проявляє готовність до контакту з психологом, не втомлюється.

6. Психологічна характеристика досліджуваного: психологічний розвиток дитини відповідає віковому рівню.

7. Висновки щодо завдань діагностичного дослідження: наявний середній рівень готовності до навчання у школі.

Прогноз подальшого розвитку та рекомендації: до навчання у школі готова, бажано розвивати вміння працювати за правилом.

Приклад оформлення щоденника виробничої психокорекційної практики

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Факультет психології

Кафедра психосоматики та психологічної реабілітації

ЩОДЕННИК

з виробничої психокорекційної практики

студентки Макаренко Марії Дмитрівни

(Прізвище, ім'я, по батькові)

освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

спеціальність **053 «Психологія»**

4-го курсу, 40 пс групи

Місце проходження практики:
Спеціалізована школа I-III ступенів № 73
Термін проходження практики:
з 18.10.22 р. по 21.11.22 р.

Керівник практики (по кафедрі):
проф. Мозгова Г.П.

Керівник від бази практики:
Коваленко О.П.

Дата	Короткий зміст роботи	Примітки
18.10.22 р.	Знайомство з адміністрацією школи. Ознайомлення з документацією психолога школи.	Директор школи зустріла привітливо, познайомила з психологом Коваленко О.П. Ознайомила з документацією шкільного психолога
19.10.22р.	Пошук тестових методик для діагностування професійного самовизначення учнів, що не відбулося.	Знайдено Диференційно-діагностичний опитувальник та методику «Визначення типу майбутньої професії», автор - Є.А.Клімов. Методики, на нашу думку, є тотожні, тому вирішено одну з них використати у корекційній психодіагностиці, а іншу - для визначення ефекту психокорекційної роботи. Знайдено методики „Структура інтересів" Хеннінга та „Ціннісні орієнтації" Рокича. Також ми знайшли „Анкету життєвого і професійного самовизначення" (Автори-укладачі: П.С.Лернер, Н.Ф.Родичев).
20.10.22 р.	Складання анкети для виявлення стратегій професійного самовизначення старшокласників.	Анкета включає у себе 10 запитань, які спрямовані на виявлення особливостей професійного самовизначення учня, а також інтересів школяра (Які книжки Ви любите читати?), особливостей комунікативних взаємин (У відносинах з однолітками Ви найчастіше буваєте...), які могли б, на нашу думку, вплинути на нього.
21.10.22 р.	Відвідування школи №153. Знайомство з 1 класом. Проведення загальної бесіди. З'ясування хто з учнів ще не визначився з майбутньою професією. Отримання згоди від школярів стосовно проходження ними психологічної корекції професійного самовизначення, що не відбулося.	У класі навчається 28 учнів. Більшість учнів у даному класі вже визначилися з обранням свого подальшого професійного шляху. Дехто відвідує підготовчі курси при університетах. У 10 учнів професійне самовизначення не відбулось. 7 учнів погодились на проходження психокорекційної програми.

22.10.22 р.	Пошук матеріалу для психокорекційної роботи.	Знайдено психокорекційний матеріал (вправи „Цікаве ім'я”, „Кола”, „Прийняття норм групової взаємодії”, „Асоціації”, „Метафора почуттів”). Складено психокорекційне заняття 1.
25.10.22 р.	Проведення методик ДДО Є.Клімова, „Структура інтересів” Хеннінга, „Ціннісні орієнтації” Рокича, Анкети життєвого і професійного самовизначення (Автори-укладачі: П.С.Лернер, Н.Ф. Родичев) та Анкети для виявлення стратегій для професійного самовизначення старшокласників.	Досліджувані - П.Салінський, К.Лащикова, Ю.Якимчук та К.Сауленко.
26.10.22 р.	Проведення методик ДДО Є.Клімова, «Структура Інтересів» Хеннінга, «Ціннісні орієнтації» Рокича, Анкети життєвого і професійного самовизначення (Автори-укладачі: П.С.Лернер, Н.Ф.Родичев) та Анкети для виявлення стратегій професійного самовизначення і старшокласників.	Досліджувані - О.Мікула, В.Бондаренко та О.Бондар.
27.10.22 р.	Інтерпретація методик учнів П.Салінського і К.Лащикової. Занесення результатів до докорекційної психодіагностичної картки.	Проінтерпретовано та співставлень результати психологічної діагностики за методиками ДДО Є.Клімова, «Структура інтересів» Хеннінга, „Ціннісні орієнтації” Рокича, Анкети життєвого і професійного самовизначення (Автори-укладачі: П.С.Лернер, Н.Ф.Родичев) та Анкети для виявлення стратегій професійного самовизначення старшокласників.
28.10.22 р.	Інтерпретація методик учнів Ю.Якимчука і К.Сауленка. Занесення результатів до докорекційної психодіагностичної картки.	Проінтерпретовано та співставлень результати психологічної діагностики за методиками ДДО Є.Клімова, Структура інтересів Хеннінга, „Ціннісні орієнтації” Рокича, Анкети життєвого і професійного самовизначення (Автори-укладачі: П.С.Лернер, Н.Ф.Родичев) та Анкети для виявлення стратегій професійного самовизначення старшокласників.

29.10.22 р.	Інтерпретація методик учнів В.Бондаренка, О.Мікули та О.Бондаря. Занесення результатів до докорекційної психодіагностичної картки.	Проінтерпретовано та Співставлень результати психологічної діагностики за методиками ДДО Є.Клімова, „Структура інтересів" Хеннінга, „Ціннісні орієнтації" Рокича, Анкети життєвого і професійного самовизначення (Автори-укладачі: П.С.Лернер, Н.Ф.Родичев) та Анкети для виявлення стратегій професійного самовизначення старшокласників.
01.11.22 р.	Проведення бесіди, інтерв'ю та методики вивчення факторів привабливості професії (модифікація І.Кузьминої, О.Реана).	Досліджувані П.Салінський, К.Лащикова, Ю.Якимчук та К.Сауленко.
02.11.22 р.	Проведення бесіди, інтерв'ю та методики вивчення факторів привабливості професії (модифікація І.Кузьминої, О.Реана).	Досліджувані О.Мікула, В.Бондаренко та О.Бондар.
03.11.22 р.	Проведення Заняття 1, мета якого полягала у знайомстві з групою та формуванні мотивації до занять.	У ході роботи виконувались Вправи „Цікаве ім'я", „Кола", "Прийняття норм групової взаємодії", „Асоціації", „Метафора почуттів". Час проведення заняття – 45 хвилин. Було присутньо 7 учнів.
04.11.22 р.	Пошук матеріалу для психокорекційної роботи. Складанні протоколів інтерв'ю.	Знайдено психокорекційний матеріал (вправа "Знаки зодіаку", вправа-складення схеми вибору професії по Є.А.Клімову „Хочу, можу, потрібно" вправа „Нас з тобою поєднує", рольова гра „Людина-професія" та символічний малюнок „Світ професій"). Складено психокорекційні заняття 2 і 3. Складено протоколи інтерв'ю.
05.11.22 р.	Проведення Заняття 2, мета якого полягала у ознайомленні з факторами професійного вибору та їх впливом на професійне самовизначення опантанта.	У ході роботи виконувались вправа "Знаки зодіаку" та вправа-складення схеми вибору професії по Є.А.Клімову „Хочу, можу, потрібно". Час проведення заняття – 45 хвилин. Було присутньо 7 учнів.
08.11.22 р.	Проведення Заняття 3, мета якого полягала у аналізі особливостей трудової діяльності представників різних професій.	Хід роботи: 1. Вправа „Нас з тобою поєднує". 2. Рольова гра „Людина-професія"; 3. Символічний малюнок „Світ професій". Час проведення заняття – 45 хвилин. Було присутньо 6 учнів.

09.11.22 р.	Пошук матеріалу для психокорекційної роботи. Інтерпретація методики вивчення факторів привабливості професії (модифікація І.Кузьминої, О.Реана).	Знайдено процедуру "Оцінка суб'єктивної важливості епізодів неуспішної, "успішної" та "моєї реальної кар'єри". Інтерпретовано методики вивчення факторів привабливості професії (модифікація І.Кузьминої, О.Реана), вирахування коефіцієнту значущості кожного з факторів привабливості. Занесення даних до таблиці.
10.11.22 р.	Проведення Заняття 4, мета якого полягала у формуванні психологічних механізмів професійного самовизначення.	Хід заняття: 1.Гра „Інтерв'ю” 2.Процедура "Оцінка суб'єктивної важливості епізодів "неуспішної", "успішної" та моєї реальної кар'єри". Час проведення заняття - 45 хвилин. Було присутньо 7 учнів.
11.11.22 р.	Проведення Заняття 5, мета якого полягала у формуванні індивідуальних стратегій професійного самовизначення. Пошук матеріалу для психокорекційної роботи.	Хід заняття: 1 .Вправа „Привітання”; 2.Гра „Аукціон”; 3.Вправа „Дзеркало в русі”. Час проведення заняття — 45 хвилин. Було присутньо 7 учнів. Знайдено психокорекційний матеріал (вправи „Привітання”, „Дзеркало в русі”, „Африка”, „Деталь автомобіля”, „Боротьба за владу”, „Телепатія”, "Повторення правил групової взаємодії”, „Розрізані квадрати”, ігри „Аукціон”, „Нове місто”, „Прибульці”, „Подарунок”).
12.11.22 р.	Проведення Заняття 6, мета якого полягала у ознайомленні учнів з вимогами професій до особистісних якостей фахівця.	Хід заняття: 1 .Вправа „Деталь автомобіля”; 2 .Вправа"Повторення правил групової взаємодії”; 3.Гра „Нове місто”; 4.Гра „Подарунок”; 5.Вправа „Розрізані квадрати”. Час проведення заняття -45 хвилин. Було присутньо 5 учнів.
15.11.22 р.	Проведення Заняття 7, мета якого полягала у виявленні впливу професійного вибору на успішність життєвого шляху людини.	Хід заняття: 1 .Вправа „Африка”; 2.Вправа „Боротьба за владу”; 3.Рольова гра „Прибульці”; 4.Вправа „Телепатія”. Час проведення заняття - 45 хвилин. Було присутньо 6 учнів.

16.11.22 р.	Проведення Заняття 8, мета якого полягала у формуванні в учнів гуманістичних мотивів здійснення професійного самовизначення. Пошук матеріалу для психокорекційної роботи.	Хід заняття: 1.Вправа „Непотріб“; 2.Рольова гра „Спляче місто“; 3.Проективний малюнок: „Що я даю людям і чого від них чекаю?“ 4.Вправа „Пазли“. Час проведення заняття – 45 хвилин. Було присутньо 7 учнів. Знайдено психокорекційний матеріал (вправи „Непотріб“, „Пазли“, „Лінія життя“, ігри „Спляче місто“, Лист до себе в майбутнє“, проективний малюнок: „Що я даю людям і чого від них чекаю?“ та Гра-дискусія „Так-ні“).
17.11.22 р.	Проведення Заняття 9, мета якого полягала у підведенні підсумків і формуванні власної позиції щодо здійснення свого професійного самовизначення.	Хід заняття: 1 .Вправа „Лінія життя“; 2.Гра-дискусія „Так-ні“; 3.Гра „Лист до себе в майбутнє“. Час проведення заняття - 45 хвилин. Було присутньо 6 учнів.
18.11.22 р.	Індивідуальні заняття для визначення ефекту психокорекційної роботи. Збір даних.	Проводилося з учнями П.Салінський, К.Лащиковою, Ю.Якимчуком, К.Сауленко, О.Мікулою, В.Бондаренком та О.Бондаром. Школярі відповідали на питання методики Є.А.Клімова "Визначення типу майбутньої професії", методика вивчення мотивації професійної діяльності „Замфір“, анкети для вивчення думки старшокласника про ефективність корекційних занять.
19.11.22 р.	Визначення ефекту психокорекційної роботи. Обробка даних.	Інтерпретація і аналіз відповідей учнів (П.Салінського, К.Лащикової, Ю.Якимчука, К.Сауленко, О.Мікули, В.Бондаренка та О.Бондаря) на питання методики Є.А.Клімова "Визначення типу майбутньої професії", методики вивчення мотивації професійної діяльності „Замфір“, анкети для вивчення думки старшокласника про ефективність корекційних занять. Порівняння отриманих даних з даними підготовчо-діагностичного блоку.

20.11.22 р.	Підбиття підсумків. Формулювання висновків.	Аналіз і порівняння даних. Складання звітної документації. Систематизування звітних матеріалів.

МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

ФАХОВА ПСИХОЛОГІЧНА ПРАКТИКА

Методичні рекомендації

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 053 Психологія
освітньо-професійної програми «Психологія»

Укладачі:

Андрущенко Т. В., Мозгова Г. П., Федоренко А. Ф.,
Ханецька Т. І., Сидоренко О. Б., Бондарчук О. Ю.,
Праченко О. К., Дьоміна Г. А., Кушмирук Є. С.

Підписано до друку 20.03.2023 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Умов.друк.арк. 9,42. Облік.видав.арк. 8,54
Наклад 300 прим. Зам. № 116.
Віддруковано з оригіналів.

Вид-во Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002.
(044) 239-30-26.